

SUONENJOEN KAUPUNKI

TALOUSARVIO 2026

**TOIMINTA- JA TALOUS-
SUUNNITELMA 2026 – 2028**

Kaupunginhallitus 8.12.2025
Kaupunginvaltuusto 15.12.2025

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 YLEISPERUSTELUT
 - 1.1 SUONENJOEN KAUPUNGIN VISIO JA STRATEGISET PAINOPIS-TEET
 - 1.2 SUONENJOEN YHDYSKUNTARAKENNE JA ASUNTOPOLITIIKKA
 - 1.2.1 Kunnan sijainti ja alue
 - 1.2.2 Kunnan yhdyskuntarakenne
 - 1.2.3 Väestö
 - 1.2.4 Työpaikat
 - 1.2.5 Työttömyys
 - 1.2.6 Asuminen
 - 1.2.7 Ilmastotyö
 - 1.2.8 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- 2 VUODEN 2026 JA VUOSIEN 2026 - 2028 TALOUSSUUNNITELMAN PE-RUSTELUT
 - 2.1 JULKISEN TALOUDEN KEHITYS
 - 2.2 TALOUSARVION SÄÄNNÖSPOHJA
 - 2.2.1 Talousarvion sitovuus
 - 2.2.2 Kustannuslaskennalliset erät
 - 2.2.3 Tavoitteet ja tunnusluvut
- 3 TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN
- 4 TALOUSARVIO VUODELLE 2026
 - 4.1. SISÄISEN VALVONAN JA RISKIENHALLINNAN TOIMINTAPERI-AATTEET
 - 4.2. KONSERNIYHTIÖIDEN TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET
- 5 KÄYTTÖTALOUSOSA
- 6 INVESTOINTIOSA
- 7 TULOSLASKELMAOSA
- 8 RAHOITUSOSA

LIITTEET

1 YLEISPERUSTELUT

1.1 SUONENJOEN KAUPUNGIN VISIO JA STRATEGISET PAINOPISTEET

Suonenjoen kaupungin toiminnan kehittämistä ohjaavat kaupunginvaltuuston talousarvion yhteydessä hyväksymät strategiset tavoitteet. Strategisten tavoitteiden pohjalta kaupunginvaltuusto päättää myös vuosittain talousarviovuoden keskeisistä toiminnallisista kehittämishankkeista ja -tavoitteista. Kaupunginvaltuusto on 11.6.2018 (§ 11) hyväksynyt Suonenjoen kaupungin kuntastrategian vuosille 2018-2025. Nykyinen strategia siis päättyy vuoteen 2025 ja uusi on valmisteilla.

Kaupungin strategiatyön edistäminen

Kaupunginhallitus on 25.08.2025 § 206 päätöksellään aikatauluttanut uuden kuntastrategian valmistelun niin, että uusi kaupungin strategia valmistuu kevään 2026 aikana. Strategian painopisteet ovat olleet valmistelutyön keskiössä ja niitä tullaan soveltamaan jo vuoden 2026 talousarviossa.

Vuoden 2026 keskeinen tavoite on kaupungin strategiatyön loppuun saattaminen ja strategian jalkauttaminen. Toimialojen kaupunkitasoiset tavoitteet muodostetaan kolmen keskeisen painopisteen alle. Näiden tavoitteiden konkretisointi ja mittareiden asettaminen palvelualueittain vahvistetaan toimialojen käyttötalousuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Toimialojen tavoitteet ovat sitovia valtuustoon nähden. Palvelualueiden lautakuntaan tai hallitukseen nähden.

Strategian painopisteet:

- Suonenjokelaisten yritysten toimintaedellytysten ja työllisyyden vahvistaminen
- Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
- Kaupunkikonsernin toimintatapojen ja rakenteiden uudistaminen sekä tehokkuuden lisääminen

Toimintaa ohjaavat periaatteet

Rohkeus

Yhteistyö

Vastuullisuus

Kaupunkistrategian uudistaminen toteutettiin avoimin mielin, puhtaalta pöydältä ja ennakkoluulottomasti tulevaisuuteen katsoen. Tämän kaupunkistrategian myötä uudistamme organisaatiomme kulttuuria ja yhteisöämme toimimaan yhdessä, katsomaan samaan suuntaan ja etsimään vastuullisia ratkaisuja vaikeissakin paikoissa. Pidämme huolta asukkaistamme ja elinympäristöstämme. Meillä on rohkeus uudistua ja annamme itsellemme luvan oppia tekemistämme virheistä.

1.2 SUONENJOEN YHDYSKUNTARAKENNE JA ASUNTOPOLITIIKKA

1.2.1 Kunnan sijainti ja alue

Suonenjoen kaupunki sijaitsee Pohjois-Savon maakunnan länsiosassa. Lähimpään kaupunkikeskukseen Pieksämäelle on matkaa 42 km. Etäisyys Kuopioon on 50 km ja Jyväskylään 97 km. Kaikkiin kolmeen kaupunkiin on maantieteyhteyksien lisäksi hyvät rautatieyhteydet.

Kaupungin pinta-ala on 862 km², josta vesialaa on 148 km². Kuntaoikeudet Suonenjoella on ollut vuodesta 1865, kauppala vuodesta 1967 ja kaupunkioikeudet vuodesta 1977.

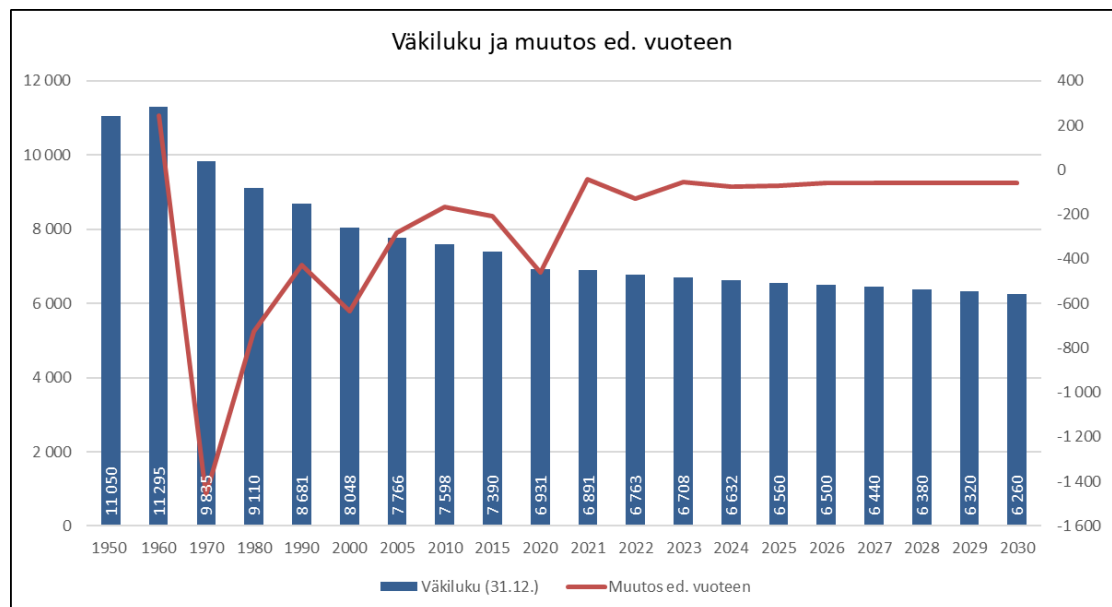
1.2.2 Kunnan yhdyskuntarakenne

Suonenjoen kaupungin yhdyskuntarakenne muodostuu nauhamaisesta taajamasta keskusta, Käpylä ja Iisvesi sekä laajasta maaseutualueesta. Taajaman rakentamisessa pyritään olevan hajanaisen rakenteen tiivistämiseen ja täydennysrakentamiseen. Suonenjoen kaupungin kehitykseen vaikuttaa myös loma-asutuksen muutokset. Suonenjoella oli 914 kesämökkiä 31.12.2024 (v. 2023: 940; Tilastokeskus).

1.2.3 Väestö

Suonenjoen henkikirjoitettu väestö oli 6 632 henkilöä 31.12.2024. Vuoden 2024 aikana väkiluku väheni 76 henkilöllä. Syyskuun lopun 2025 väestöennuste oli 6 585, väkiluvun näin vähentyessä 47 henkilöllä.

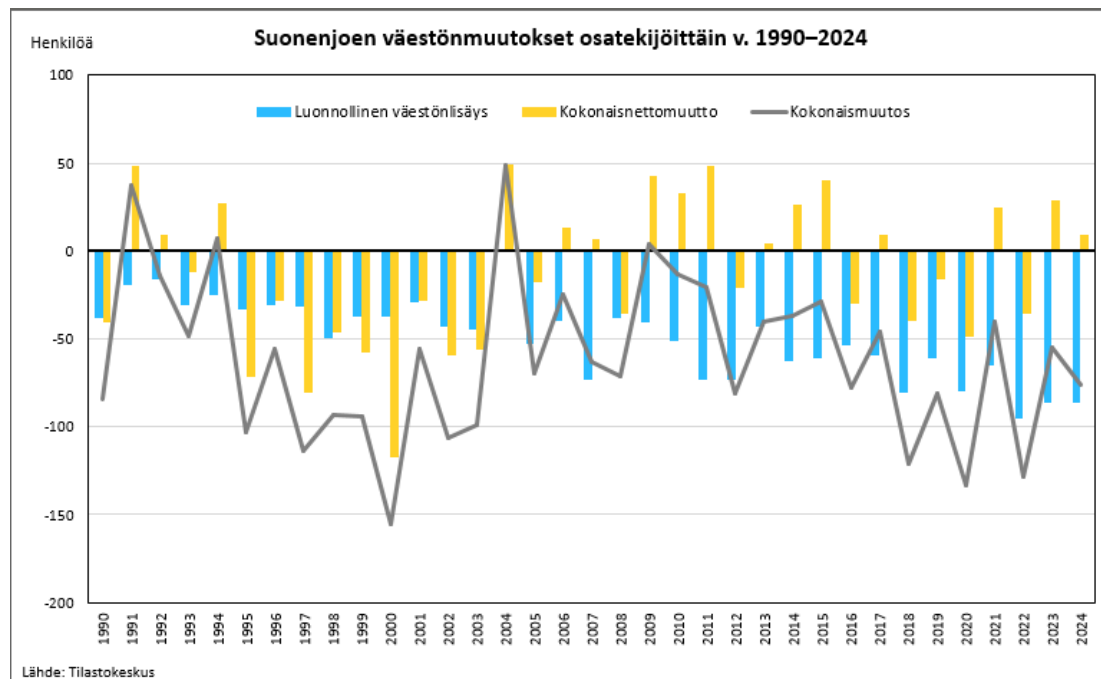
Kaavio 1: Suonenjoen väkiluku 1950 – 2024 ja kaupungin väestöennuste vuoteen 2030

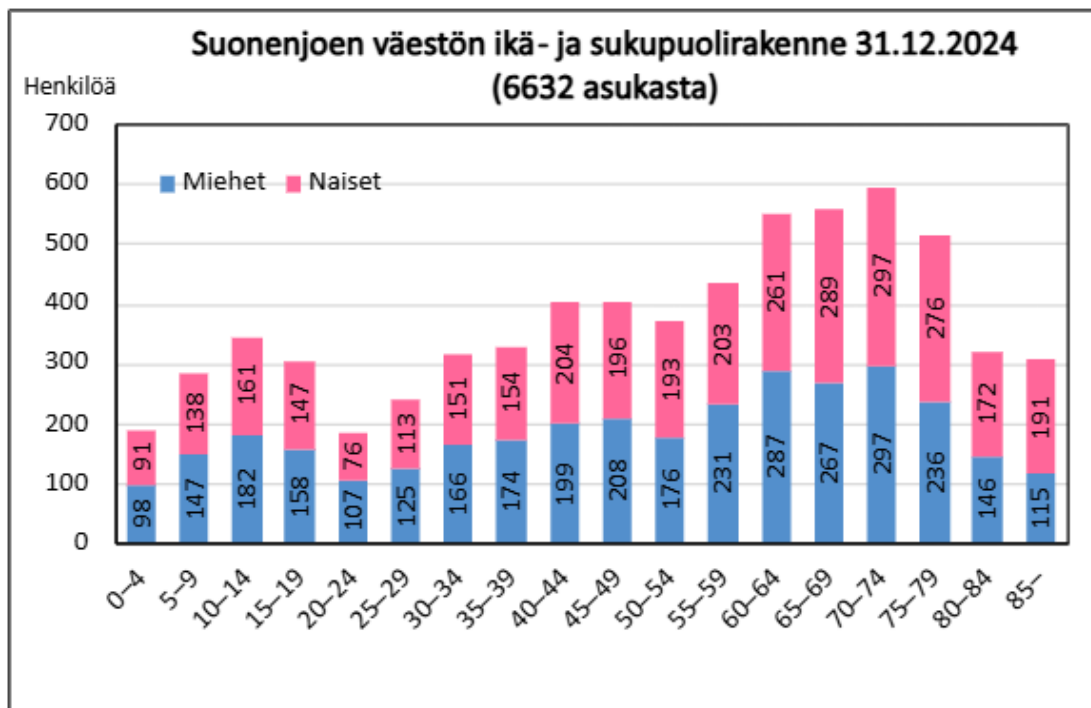
Suonenjoki kärsi Suomea koetelleesta maaltapaosta 1960- ja 1970-luvuilla, jolloin väkiluku väheni yli 2 000 asukkaalla eli noin 1/5-osalla. 1980- ja 1990-luvuilla väkiluku väheni hieman yli 1 000 asukkaalla. Muuttoliike on ikäännyttänyt kaupungin väestöä nopeasti, koska poismuuttajat ovat olleet etupäässä nuoria aikuisia. Uuden vuosittaisen alkupuoella väkiluvun väheneminen on hidastunut. Kaupunki haluaa pitää

nuorten työikäisten ikäluokkien suhteellisen osuuden vähintään nykyisellä tasolla muuhun Suomeen vertailtuna. Väestötavoitteen saavuttaminen merkitsee olennaista muutosta väestökehitykseen ja edellyttää tuntuva muuttovoittoa, koska luonnollinen väestökehitys on ollut negatiivinen.

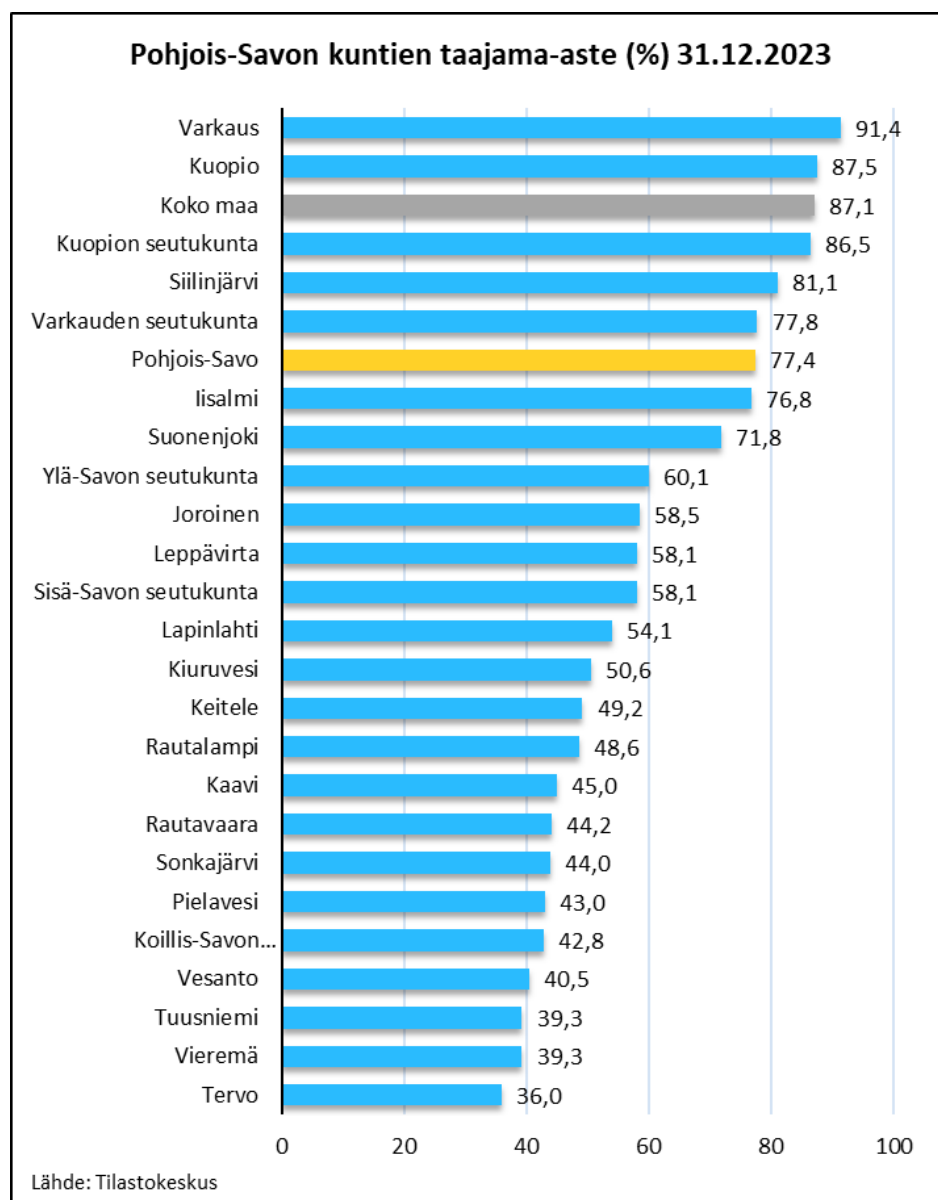
Kaavio 2: Suonenjoen väestömuutoksen osatekijät

Kaavio 3: Väestö ikäryhmittäin vuonna 2024

Kaavio 4: Väestön alueellinen jakautuminen

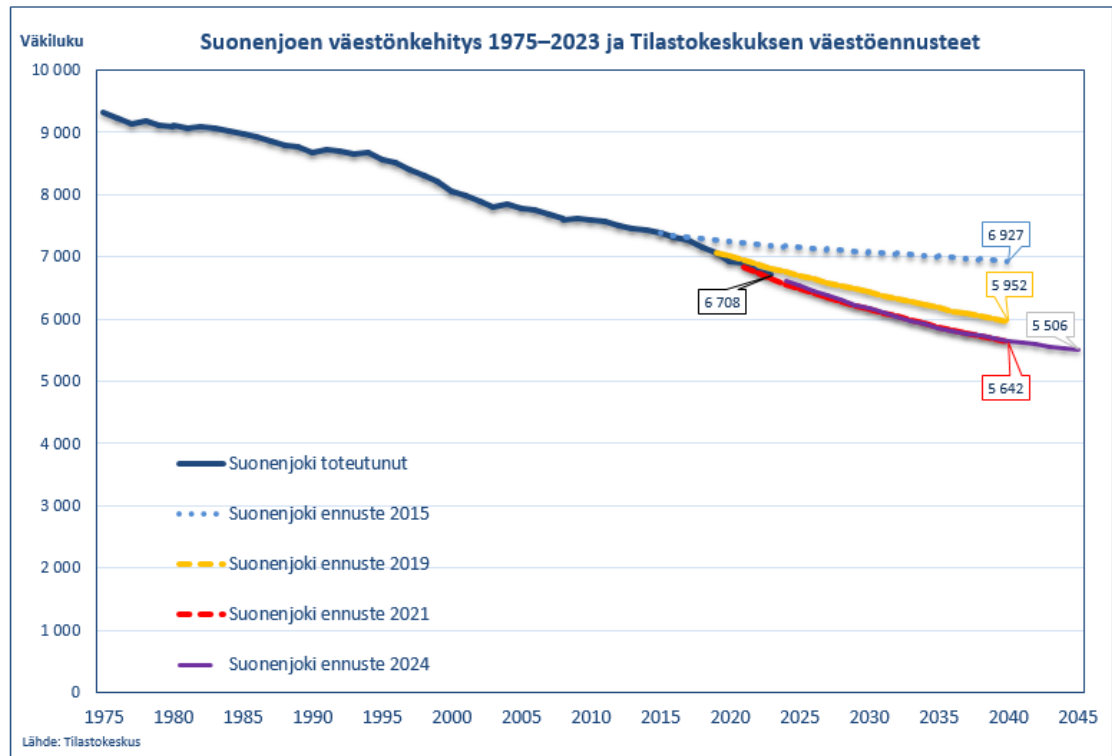
Taulukko 1: Taajama- ja haja-asutusalueväestö Pohjois-Savossa ikäluokittain 31.12.2023 sekä ikäluokan osuus (%) alueen väestöstä

Taajama- ja haja-asutusalueväestö Pohjois-Savossa ikäluokittain 31.12.2023 sekä ikäluokan osuus (%) alueen väestöstä							
Lähde: Tilastokeskus							
Alue	Väestö yhteensä	0–14-vuotiaat	15–64-vuotiaat	Yli 65-vuotiaat	0–14-vuotiaat, % väestöstä	15–64-vuotiaat, % väestöstä	Yli 65-vuotiaat, % väestöstä
Suonenjoki	6 708	866	3 572	2 270	12,9	53,2	33,8
Iisvesi	378	48	198	132	12,7	52,4	34,9
Suonenjoen kt.	4 368	520	2 269	1 579	11,9	51,9	36,1
Haja-asutusalue	1 864	279	1 046	539	15,0	56,1	28,9
Tuntematon	98	19	59	20	19,4	60,2	20,4

Taajaman väestönkasvu mahdollistaa kaupallisten ja muiden palveluiden kehittämisen ja sen seurauksena Suonenjoen asema Sisä-Savon talousalueen keskuksena vahvistuu.

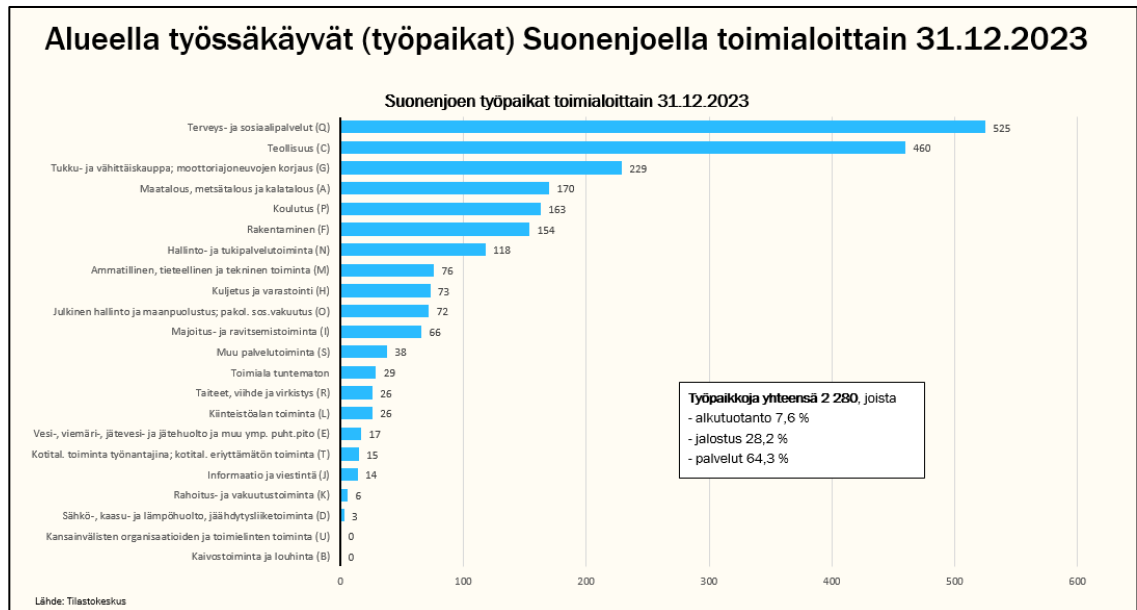
Haja-asutusalueiden väestökehitykseen vaikuttavat perusmaatalouden ja marjanviljelyn jatkuvuuden turvaaminen, maatalouden korvaavien työpaikkojen syntyminen ja rantarakentamisen määrä.

Kaavio 5: Suonenjoen väestökehitys ja ennusteet

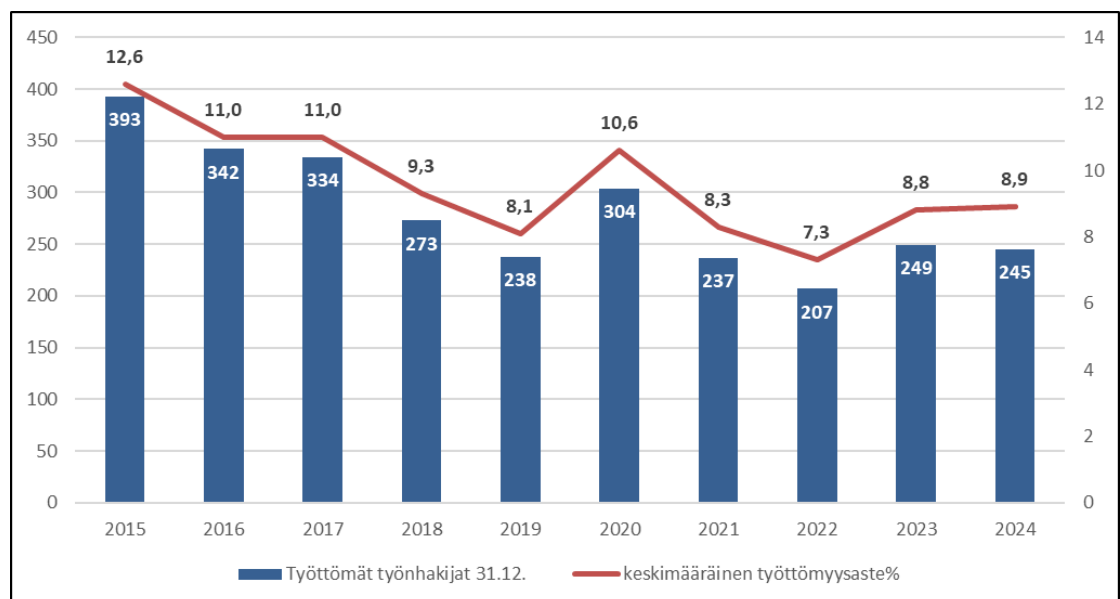
1.2.4 Työpaikat

Kaavio 6: Työpaikat toimialan mukaan vuosina 2023 (31.12.)

1.2.5 Työttömyys

Kaavio 7: Työttömät työnhakijat ja keskimääräinen työttömyysaste vuosina 2015 - 2024.

Heinäkuun 2025 lopussa työttömyysaste Suonenjoella oli 10,5 % ja työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 286 henkeä.

Taulukko 2: Pohjois-Savon kuntien työttömät työnhakijat

Pohjois-Savon kuntien työttömät työnhakijat, heinäkuu 2025						
Lähde: KEHA-keskus, Työnvälitystilasto						
Kunta	Työttömiä työnhakijoita yhteensä heinäkuu 2025	Työttömät työnhakijat, %-osuus työvoimasta, heinäkuu 2025	Työttömät työnhakijat, %-osuus työvoimasta, heinäkuu 2024	Alle 25-vuotiaat työttömät, heinäkuu 2025	Pitkäaikais-työttömät, heinäkuu 2025	Pitkäaikais-työttömät, heinäkuu 2025, %-osuus työttömistä
Iisalmi	1 158	12,7	12,6	183	430	37,1
Joroinen	162	8,4	8,9	11	51	31,5
Kaavi	135	13,3	13,8	...	65	48,1
Keitele	67	8,6	8,8	6	22	32,8
Kiuruvesi	342	11,1	10,1	37	119	34,8
Kuopio	7 965	13,1	11,6	1 297	3 239	40,7
Lapinlahti	459	11,7	10,5	52	172	37,5
Leppävirta	404	10,5	9,4	52	142	35,1
Pielavesi	147	10,0	10,3	14	50	34,0
Rautalampi	114	9,9	9,4	14	45	39,5
Rautavaara	71	14,6	10,6	...	25	35,2
Siilinjärvi	928	9,3	8,5	160	316	34,1
Sonkajärvi	157	11,0	9,4	14	70	44,6
Suonenjoki	286	10,5	8,8	30	76	26,6
Tervo	61	11,2	9,7	5	28	45,9
Tuusniemi	126	15,1	12,5	8	56	44,4
Varkaus	1 303	15,8	14,0	180	405	31,1
Vesanto	92	13,3	10,5	9	38	41,3
Vieremä	134	8,6	7,5	13	46	34,3
POHJOIS-SAVO	14 111	12,4	11,2	2 094	5 395	38,2

Taulukko 3: Pohjois-Savon työllisyysaste

Työllisyysaste (%), 18–64-vuotiaiden työllisten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä														
Lähde: Tilastokeskus, Työssäkäynti														
Kunta	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kuopio	65,3	66,7	67,2	66,3	65,3	65,1	65,9	67,5	69,3	69,2	67,7	70,3	71,4	70,5
Siilinjärvi	72,6	73,5	74,2	73,6	72,5	71,9	73,4	75,7	76,7	76,4	75,2	77,9	78,3	77,3
Kuopion seutukunta	66,4	67,8	68,2	67,4	66,4	66,1	67,0	68,7	70,4	70,3	68,7	71,4	72,3	71,4
Iisalmi	65,6	67,0	66,1	65,3	64,2	63,9	66,3	68,3	69,2	69,8	66,9	71,1	70,8	70,3
Kiuruvesi	61,2	62,5	63,0	61,6	62,0	62,2	64,4	66,8	67,1	69,1	66,6	70,5	71,8	71,7
Keitele	61,9	64,3	65,4	64,8	66,7	64,9	64,9	67,0	66,0	68,9	69,1	70,8	73,9	73,8
Lapinlahti	62,3	65,1	64,8	63,5	64,1	64,0	65,9	67,9	69,7	70,0	69,1	71,6	72,8	71,7
Pielavesi	60,2	62,0	61,2	60,8	61,2	62,5	63,3	64,7	65,5	66,8	68,3	69,8	71,0	69,4
Sonkajärvi	59,5	61,0	59,9	58,7	59,7	59,6	62,6	63,6	64,9	69,2	66,0	68,2	70,4	69,1
Vieremä	67,8	69,9	66,4	67,3	68,8	67,9	70,6	72,4	73,3	75,5	71,2	76,4	78,3	76,3
Ylä-Savon seutukunta	63,4	65,2	64,5	63,7	63,7	63,6	65,7	67,6	68,5	69,8	67,7	71,1	72,0	71,2
Suonenjoki	64,8	64,8	64,3	65,2	64,6	65,0	65,8	66,6	68,2	69,7	69,2	72,0	71,4	70,7
Rautalampi	61,0	61,3	61,9	60,3	62,1	62,0	63,4	64,7	67,6	67,5	68,1	69,3	70,2	69,7
Tervo	61,1	61,8	63,0	64,0	63,9	63,8	62,7	64,5	67,1	67,8	68,9	70,0	69,1	68,8
Vesanto	61,4	63,2	61,2	61,7	60,2	62,1	64,2	65,5	68,2	68,2	68,2	67,8	68,2	67,7
Sisä-Savon seutukunta	63,0	63,4	63,1	63,5	63,3	63,7	64,7	65,8	67,9	68,8	68,8	70,6	70,4	69,9
Kaavi	57,0	58,1	59,1	58,1	56,9	56,4	56,8	57,0	59,7	61,2	61,1	63,1	63,4	63,6
Rautavaara	55,5	56,1	55,3	54,8	56,8	53,8	53,1	57,5	58,5	58,1	58,7	61,3	62,1	62,8
Tuusniemi	59,0	60,1	58,2	58,8	56,3	56,1	56,5	59,7	60,8	60,6	59,3	61,7	64,1	62,9
Koillis-Savon seutukunta	57,4	58,4	57,9	57,6	56,6	55,7	55,9	58,1	59,8	60,3	59,9	62,2	63,4	63,2
Varkaus	59,4	60,0	59,3	58,9	58,7	58,5	60,3	62,3	62,7	65,1	62,7	66,4	67,9	67,1
Joroinen	63,1	64,0	64,3	64,0	64,3	65,0	67,0	68,5	71,0	71,3	71,4	72,8	73,1	72,6
Leppävirta	64,0	65,6	65,9	65,9	65,0	65,1	66,6	68,8	70,5	70,5	67,6	73,3	73,6	72,6
Varkauden seutukunta	61,1	62,0	61,7	61,4	61,1	61,2	62,9	64,9	65,9	67,4	65,2	69,1	70,2	69,3
POHJOIS-SAVO	64,5	65,9	65,9	65,2	64,7	64,5	65,7	67,5	69,0	69,5	67,9	70,8	71,7	70,9
Koko maa	68,9	69,9	69,6	68,6	68,0	67,8	68,6	70,5	72,1	72,1	69,5	72,4	73,5	72,5

1.2.6

Asuminen

Monipuolisten asumisvaihtoehtojen mahdollistaja

Kaupungin strategisena tavoitteena on olla kasvava ja kehittyvä seutukaupunki, jossa arki on sujuvaa, helppoa ja turvallista. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuuteen ja hyvinvoinnin omaehtoiseen edistämiseen. Näitä tavoitteita tuetaan myös asumisen alueella.

Tekniset palvelut luovat yleisiä edellytyksiä asuntotuotannolle kaavoituksella, kunnallistekniikan rakentamisella ja ylläpidolla. Elinvoima ja hallintopalvelut kannustaa suomenjokelaisia omaehtoiseen toimintaan ja kehittää ennakointia ja ennaltaehkäiseviä hyvinvointipalveluja. Lisäksi elinvoima ja hallintopalvelut pyrkii tavoittamaan vetovomaviestintään.

Kaupunki myy ja vuokraa tontteja asuinkäyttöön, sekä omistaa vuokra-asuntoja Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalojen kautta. Kaupunki omistaa myös muutamia erillisiä asuinkiinteistöjä.

Kaupungin veto- ja pitovoiman kannalta asuntotarjonta ja sen monipuolisuus on erittäin merkittävä asia. Miellyttävä asuinympäristö ja monipuoliset asumisen vaihtoehdot vaikuttavat asukkaiden viihtyisyyteen sekä elinkeinoelämän kehitykseen alueella. Monipaikkaisuuden mahdollistaminen ja digipalvelut tukeutuvat vahvasti ydinkeskustan alueelle rakennettavaan valokuituverkkoon.

Suonenjoen kaupunki on mukana Kuopion seudun MAL-sopimuksessa, jolla tuetaan kaupunkiseudun kuntien sekä kuntien ja valtion välistä yhteistyötä yhdyskuntarakenteen ohjauksessa sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa. MAL-sopimuksen toimenpiteiden konkretisoimiseksi on laadittu kaupunkiseutusuunnitelman, jonka tavoitteena on sovittaa yhteen kaupunkiseudun merkittävän yhdyskuntarakenteen kehittämisen periaatteet ja tavoitteet niin, että löydetään yhteinen näkemys yhdyskuntarakenteen pitkän tähtäimen päälinjoista.

Kaupunkiseutusuunnitelma on laadittu lähtökohtaisesti siten, että se tukee MAL-suunnittelun kärkitavoitteiden saavuttamista edistämällä vähähiilisen ja kestävä ydyskuntarakenteen ja sitä tukevan liikennejärjestelmän kehittämistä ilmastomuutoksen torjumiseksi. MAL-sopimuksen mukaan yhdyskuntarakennetta tulee tiivistää toteuttamalla suurin osa seudun asuntotuotannosta (80 %) yhdyskuntarakenteen sisään, keskuksiin, niiden lähialueille ja joukkoliikennevyöhykkeelle, joissa on hyvät julkiset liikenneyhteydet ja palveluja. Kaupunkiseutusuunnitelma on ollut alueen kuntien valtuustojen hyväksyttävänä 2023.

Uutta ja kehittyvää

Kaupungin tavoitteena on kasvua edistävä tontti- ja asuntotarjonta. Rakentamisen painopistealueena on ollut viime vuosina ydinkeskustan täydennysrakentaminen, mikä on perusteltua kaupunkikuvallisista ja kunnallisteknisistä syistä. Lisäksi autottomille asukkaille sopivaa esteetöntä asuntokantaa tarvitaan palveluiden läheisyyteen. Viimeisin kaupungin vuokrataloyhtiön rakennuttama kerrostalo valmistui loppukesästä 2021 Valkeisenkadulle.

Keväällä 2023 saatiin uusina alueina tonttitarjontaan mukaan Onnelanrannan ja Jauhjärvenrannan alueet. Onnelanrannassa on 14 uutta ok-tonttia, yksi rivitalotontti ja

yksi pientalotontti, johon on mahdollista toteuttaa samalla tontilla pieniä 60 - 80 k-m² pientaloja. Jauhojärven rannassa on kaksi omarantaista tonttia ja yksi ns. kuivamaan tontti. Onnelanrannan kunnallistekniikka rakennetaan, kun alueella on riittävästi tontinvarauksia. Jauhojärvenrannan katu- ja vesihuoltotyöt ovat valmiit.

Asumisen uudet tuulet

Kehittämissyhtiöt SavoGrow ja NIHAK ovat yhdessä Pihtiputaan kunnan kanssa käynnistäneet syksyllä 2024 uuden laajamittaisen hankkeen, jonka tavoitteena on kehittää maaseudun asumista yli maakuntarajojen. Hankkeessa on mukana yhteensä 20 kuntaa Pohjois-Savosta, Pohjois-Pohjanmaalta ja Keski-Suomesta. Tavoitteena on kehittää kestäviä ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia asumisratkaisuja, jotka vahvistavat alueiden elinvoimaa ja houkuttelevat uusia asukkaita.

Suonenjoelta hankkeessa työstettäväksi teemaksi on otettu Onnelanrannan yhteisöllinen asuminen. Yhdelle alueen tonteista on suunniteltu 8 pientaloa, joita voidaan asujan tarpeiden mukaan laajentaa 60 m²:stä aina 80 m²:iin. Lisäksi tontille on suunniteltu rakennus, jossa on yhteistoimintatilaa. Samaan kokonaisuuteen on suunniteltu myös rantasauna ja siihen liittyvät tilat.

Kohteen toteuttamaismallina tutkitaan ns. asumalla omaksi -mallia. Siinä asutaan kuin omistusasunnossa, mutta asukkaalla on vapaus kuitenkin irtisanoa sopimus huoneenvuokralain puitteissa. Lisäksi vuokralaisella oikeus lunastaa rakennus itselleen 25 vuoden sopimuskauden jälkeen tai sen aikana.

Kiinnostusta kohteeseen selvitetään avoimella kyselyllä. Päätökset kohteen toteuttamiseksi tehdään, kun toteuttamismalli ja alustava kustannusarvio ovat selvillä.

Tonttitarjonta

Asemakaava-alueella on yksityisten maanomistajien tontit mukaan lukien noin 150 rakentamatonta omakotitalotonttia, joista noin 70 on kunnallistekniikan piirissä.

Asemakaavoitettuja kerrostalotontteja kaupungin omistuksessa on keskustassa 5 kerrostalolle. Asemakaavoitettuja rivitalotontteja kaupungin omistuksessa on 8 tonttia.

Asemakaavoitettuja teollisuusalueita kaupungin omistuksessa on noin 25 hehtaaria. Liike- ja toimitilatonteiksi asemakaavoitettuja alueita on noin 4,5 hehtaaria. Teollisuusalueista uusin, on Karhukiven alue lisvedellä, jonne rakentuu vuoden 2025 loppuun mennessä biotermiinali. Alueella voidaan lähivuosina ottaa käyttöön noin 18 ha uutta teollisuusaluetta.

Maaseutualueen pientalorakentaminen jatkuu pääasiassa ranta-alueille täydennysrakentamisena muutaman pientalon vuosivauhdilla. lisveden ja Suonteen rantaosayleiskaavoissa on vakituista asumista osoitettu rannoille. Lempyyn alueen osayleiskaavassa on myös kyläalueelle osoitettu useita kymmeniä pientalotontteja.

Vuokra-asuminen

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot on Suonenjoen kaupungin omistama vuokrataloyhtiö, joka vastaa merkittävästä osasta kaupungin vuokra-asuntotarjontaa. Yhtiö omistaa ja ylläpitää 26 asuinkiinteistöä Suonenjoen ja lisveden taajamissa. Toiminta perustuu aravarajoituksiin, jotka ohjaavat asukasvalintaa sosiaalisin perustein. Asuntoja tarjotaan erityisesti kiireellisessä tarpeessa oleville, kuten paikkakunnalle työn

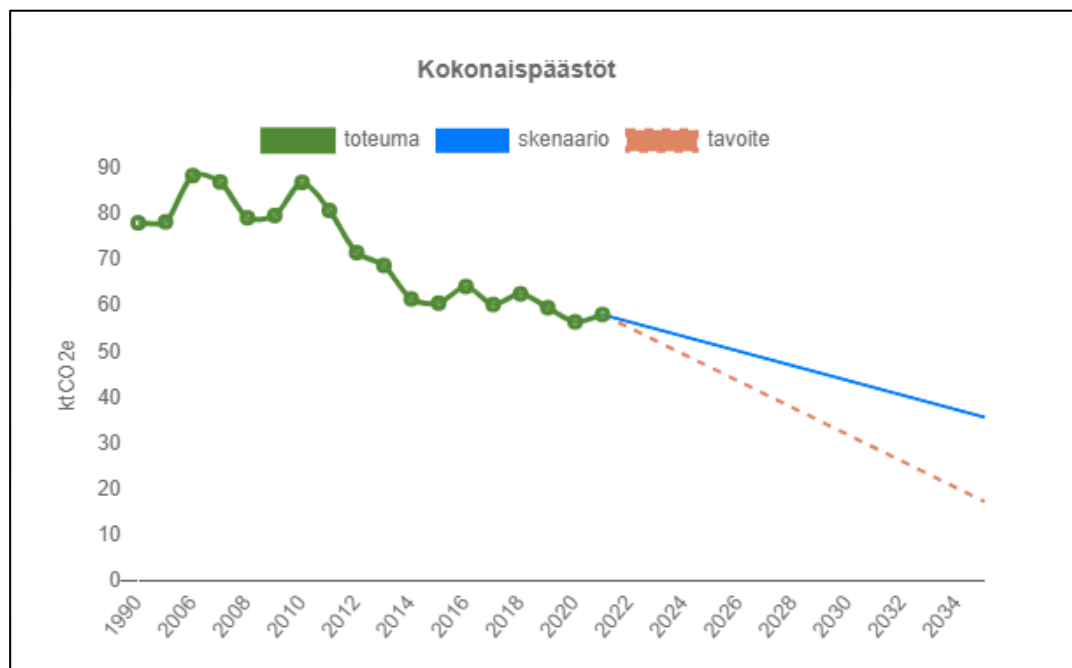
vuoksi muuttaville, lapsiperheille, ikääntyvälle väestölle, asunnottomille sekä itsenäistyville nuorille.

Yhtiön vuokrat määräytyvät omakustannusperiaatteella. Tämä mahdollistaa kohtuuhintaisen asumisen ja tukee kaupungin sosiaalista tasa-arvoa. Lisäksi yhtiö edistää asukasdemokratiaa, jossa asukkaat voivat osallistua päätöksentekoon ja vaikuttaa asumisensa laatuun esimerkiksi asukaskokousten kautta.

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot toimii osana kaupungin asuntopolitiikkaa ja yhteiskunnallista rakennetta. Se tukee Suonenjoen elinvoimaisuutta tarjoamalla turvallisia, pitkäaikaisia ja yhteisöllisiä asumisratkaisuja, jotka vastaavat paikallisiin tarpeisiin ja vahvistavat kaupungin vetovoimaa.

1.2.7 Ilmastotyö

Suonenjoen kaupungin ilmastotyö perustuu keväällä 2025 (KV 28.04.2025 § 15) hyväksyttyyn ilmastosuunnitelmaan, jonka tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Suunnitelmassa on asetettu kunnianhimoinen tavoite 80 % päästövähennyksistä (vertailuvuotena 2007), ja loput päästöt pyritään sitomaan hiilinieluihin ja -varastoihin.

Ilmastotyö läpileikkaa kaupungin toimialat ja edellyttää sekä suoria päästövähennyksiä kaupungin omassa toiminnassa että epäsuoria toimia, joilla vahvistetaan asukkaiden ja yhteisöjen mahdollisuuksia tehdä ilmastoystävällisiä valintoja. Kaupunki toimii ilmastotoimijana, joka näyttää esimerkkiä ja mahdollistaa vaikuttavat ratkaisut.

Suonenjoella ilmastotyön painopisteet ovat:

Energiantuotanto ja -kulutus vähähiilisemmäksi	•Parannetaan energiatehokkuutta, seurataan kulutusta ja lisätään tietoa energiankulutuksesta •Lisätään uusiutuvan energian käyttöä ja tuotantoa. Vähennetään ilmaan päätyviä päästöjä •Vähennetään vedenkäyttöä ja tehdään vedenkulutus näkyväksi.
Kestävä liikkuminen ja toimiva kaupunkirakenne	•Lisätään mahdollisuuksia yhteiskyyteihin ja -kulkemiseen •Lisätään tietoisuutta ilmastokestävästä liikkumisesta ja tuetaan kevyttä liikennettä •Vahvistetaan uusiutuvien liikennepolttoaineiden käyttöä ja saantia
Resurssiviisaus materiaalikierrossa	•Parannetaan kierrätysastetta •Vähennetään kulutusta
Ruokajärjestelmän kestävyys	•Vähennetään ruokahävikkiä •Lisätään lähiruuan ja kasvien syöntiä
Metsien hiilensidonta ja luontokadon pysäyttäminen	•Vahvistetaan hiilinieluja ja torjutaan luontokatoa sekä lisätään kuntalaisten kiinnostusta toimia luonnon monimuotoisuutta tukien
Kaupunkiorganisaatio ilmastotoimijana	•Huomioidaan ilmasto hankinnoissa, kaupungin toiminnassa ja ilmastomuutokseen varautumisessa. •Lisätään kaupunkilaisten ja kaupungin työntekijöiden ilmastotietoisuutta ja kannustetaan kestäviin valintoihin.

Ilmastotyön toteutusta tuetaan viestinnällä, seurannalla ja yhteistyöllä. Kaupunki kehittää ilmastotoimien seurantamalleja, osallistuu maakunnalliseen ilmastoyhteistyöhön ja hyödyntää digitaalisia osallistumisen välineitä. Ilmastotyön vaikuttavuutta arvioidaan osana talouden ja toiminnan suunnittelua, ja suunnitelma päivitetään vähintään kerran valtuustokaudessa.

Suonenjoen ilmastotyö on osa laajempaa Pohjois-Savon ilmastotiekarttaa ja tukee valtakunnallisia tavoitteita, kuten Suomen hiilineutraaliustavoitetta vuodelle 2035 ja Pariisin ilmastosopimuksen toimeenpanoa.

1.2.8 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kuntalain 1§ mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja kestävä kehitystä alueellaan. Vuonna 2023 voimaan tullut laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä tarkentaa kaupungin velvoitetta seurata ja arvioida kuntalaisten elinolojen, hyvinvoinnin ja terveyden tilaa ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnassa on määritetty kuntalaissa ja laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä.

Kunnan lakisääteisenä (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6§) tehtävänä on hyvinvointi- ja terveysvaikutusten arvioiminen, kuntalaisten elinolojen, hyvinvoinnin ja terveyden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seuraaminen alueittain ja väestöryhmittäin. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksien ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikutusmahdollisuuksien edistäminen. Hyvinvointialue ja kunta vastaavat kumpikin omassa toiminnassaan HYTE-työstä ja niiden on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.

Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä edellytetään, että kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet, kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ja lisäksi kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 7§).

Suonenjokelaisten hyvinvoinnin edistämistyötä ohjaa hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, jotka pitävät sisällään arvioinnin eri väestöryhmien tilasta sekä suunnitelman ja linjaukset hyvinvoinnin edistämisestä. Vuoden 2025 aikana on valmisteltu seuraavan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelma todettujen hyvinvointivajeiden korjaamiseksi ja se tulee valtuuston hyväksyttäväksi keväällä 2026. Suunnitelman painopisteet ja tavoitteet ovat muodostuneen hyvinvointia kuvaavan tilastotiedon analysoinnin ja työryhmissä saadun kokemustiedon pohjalta.

Tulevaan hyvinvointisuunnitelmaan sisällytetään osallisuussuunnitelma, turvallisuussuunnitelma, ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma ja lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma. Näiden lisäksi erillisenä asiakirjana valmistellaan toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma.

Suonenjoen hyvinvointisuunnitelmaan 2025-2029 valmistellut painopisteet ja tavoitteet on esitelty seuraavassa taulukossa. Ne tarkoittavat vielä vuoden 2026 aikana ennen valtuustokäsittelyä. Tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä tehdään jokaisella toimialalla.

Painopiste	Tavoitteet
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Mahdollisuus vaikuttaa kunnan päätöksentekoon ja luottamus päättäjiin lisääntyy
	Kuntalaisten luottamus asuinseudun tulevaisuuteen lisääntyy
	Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen
	Lasten ja nuorten yksinäisyys vähenee
Hyvinvointia ja terveyttä edistävät elintavat	Yläkoulu- ja lukioikäisten liikkuminen lisääntyy
	Lapset ja nuoret omaksuvat terveelliset ruokailutottumukset ja ylläpitävät niitä
	Työikäisten hyvinvoinnin kokemus lisääntyy
Mielenterveystaitojen vahvistaminen	Uupumiseen ja ahdistuksen kokemusten väheneminen erityisesti yläkoulu- ja lukioikäisillä

	Mielenterveysperusteisten sairauslomien ehkäiseminen
Riippuvuuksien ehkäisy	Nuorten päihteiden käytön väheneminen (erityisesti toisen asteen opiskelijat)
	Päihdekasvatuksen lisääminen jo alakouluikäisille
Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen	Koulukiusaaminen vähenee
	Ikääntyneiden kaatumiset vähenevät
	Ketään ei syrjitä
Vanhemmuus vahvistuu	Vanhempien rooli lasten terveellisten elintapojen omaksumisessa vahvistuu
	Perheiden ja vanhemmuuden rooli mielen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja riippuvuuksien ehkäisemisessä vahvistuu
	Lähisuhdeväkivalta ja vanhempien lapsiin kohdistuva väkivalta vähenee
HYTE-tiedolla johtaminen, rakenteet ja yhtenäiset käytännöt	Suunnitelmallinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa kaikkien väestöryhmien tavoittamiseksi.
	Ennakkovaikutusten arvioinnin systemaattinen käyttö kaikilla toimialoilla

SUONENJOKI

Vuosivalinta

2024

Oman kunnan HYTE-kerroin, (0-100)

Lähde: Sotkanet

Oman kunnan pisteet	Pisteiden vuosimuutos	Oman kunnan sijoitus
54/100	-9	219

HYTE-kerroin, (0-100)

Lähde: Sotkanet

Parhaat pisteet kunnista	Heikoimmat pisteet kunnista
77	34

Oman kunnan tulosindikaattorit

Lähde: Sotkanet

Oman kunnan pisteet	Pisteiden vuosimuutos	Oman kunnan sijoitus
39/100	-30	265

Tulosindikaattorit

Lähde: Sotkanet

Parhaat pisteet kunnista	Heikoimmat pisteet kunnista
77	30

Oman kunnan prosessi-indikaattorit

Lähde: Sotkanet

Oman kunnan pisteet	Pisteiden vuosimuutos	Oman kunnan sijoitus
68/100	11	187

Prosessi-indikaattorit

Lähde: Sotkanet

Parhaat pisteet kunnista	Heikoimmat pisteet kunnista
94	14

2 **VUODEN 2026 TALOUSARVION JA VUOSIEN 2026 – 2028 TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT**

2.1 **YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS**

Kansantalouden kehitysnäkymät

Valtiovarainministeriön kansantalousosaston kesän 2025 talouden katsauksen perusteella Suomen talous kääntyi viime vuoden aikana taantuman pohjalta kasvuun. Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Kulutuksen kasvua hidastaa kuitenkin yhä talouden epävarmuus. Investoinnit sen sijaan kasvavat ripeämmin, sillä rakentamisen elpyminen sekä energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja merkittävästi ennustejaksolla.

Taloukasvua hidastavat Yhdysvaltojen asettamat tullit, muiden maiden vastatoimet sekä kauppapolitiikkaan liittyvä epävarmuus. Toisaalta kysyntää tukevat Euroopan kasvavat panostukset puolustukseen ja infrastruktuuriin. Vuonna 2025 bruttokansantuote (BKT) kasvaa 1,0 prosenttia, 1,5 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027.

Epävarmuus on kasvanut selvästi maailmantaloudessa kauppapolitiittisten jännitteiden kiristyttyä ja se heikentää sekä kotitalouksien kulutusta että yritysten investointeja. Tästä huolimatta reaalitulojen kasvu on edelleen vauhdittamassa kulutusta ja investoinnit ovat lisääntymässä. Euroalueen talous onkin edelleen elpymässä, mutta aiemmin oletettua hitaammin. Yhdysvallat kärsii talouspolitiikastaan eniten ja sen talouskasvu hidastuu selvästi.

Suomen vientiä on heikentänyt vaisu kysyntä Euroopassa. Viennin kasvun odotetaan nopeutuvan euroalueen talouden elpessä ja Suomen kustannuskilpailukyvyyn ollessa kunnossa. Viennin kasvua heikentää kuitenkin selvästi Yhdysvaltojen kauppapolitiikka. Vaikutukset voivat olla myös selvästi negatiivisemmat, jos korkeat tullit ovat voimassa oletettua pidempään. Tuonnin kasvu on nopeutumassa vientiä enemmän, sillä Suomessa kysynnän kasvusta iso osa tulee investoinneista, joissa tuontipanoksilla on merkittävä osuus.

Inflaatio on hidastunut selvästi ja hintojen nousu on myös pysymässä maltillisena. Kulutusverojen korotuksista huolimatta kuluttajahintojen nousu on jäämässä tänä vuonna alle prosentin, ja muinakaan ennustevuosina inflaatio ei ole ylittämässä kahta prosenttia. Inflaatiota on hidastanut ennen muuta energian ja omistusasumisen hintojen lasku.

Inflaation hidastumisen ja palkkojen korotusten myötä reaaliansiot ovat kääntyneet kasvuun. Kotitalouksien keskimääräisten reaalitulojen kasvua hidastaa tänä vuonna kuitenkin heikko työllisyystilanne, sosiaalietuksien leikkaukset ja kulutusverojen korotukset. Ensi vuonna reaalitulojen kasvu nopeutuu työllisyystilanteen parantuessa. Myös veronalennukset lisäävät kotitalouksien ostovoimaa.

Heikon tulo- ja työllisyystilanteen lisäksi kotitalouksien kulutusta on hillinnyt vaatimaton luottamus talouteen sekä odotukset hintojen nousun jatkumisesta. Tämän seurauksena kotitaloudet ovat kuluttaneet vähemmän kuin tulot antaisivat myöten, ja säästämisaste on noussut. Ennusteen mukaan kulutus kasvaa tulevina vuosina tuloja nopeammin, mikä laskee säästämisastetta vähitellen kohti pitkän aikavälin keskimääräistä tasoa ennustejakson loppuun mennessä.

Investointeissa pohja näyttäisi ohitetun kahden laskuvuoden jälkeen ja tänä vuonna investoinnit kasvavat selvästi. Asuntorakentamisessa elpyminen on kuitenkin hidasta ja taso jää edelleen pidemmän aikavälin tarpeeseen nähden alhaiseksi.

Energiasiirtymään ja teknologian kehitykseen liittyvät investoinnit sen sijaan kasvavat reippaasti. Investointisuunnitelmia Suomeen on ennätysmäisen paljon ja tänä vuonna niitä on myös aloitettu. Investointeissa on sekä puhdasta energiaa tuottavia että käyttäviä hankkeita. Investointeja lisäävät myös puolustushankinnat, joihin tulee tänä vuonna selvä hyppäys hävittäjien myötä ja taso pysyy korkeana myös tulevina vuosina.

Työllisyys on ollut selvässä laskussa, mutta alkuvuoden aikana lasku näyttäisi ainakin pysähtyneen. Tuotannon kasvun myötä työllisyyden kasvun odotetaan nopeutuvan ensi vuodesta lähtien. Vuositasolla työllisiä on tänä vuonna saman verran kuin viime vuonna ja työttömiä selvästi enemmän, noin 9,3 prosenttia työvoimasta. Ensi vuonna työllisten määrä selvästi kasvaa ja työttömyys laskee 8,8 prosenttiin. Työmarkkinoilla on paljon potentiaalia työllisyyden kasvulle, sillä työvoiman määrä on kasvanut viime vuosina reippaasti ja alkuvuonna työvoiman määrä on kääntynyt uudelleen selvään kasvuun. Työvoiman määrää lisäävät sekä hallituksen työllisyystoimet että maahanmuutto. Toistaiseksi työvoiman määrän kasvu on kuitenkin näkynyt työttömyyden nousuna, kun väisä kysyntä on pitänyt työllisyystilanteen heikkona.

Suomen potentiaalisen tuotannon, eli pitkän aikavälin keskimääräisen tuotannon kasvun, arvioidaan olevan vajaan prosentin vuosittain vuosina 2025–2029. Potentiaalisen tuotannon hidas kasvu on seurausta ennen muuta tuottavuuden varsin heikosta kasvusta. Ennustejaksolla talous kuitenkin kasvaa selvästi potentiaalista tuotantoa nopeammin, koska taantumien myötä Suomen talouden tuotanto on selvästi potentiaalisen tuotannon alapuolella ja talous toipuu taantumasta lähivuosina. Lisäksi puolustusmenoja ollaan nostamassa varsin merkittävästi, mikä lisää myös talouden kysyntää.

Maailmanpolitiikan epävakaus ja talouden heikko vire ovat jo jonkin aikaa heijastuneet haitallisesti erityisesti valtion menoihin ja tuloihin. Ulkoisen turvallisuuden menot samoin kuin korkomenot ovat kasvaneet voimakkaasti, ja kasvu jatkuu ainakin vielä tämän vuosikymmenen loppuun. Muu menojen kasvu maltillistuu, kun aiemman nopean inflaation viimeisetkin vaikutukset vaimenevat ja sopeutustoimien vaikutukset alkavat näkyä.

Verotulojen odotetaan kasvavan viime vuosia nopeammin, kun talouden toipuminen vähitellen kiihtyy ja vuoden 2024 kehysriihessä päätetyt veronkorotukset alkavat vaikuttaa täysimääräisesti. Omaisuustulojen kasvu sen sijaan hidastuu aiempiin vuosiin verrattuna.

Sopeutustoimien ja työttömyyden vähenemisen seurauksena työttömyysturvamenot kääntyvät ensi vuonna maltilliseen laskuun. Työllisyysrahaston menojen ennakoidaan ylittävän edelleen tulot, mikä luo korotuspainetta työttömyysvakuutusmaksuun. Hallituksen puoliväliriihessä päättämät toimet sekä puolustusmenojen lisäys kasvattavat erityisesti valtion alijäämää, mutta muodostavat myös kokonaisuuden, jolla on pirstävä vaikutus talouden toimeliaisuuteen.

Taulukko 5: Tietoja ja arvioita kunnallistalouden kannalta keskeisten kokonaistaloudellisten muuttujien kehityksestä (lähde:Tilastokeskus, VM Taloudellinen katsaus syksy 2025)

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Bruttokansantuote, arvo, mrd. euroa	273	276	285	295	307
Bruttokansantuotteen hinta, muutos, %	3,5	0,7	2,0	2,2	2,4
Palvelut, volyymin muutos, %	0,6	0,0	0,3	0,9	1,4
Koko teollisuus, volyymin muutos, %	1,6	3,9	2,6	1,8	1,6
Työn tuottavuus, muutos, %	-0,3	1,2	1,8	0,7	0,4
Työlliset, muutos, %	0,3	-1,0	-0,3	0,8	1,3
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	77,9	76,7	76,2	76,5	77,3
Työttömyysaste, %	7,2	8,4	9,4	9,0	8,4
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	6,2	1,6	0,4	1,4	1,9
Ansiotasoindeksi, muutos, %	4,2	3,1	3,0	3,6	3,0
Vaihtotase, mrd. euroa	-2,2	-0,1	-1,0	-1,0	-1,1
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,8	0,0	-0,3	-0,4	-0,4
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,4	3,6	2,1	1,8	2,0

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Suhteessa BKT:hen, %					
Julkisyhteisöjen menot	55,9	57,8	57,4	56,6	55,7
Veroaste	42,7	42,2	42,3	42,4	41,9
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-2,9	-4,5	-4,3	-3,6	-3,4
Valtionhallinnon nettoluotonanto	-3,3	-3,7	-4,2	-4,0	-3,7
Julkisyhteisöjen velka	77,1	82,1	86,9	88,5	88,6
Valtionvelka	57,2	61,4	65,7	67,1	67,7

Julkisyhteisöjen velkasuhde nousee tänä vuonna yli 86 prosentin, minkä jälkeen velan nopein kasvu on toistaiseksi takana. Syvät alijäämät pitävät velkasuhteen maltillisessa kasvussa koko ennustejakson ajan. Velkasuhde nousee yli 90 prosenttiin vuonna 2029. Jos puolustusmenot pidetään noin 3 prosentissa suhteessa BKT:- hen eikä siitä syntyvää alijäämää kateta, jatkaa velkasuhde kasvuaan ennustejakson jälkeenkin.

Keskeisenä riskinä ennusteessa ovat Yhdysvaltojen ilmoittamat tullien korotukset, muiden maiden vastatullit ja kauppapolitiikan aiheuttama epävarmuuden kasvu. Näitä vaikutuksia käsiteltiin kevään Taloudellisessa katsauksessa tarkemmin. Nyt ilmoitettujen tullien vaikutukset saattavat olla arvioitua suurempia ja lisäksi itse kauppapolitiikassa saattaa tulla uusia yllätyksiä.

Positiivisen riskin ennusteeseen tuovat Euroopan maiden puolustus- ja infrastruktuuri-investoinnit, jotka voivat nousta selvästi suuremmiksi kuin ennusteessa on oletettu. Niillä olisi positiivinen vaikutus euroalueen ja Suomen talouden kasvuun. Suomessa tuotannon taso on tällä hetkellä selvästi alle potentiaalin. Työvoiman kasvava tarjonta, investointisuunnitelmien suuri määrä ja puhtaan energian alhainen hinta

antavat eväitä ennustettua nopeampaankin kasvuun. Venäjän hyökkäyssota ja Ukrainan mahdollinen jälleenrakennus tuovat ennusteeseen merkittäviä riskitekijöitä kumpankin suuntaan.

Jos reaalityalouden riskit toteutuvat, niiden vaikutukset ulottuvat myös julkiseen talouteen. Reaalityalouden muutokset heijastuvat erityisesti verotuloihin palkkasumman, yritysten toimintaylijäämän ja yksityisen kulutuksen reaktioiden kautta. Lisäksi rahoitusmarkkinoiden myllerrys ja yleinen talouden epävarmuus voivat heikentää omaisuustulojen kehitystä, mikä vaikuttaa erityisesti työeläkelaitoksiin.

Kuntatalousohjelma 2026-2029

Vuoden 2024 tilinpäätösarvioiden mukaan kuntatalouden näkymät vahvistuivat syksyn kuntatalousohjelmassa arvioituun verrattuna, mutta kuntien taloudessa on edelleen tuntuva sopeuttamistarve. Yksittäisten kuntien talouden tilanteet vaihtelevat voimakkaasti, ja kuntakentässä on nähtävissä sekä taloudellista että toiminnallista eriytymistä. Suurissa ja kasvavissa kunnissa on runsaasti investointitarpeita, kun taas pienenevien lapsi- ja nuorisokäluokkien kunnissa haasteena on sopeuttaa palveluverkkoa ja toimintaa vastaamaan vähenevää palvelutarvetta.

Eriytymiskehitys näkyy myös kuntien edellytyksissä järjestää lakisääteisiä palveluita. Ongelmat työvoiman saatavuudessa, kaupungistuminen sekä syntyvyyden pieneminen edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja niin kunnissa kuin valtakunnallisestikin.

Kunnat ovat tämän vuoden alusta alkaen vastanneet työvoimapalveluista. Työllisyyskehityksellä on nykyään entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen, sillä kuntien rahoitusvastuut työllisyydenhoidosta ovat aiempaa laajemmat. Kuntatalous on aiempaa herkempi talouden suhdannevaihteluille.

Vuoden 2024 kuntatalouden tilanne heikkeni ennakoitusti johtuen erityisesti sote-uudistukseen liittyvien kertaluonteisten erien poistumisesta. Heikentyminen jäi kuitenkin syksyn 2024 kuntatalousohjelmassa ennakoitua pienemmäksi muun muassa toimintakulujen maltillisen kasvun vuoksi. Myös verotulojen kehitys oli ennakoitua parempi.

Kuntatalouden yhteenlaskettu vuosikate heikkeni edellisvuodesta noin miljardilla eurolla 3,5 mrd. euroon. Tilikauden tulos säilyi kuitenkin 0,65 mrd. euron heikkenemisestä huolimatta 1,1 mrd. euroa positiivisena. Tulosta vahvistivat eräiden suurten kaupunkien satunnaiset tuotot. Kuntien lainakanta kasvoi edellisvuosista poiketen. Kunnat velkaantuivat lisää 0,73 mrd. euroa.

Toimintakulujen kasvu oli varsin maltillista, vain 1,1 prosenttia. Etenkin henkilöstökulujen kasvu, 1,3 prosenttia, jäi pieneksi ottaen huomioon, että kunta-alan ansiotasoindeksi kasvoi 3,4 prosenttia vuonna 2024.

Taloustilanne säilyi myös kuntakohtaisesti tarkasteltuna kohtalaisen hyvänä. Vuosikatteet kuitenkin heikkenivät kaikissa kuntakokoryhmissä. Vuosikate ja tilikauden tulos olivat edellisvuosien tapaan vahvimmat suurissa, yli 100 000 asukkaan, kunnissa. Negatiivisten vuosikatteiden kuntia oli 11, kun vuonna 2023 niiden määrä oli 15. Arviointimenettelyyn päätyy mahdollisesti 1–4 uutta kuntaa vuoden 2024 tilinpäätösarvioiden mukaan.

Hallitus on asettanut tavoitteeksi, että kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa tai hieman alijäämäinen vuonna 2027. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuntatalouden tilanteen kohenemista, sillä

julkisen talouden painelaskelman perusteella kuntahallinnon rahoitusasema suhteessa bruttokansantuotteeseen on -0,6 % vuodelle 2027.

Hallitusohjelmassa valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen veropereusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille.

Hallitusohjelma sisältää monia kuntien toimintaan ja talouteen vaikuttavia uudistuksia. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta sote- sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Lisäksi jatketaan kiinteistöveron arvostamisuudistusta, jonka päämääränä on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden todellisia käyppiä arvoja. Kuntien normien keventämisen ja kokeilujen ohjelmalla parannetaan kuntien toimintaedellytyksiä sääntelyä purkamalla.

Kuntien valtionapuihin osoitetaan noin 5,9 mrd. euroa vuonna 2026. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,8 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset 0,6 mrd. euroa ja muut valtionavut 0,5 mrd. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2026 noin 3,5 mrd. euroa, mikä on noin 320 milj. euroa enemmän kuin kevään 2024 valtiontalouden kehyspäätöksessä. Muutokset johtuvat muun muassa oppimisen tuen uudistamisesta ja yksityisen opetuksen järjestäjien kotikuntakorvausten nostamisesta, valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen muuttumisesta, asukasluvun ja laskentatekijöiden muutoksesta sekä indeksikorotuksesta. Kevään 2025 kehysriihen päätöksellä peruspalvelujen valtionosuutta vähennetään osana sopeutustoimia 75 milj. eurolla vuodesta 2026 alkaen.

Sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuviin kuntien kiinteistöjä koskeviin kustannuksiin varaudutaan osoittamalla valtion korvauksia yhteensä 150 milj. euroa vuosina 2027–2029.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat noin 1,3 mrd. euroa vuodelle 2026. Vuoden 2026 valtionosuuden indeksikorotus (3,8 %) lisää kuntien ja kuntayhtymien valtionosuuksia arviolta 52,0 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuoden 2026 indeksikorotuksesta (3,0 %) kohdistuu kunnille ja kuntayhtymille arviolta 19,4 milj. euroa. Hallinnonalan valtionavustuksia kohdistuu kunnille keskimäärin noin 200 milj. euroa vuosittain. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla valtionavustusten tasoa alennetaan hallitusohjelman ja hallituksen liässopeutuspäätöksillä 135 milj. euroa vuodesta 2026 lukien.

Osana perusopetuksen vahvistamista perusopetuksen tuntijakoon lisätään kolme vuosiviikkotuntia 1.8.2025. Toimenpiteeseen osoitetaan peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä noin 20,6 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen. Lisäksi hallitus uudistaa esi- ja perusopetuksen tukea ja vakiinnuttaa perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen tasa-arvorahoituksen. Toimenpiteen johdosta kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan noin 91,7 milj. euron lisäys vuonna 2026 ja 94,4 milj. euron lisäys vuodesta 2027 alkaen. Uutena toimenpiteenä valmistavan opetuksen lisäopetukseen kohdennetaan 13,8 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen.

Kuntien roolia kotoutumisen edistämisestä on vahvistettu. Lisäksi kotoutumiseen kohdistetut säästöt lisäävät kuntien rahoitusvastuuta kotoutumisesta. Valtio korvaa kunnille pakolaisten vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia vuonna 2026 noin 185,4 milj. euroa. Määrärahantarve perustuu vuosittaiseen arvioon kansainvälistä suojelua

saavien sekä muiden korvausten piiriin kuuluvien henkilöiden määrästä. Laskennallisia korvauksia maksetaan vuodesta 2025 lähtien aiempaa lyhyemmältä ajalta. Kotoutumislain muutoksen myötä kunnat rahoittavat kotoutumislain korvausten piiriin kuuluville henkilöille maksettavasta perustoimeentulotuesta 50 prosenttia. Kunnan rahoitusosuus otetaan huomioon tekemällä sitä vastaava vähennys kunnalle maksettavasta peruspalvelujen valtionosuudesta. Arvio on, että vuonna 2026 paluumuuttajille, pakolaisille ja tilapäistä suojelua saaville maksetaan perustoimeentulotukea arviolta noin 150 milj. euroa.

Perustoimeentulotukeen valmistellaan kokonaisuudistusta, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta. Uudistuksella tavoitellaan vuositasolla 70 milj. euron vähenemää toimeentulotukimenoihin ja vuonna 2026 vähenemä on arviolta 35 milj. euroa. Kuntien rahoitusosuus vähenisi vastaavasti 17,5 milj. euroa vuonna 2026 ja 35 milj. euroa vuodesta 2028 lukien.

Valtio solmi maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimukset 2024–2035 Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Lahden, Jyväskylän ja Kuopion kaupunkiseutujen kanssa joulukuussa 2024. MAL-sopimuksissa valtio sitoutuu kaupunkiseutujen saavutettavuutta ja kestäväää liikkumista edistäviin hankkeisiin yli 570 milj. euron rahoituksella. Näitä ovat muun muassa kaupunkiseutujen raide- ja kaupunkiraitiotiehankkeet. Ympäristöministeriön hallinnonalalla merkittävimpiä kuntien toimintaan vaikuttavia muutoksia kaudelle 2026–2029 on asuntotuotantoon kytkeytyvän korkotukivaltuuden lasku vuoden 2025 tasosta 1,75 mrd. euroa noin 1 mrd. euroon vuosille 2026–2029.

Kuntatalouteen vaikuttaa kehyskaudella monet eri epävarmuutta aiheuttavat muutostekijät.

Tulojen ja menojen välinen merkittävä epätasapaino edellyttää tasapainottamistoimien jatkamista kuntataloudessa

Kuntatalouden vuoden 2024 tilinpäätösarvioiden perusteella toiminnan ja investointien rahavirta oli viime vuonna -0,5 mrd. euroa ja lainakanta kasvoi noin 0,7 mrd. eurolla 20,6 mrd. euroon. Kuluvan vuoden tilanne on kuitenkin viime vuotta huomattavasti haastavampi, sillä toiminnan ja investointien rahavirta syvenee -1,6 miljardiin euroon, vaikka kunnat ja kuntayhtymät jatkavat sopeutustoimiaan ja viidennes kunnista nosti kunnallisveroaan kuluvalle vuodelle.

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat vuosina 2026–2029 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi. Kuntien tehtävät painottuvat lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Koska kuntasektori on hyvin henkilöstövaltainen, vaikuttaa kunta-alan palkkasopimusratkaisu kunta-alan kustannuskehitykseen merkittävästi.

Kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksi on vuosina 2026–2029 noin 3,3 prosenttia vuodessa. Hintojen nousun lisäksi kuntatalouden menopaineita lisää kasvukeskusten investointipaineet, jotka pitävät investointien tason korkealla.

Kuntatalouden toimintatulojen kasvu on vuosina 2026–2029 hidasta. Sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleen neuvottelut heikentävät kuntien vuokratuloja merkittävästi vuodesta 2026 alkaen. Valtionosuuksien kehitys vaihtelee huomattavasti eri vuosina ja niiden kasvua hidastaa vuonna 2026 osana sopeutustoimia tehtävät pysyvät valtionosuusleikkaukset sekä vuoteen 2027 saakka mm. sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien leikkaus ja hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru. Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin

tulonlähde. Niiden kasvu paranee suhdannetilanteen myötä yltäen vuosina 2026–2029 keskimäärin 4,3 prosentin vuotuiseseen kasvuun.

Kuntatalouden vuosikate heikkenee tänä vuonna noin 600 miljoonalla eurolla 2,9 miljardiin euroon, ja toiminnan ja investointien rahavirta noin -1,6 miljardiin euroon, jossa se pysyy myös vuosina 2026–2027. Kun valtionosuuksiin tehdyt määräaikaisten leikkaukset poistuvat, kohenee kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta -1,3 miljardiin euroon vuonna 2028 ja -1,1 miljardiin euroon vuonna 2029.

Painelaskelman mukaan kuntatalouden vuosikatteen eivät riitä nettoinvestointeihin. Tulojen ja menojen epätasapaino vaatii kuntapäätäjiltä pitkäjänteistä päätöksentekoa ja jatkuvia tasapainottamistoimia. Negatiiviset toiminnan ja investointien rahavirrat uhkaavat kasvattaa lainakannan 28,5 mrd. euroon vuonna 2029.

Kuntatalouden kehitysarvioon liittyy riskejä muun muassa kauppaa- ja geopolitiikan epävarmuuden ja sote-kiinteistöjen lakisääteisen vuokra-ajan päättymisen vuoksi. Lisäksi kunta-alan palkkanuortelut olivat kesken kehitysarviota laadittaessa.

Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2025 yhteensä noin 14,3 mrd. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot kasvavat noin 1 prosentilla. Vuonna 2026 verotulojen ennustetaan kasvavan 5,4 prosenttia. Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, kaivosmineraali- ja yhteisöverosta. Kehyskauden lakimuutoksista aiheutuu vaikutuksia kuntien verotuloihin. Veroperustemuutosten aiheuttamat vaikutukset kuntien verotuottoon kompensoidaan nettomääräisesti kunnille.

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2026 noin 10,8 mrd. euroa, mikä on noin 0,6 mrd. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella veropohjan kehitys, hallitusohjelmaan sisältyvät muutokset ja vuosien 2024 ja 2025 kehysriidissä tehdyt päätökset. Kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,76 mrd. euroa vuonna 2026. Kiinteistöveron tuotto on noin 2,4 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 25 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Kunnille kohdistuvan kaivosmineraaliveron tuoton arvioidaan pysyvän noin 19 milj. eurossa ensi vuonna, mutta kasvavan noin 61 milj. euroon vuonna 2028 veronkorotusten myötä.

Painelaskelmaan liittyvät epävarmuudet huomioiden voidaan todeta, että kuntataloudessa on tarkastelujaksolla vuosina 2026–2029 epätasapaino tulojen ja menojen välillä. Tarkastelukauden loppua kohden mentäessä tilanne kääntyy kohti tasapainoa koko Manner-Suomen tasolla, kun hallitusohjelman mukainen indeksijarru peruspalvelujen valtionosuudessa ja sote-uudistuksen määräaikaisten vähennykset koskien vuoden 2023 valtionosuuksia poistuvat.

Vaikeasti ennustettavien sote-kustannusten poistuminen tuo ennakoitavuutta varsinkin pienempien kuntien talouteen. Samalla kuitenkin palvelutarpeen ennakoiva suunnittelu korostuu entisestään talouden sopeutusmahdollisuuksien siirtyessä enemmän veroprosentin korotuksiin. Korotuspaine kasvaa lähivuosina erityisesti väestöään menettävissä ja vanhemman väestön kunnissa, joissa veroprosentit ovat pääsääntöisesti jo nyt valtakunnallista keskitasoa korkeammat. Laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa kaikissa kuntakokoryhmissä tarkastelujakson alussa, mutta vuoteen 2029 mentäessä paine vähenee. Suurimmat korotuspaineet kohdistuvat painelaskelman perusteella vuosiin 2025–2027 kaikissa kuntakokoryhmissä.

Veroprosentin laskennallisen korotuspaineen kehitys näkyy myös negatiivisena vuosikatteenä ja tilikauden tuloksena. Negatiivisen vuosikatteen kunnissa tulisi kiinnittää huomiota vuosikatteen vahvistamiseen, jotta velkaantuminen suhteessa tulopohjaan ei muodostu ongelmaksi. Vuonna 2025 negatiivisen vuosikatteen kuntia on arvioitu

mukaan 7, mikä on hieman vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvaa kuitenkin merkittävästi. Näistä suurin osa on alle 2 000 ja 2 001–5 000 asukkaan kuntia. Eniten negatiivisen vuosikatteen kuntia on painelaskelman mukaan vuonna 2026, jolloin vuosikate on negatiivinen painelaskelman mukaan 34 kunnalla.

Kehyskauden aikana toiminnan ja investointien rahavirta laskee koko maan tasolla ja lähes kaikissa kuntakoryhmissä negatiiviseksi. Kehyskauden lopulla vuonna 2029 toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan olevan negatiivinen melkein kaikissa kuntakoryhmissä, koko maan tasolla noin -140 euroa asukasta kohden. Kuntakoryhmien välillä on merkittäviä eroja koko tarkastelujakson ajan, mutta myös kuntaryhmien sisällä esiintyy hajontaa. Heikkenevää toiminnan ja investointien rahavirtaa tarkasteluperiodilla selittää merkittävältä osin nettoinvestointien pysyminen korkealla tasolla erityisesti suurissa kaupungeissa sekä sote-uudistuksen verohäntien poistuminen.

2.2 TALOUSARVION SÄÄNNÖSPOHJA

Kuntalain 110 pykälän mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma, jonka ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Samaan pykälään on koottu talousarvion käsitteilyä, hyväksymistä, velvoittavuutta, sisältöä ja rakennetta sekä talousarvioperiaatteita koskevat säännökset.

Kuntalaki pyrkii parantamaan suunnittelun asemaa kunnan päätöksenteossa toiminnan ja talouden ohjausvälineenä. Kuntalain mukaisessa taloussuunnittelussa korostetaan toiminnan ja talouden tiivistä yhteyttä, taloudellisten resurssien merkitystä sekä suunnittelun realistisuutta. Lain mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kuntalain 110 pykälän 2 momentin säännöksessä korostetaan sitovien tavoitteiden asettamista ja niiden seurannan merkitystä talouden ohjauksessa ja kytkemistä määrärahoihin ja talousarvioihin. Säännös edellyttää valtuuston sitoutumista asettamiinsa tavoitteisiin. Valtuuston tulee osoittaa tavoitteiden saavuttamiseen tarvittavat voimavarat koko suunnittelukaudelle.

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden valvonnan välineitä.

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Talousarviolla ja -suunnitelmalla on kaksi näkökulmaa, jotka määräävät myös suunnitelman rakenteet:

1. toiminnan ohjauksen näkökulma, jota palvelee käyttötalousosa ja investointiosa sekä
2. kokonaistalouden näkökulma, jota palvelee tuloslaskelmaosa ja rahoitusosa.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena,

taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (toimenpideohjelma), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (alijäämän kattamisvelvollisuus).

Määrärahat ja tuloarviot on otettu talousarvioon bruttomääräisinä. Vuoden 2026 osalta kaupunginhallituksen antama raami on annettu sitovana ulkoisten tulo- ja kuluerien osalta.

Kirjanpito ja tilinpäätös

Kuntalain 112 pykälän mukaan vuoden 1997 alusta kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on sen lisäksi, mitä kuntalaissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja kuntalain soveltamisesta. Kun kunnissa ja kuntayhtymissä siirryttiin soveltamaan kirjanpitolakia, otettiin samalla käyttöön suunnitelman mukaiset poistot. Käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan poistona kuluksi. Poiston ensisijaisena tehtävänä on jaksottaa hankintameno vuotuisiksi kuluksi. Suunnitelman mukaiset poistot esitetään myös talousarvion tuloslaskelmaosassa.

Kirjanpitolain mukaan menot ja tulot on jaksotettava suoriteperusteen mukaisesti. Myös talousarviossa määrärahat ja tuloarviot esitetään suoriteperusteen mukaisina. Talousarviossa esitetään talousarviovuoden suunnitelman mukaiset poistot. Seuranassa talousarvion tuloslaskelmaosasta laaditaan kaksi toteutumisvertailua, toisessa sisäiset erät ovat mukana ja toisessa ne on eliminoitu. Käyttötalouden toteutumisvertailussa sisäiset erät ovat mukana.

2.2.1 Talousarvion sitovuus

Kuntalain 110 pykälän mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Talousarvion noudattaminen on mahdollista vain, jos jokainen määrärahojen käytöstä vastaava henkilö tuntee talousarvion toteuttamisesta annetut määräykset, perustelut ja ohjeet. Toimialajohtajien tulee huolehtia siitä, että kaikilla talousarviomäärärahojen hyväksymiseen oikeutetuilla henkilöillä ja määrärahojen käytöstä vastaavilla henkilöillä on riittävä perehtyneisyys määrärahojen käyttöön ja hyväksyntään.

Kaupunginvaltuusto määrää, että käyttöomaisuushankintojen aktivointiraja on 10.000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan suoraan vuosikuluiksi ja 10.000 euron tai sen yli olevat hankinnat aktivoidaan ja niistä tehdään vuosittain poistosuunnitelman mukaiset poistot ohjeiden mukaisesti.

Käyttötalouden osassa valtuusto myöntää määrärahat ja tuloarviot bruttomääräisinä toimialoittain ja asettaa myös toimialojen toiminnalliset tavoitteet. Investointiosassa määrärahat myönnetään toimialoittain hankkeittain. Rahoitusosassa määrärahat myönnetään rahoitusryhmittäin tai hankeryhmittäin.

Käyttötalouden määrärahat sitovat toimielimiä valtuustoon nähden toimialatasolla. Samoin toimielin on vastuussa tulojen kertymisestä toteutumasta ja talousarviossa vahvistettujen tavoitteiden toteutumisesta. Työllistämistuella palkatun henkilöstön palkkaus tapahtuu elinvoima- ja työllisyyspalveluihin varattujen määrärahojen puitteissa. Työllistämistuella palkattavan henkilöstön rekrytoinnista tekee päätökset ensisijaisesti hallintojohtaja ja hänen estyneenä ollessaan kaupunginjohtaja.

Avustuskohtaan varattuja määrärahoja ei voida käyttää muihin tarkoituksiin ilman kaupunginvaltuuston päätöstä.

Rahoitusosan määrärahat sitovat valtuustoon nähden rahoitusryhmittäin.

Investointiosan määrärahat sitovat valtuustoon nähden yli 150.000 euroa hankkeittain ja muut hankeryhmittäin. Investointimenojen määrärahat esitetään bruttoperiaatteella, jolloin mahdollinen rahoitusosuus tai omaisuuden luovutustulo merkitään erikseen.

Mikäli talousarvion sitoviin perusteluihin on tulosalueen tai hankkeen kohdalla annettu talousarviomäärärahan käytöstä em. yksityiskohtaisempi määrittely, ei sitovista perusteluista voi poiketa ilman kaupunginvaltuuston päätöstä.

Talousarvioasetelmalla on annettu laajat valtuudet toimielimille määrärahojen käytössä. Määrärahojen ylitysoikeusanomuksiin suhtaudutaan erittäin pidättyvästi. Tämä tulee ottaa huomioon jo määrärahojen käyttösuunnitelmia laadittaessa ja suhteuttaa toiminta annettuihin resursseihin. Mikäli talousarviovuoden aikana havaitaan määrärahojen riittämättömyys tai ennakoidaan tuloarvioiden jäävän talousarvioon merkittävä pienemmiksi, tulee toiminta sopeuttaa määrärahoihin ensisijaisesti toimintoja supistamalla tai tehostamalla.

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä talousarvion kukin toimielin laatii käyttösuunnitelman, jolla toimielimet jakavat määrärahat ja tuloarviot taloudellisen toimivallan siirtämisen ja toiminnan tulosten vastuun kannalta tarkoituksenmukaisiin tulosyksiköihin. Samalla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset tarkennetut tavoitteet palvelualueittain (tulosyksiköittäin). Nämä tavoitteet ovat sitovia toimielimittäin.

Edelleen ko. toiminnasta vastaavat viranhaltijat voivat jakaa toimielimien vahvistamien tulosyksiköiden osamäärärahat, osatuloarviot ja osatavoitteet edelleen pienempiin ja tarkempiin osiin. Jokaisen toimielimen on annettava kaupunginhallitukselle tiedoksi oma käyttösuunnitelmansa. Kaupunginhallituksella on oikeus siirtää ratkaistavakseen toimielimen tekemä käyttösuunnitelmapäätös. Käyttösuunnitelmasta on käytävä selville ko. tulosalueen alaisten määrärahojen hyväksyjät tulosyksiköittäin.

Talousarviokirjaan on merkitty toimielin ja toimielinten alaiset viranhaltijat, jotka ovat valtuutettuja toiminnalle asetetuista tavoitteista sekä siitä, että menoja ei ylitetä ja asianomaiselle toimielimelle tulevat tulot toteutuvat. Tavoitteiden ja määrärahojen toteutumista seurataan kaupungin talousohjeen mukaisesti.

Toimialojen tulee vuosittain päättää, ketkä viranhaltijat ovat oikeutettuja hyväksymään laskut ja missä rajoissa.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

	Sito- vuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Keskusvaalilautakunta	B		
Tarkastuslautakunta	B	24.000	
Elinvoima –ja hallintopalvelut	B	9.128.400	1.259.900
Kasvun ja oppimisen palvelut	B	11.108.700	841.800
Tekniset palvelut	B	4.229.700	3.861.700
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		15.800.000
Valtionosuudet	B		4.400.000
Korkotulot	B		200.000
Muut rahoitustuotot	B		1.000.000
Korkomenot	B	600.000	
Muut rahoitusmenot	B		
Satunnaiset erät			
INVESTOINTIOSA			
<i>Kaupunginhallitus</i>			
Maa-alueet	B	50.000	10.000
Osakkeet ja osuudet	B		
Irtain omaisuus	B	100.000	
<i>Kasvu ja oppiminen</i>			
Irtain omaisuus	B	130.000	
<i>Tekninen lautakunta</i>			
Muut pitkävaikutteiset menot	B		
Hallinto –ja laitosrakennukset	B	900.000	
Tehdas –ja tuotantorakennukset	B	550.000	
Muut rakennukset	B	330.000	
Liikenneväylät	B	850.000	70.000
Puistot ja muut yleiset alueet	B	140.000	
Irtain omaisuus	B	50.000	
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset	B		
Antolainauksen lisäykset	B		
Antolainauksen vähennykset			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		2.000.000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	1.200.000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N		1.000.000
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen	B	50.000	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		29.440.800	30.443.400

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio (Ulk. erät)

2.2.2 Kustannuslaskennalliset ja sisäiset erät

Talousarviomäärärahojen ulkopuolella on käsitelty kustannuslaskennalliset sekä sisäiset erät. Kustannuslaskennalliset erät eivät määrärahan tavoin sido hallintokuntia, vaan ovat talousarviossa suoritekustannusten ja tunnuslukujen laskemista varten. Kustannuslaskennallisina erinä kaupungin talousarviossa käsitellään keskushallinnon palvelut, arvonnlisävero sekä käyttöomaisuuden poistot.

Sisäiset ja laskennalliset erät on budjetoitu ja toimialojen tulee käyttää niitä muun muassa yksikkökustannusten ja sisäisen laskennan osalta.

2.2.3 Tavoitteet ja tunnusluvut

Kuntalain 110 pykälän mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Toiminnallinen tavoite on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtäväkohtaisesti asettamaa määrärahan tarkoitusta, palvelutuotannon määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite.

Toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa käytetään määrä-, laatu-, taloudellisuus- ym. tavoitteita sen mukaan, mitä eri tehtävissä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi ja on mahdollista käyttää. Tavoitteet johdetaan tehtävän toiminta-ajatuksesta ja asetetaan tunnuslukuina, mikäli suinkin mahdollista. Tavoitteet voidaan asettaa myös sanallisesti.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään siitä, mitkä toiminnalliset tavoitteet ovat sitovia.

Kun tavoite hyväksytään talousarvioon, sitoo se valtuustoa alempia viranomaisia samalla tavalla kuin määräraha. Talousarviossa hallitus tai lautakunta voi esittää sitoviksi tarkoitettujen tavoitteiden lisäksi perusteluina ja informaationa muita tavoitteita, jotka ovat ohjeellisia ja mm. esittäjän omaa toimintaa ohjaavia.

Talousarvioon hyväksytään sitoviksi toiminnan mitattavissa olevat tavoitteet. Yhden määrärahan tai tuloarvion yhteydessä voi olla yksi tai useampia sitovia toiminnan tavoitteita. Tilinpäätökseen liittyvässä talousarvion toteutumisvertailussa verrataan toteutunutta toimintaa valtuuston hyväksymiin tavoitteisiin. Kunnan tehtävät on hoidettava taloudellisesti ja järkevästi siten, että vastuu toiminnallisista ja taloudellisista tuloksista on selkeää.

Toiminnallisen ja taloudellisen vallan ja vastuun hajauttaminen ovat välttämättömiä joustavan ja tuloksellisen toiminnan edellytyksiä. Vastuu toiminnallisista ja taloudellisista tuloksista on jokaisella yksiköllä ja yksilöllä. Lähinnä tehtäviä ja toimivaltaa koskevalla hallintosäännöllä määrätään toimivalta ja vastuut. Suunnitelmilla osoitetaan talouden tavoitteet.

Konserniyhtiöiden toiminnalliset tiedot ovat valtuustoon nähden informatiivisia. Valtuuston päätettäväksi esitetään yhtiöiden tavoitteet, jotka on merkitty valtuustoon nähden sitoviksi.

TALOUDEN TASAPAINOTUS

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä on muutettu 1.5.2015 voimaan tulleessa uudessa kuntalaissa (410/2015). Muun muassa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu kuntayhtymiin, kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu ja konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä.

Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu niin, että alijäämä tulee kattaa määräajassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Samalla erillisestä toimenpideohjelmasta luovutaan ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (110.3 §). Määräaikaa sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 tilinpäätökseen kertyneeseen alijäämään, jolloin alijäämän tulee olla katettuna vuoden 2020 tilinpäätöksessä (148.1 §). Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Vuoden 2020 tilinpäätöksestä alkaen koskevat uudet kuntalain 118 §:n 3 ja 4 momentin ns. kriisikuntakriteerit (Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely) joiden raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 (tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien).

Kaupungin tilinpäätös 2024

Suonenjoen kaupungin talous kehittyi ennakoitua paremmin vuonna 2024. Suonenjoen kaupungin vuoden 2024 tilinpäätös oli ylijäämäinen noin 2,3 milj. euroa. Alkuperäinen talousarvio vuodelle 2024 oli tehty noin 0,1 milj. euroa ylijäämäiseksi. Tilikauden ylijäämä esitettiin kirjattavaksi kunnan taseeseen yli/alijäämätilille, jonka jälkeen taseessa on ylijäämää vuoden 2024 lopussa noin 11,1 milj. euroa.

Hyvää tilikauden tulosta selitti veroperusteisen rahoituksen merkittävä kasvu sekä käyttötalouden toimintakatteen selkeästi myönteisempi kehitys. Niin käyttötalouden tulot ylittivät talousarvion kuin myös käyttötalouden kulut alittivat talousarvion. Toimintakate alitti määrärahamuutetun talousarvion yli 0,5 milj. eurolla ja alkuperäinen talousarvio alittui yli 0,5 milj. eurolla. Myös menotalouden hillintää pystyttiin toteuttamaan määrätietoisella talouden tasapainottamistoimilla. Erityisesti henkilöstön määrän kehitys taittui laskusuuntaan. Tulokseen keskeisesti vaikuttivat verotulojen ennakoitua parempi kehitys sekä sote-kiinteistöjen vuokratuotto.

Ulkoiset toimintakulut olivat 24,7 milj. euroa, kun ne edellisenä vuonna olivat 24,9 milj. euroa. Toimintatuottojen (ulkoiset) toteutuma oli 6,2 milj. euroa, mikä on liki +0,2 milj. euroa parempi kuin vuonna 2023 (6,0 milj. euroa). Merkittävin muutos on tukiin ja avustuksiin kirjattavat valtion myöntämät kotouttamiskorvaukset, mitkä jatkuvat vielä vuodelle 2025. Myös Pohjois-Savon hyvinvointialueen sote-kiinteistöjen vuokratukset jatkuivat ja jatkuvat vielä vuoden 2025 loppuun saakka. Ulkoiset vuokratuotot olivat noin 3,3 milj. euroa ja kasvua edellisvuodesta noin +0,2 milj. euroa.

Verotulojen toteutuma on 16,4 milj. euroa, mikä on liki 0,6 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna (+3,6 %). Verotulot ylittivät 1,0 milj. eurolla alkuperäiseen talousarvioon nähden (toteutuma 106,7 %). Verotulojen kasvusta 0,6 milj. euroa selittyy yhteisöverotulon merkittävällä kasvulla. Valtionosuuksia kirjautui vuonna 2024 yhteensä 5,9 miljoonaa euroa eli muutos edelliseen vuoteen +0,8 milj. euroa (+15,9 %). Valtionosuudet ylittivät talousarvion +0,2 milj. eurolla (toteutuma 105,2 %).

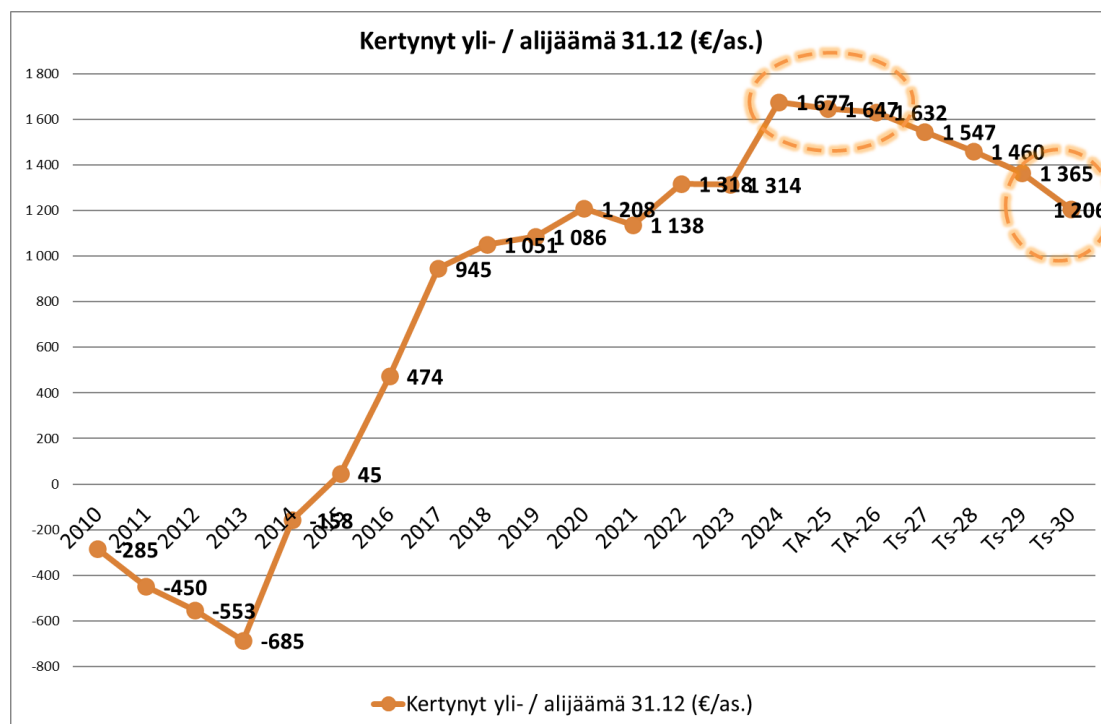
Vuosikatetta muodostui yli 4,8 milj. euroa. Tämä oli liki 2,1 milj. euroa suurempi kuin vuonna 2023. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 2,5 milj. euroa.

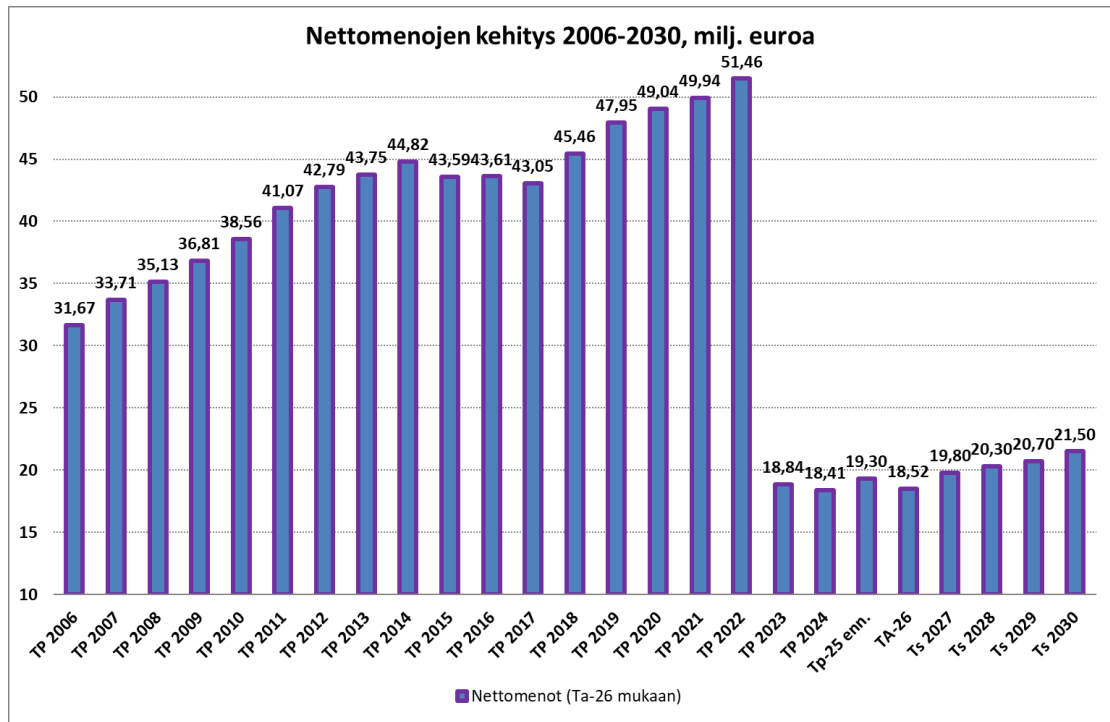
Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin vuoden 2024 aikana 4 milj. euroa. Lisäksi vuodenvaihteessa erääntyviä lyhytaikaisia lainoja oli nostettuna +3,7 milj. euroa. Lainoja maksettiin takaisin 10,2 milj. euroa. Vuoden 2024 aikana kaupunki järjesteli merkittävästi omaa lainasalkkuaan ja näin varmisti edullisemmat lainanhoitokulut. Lainakanta oli vuoden 2024 lopussa 13,4 milj. euroa, mikä on noin 2.000 euroa / asukas.

Vuoden 2024 brutto investointimenot olivat noin 1,6 milj. euroa.

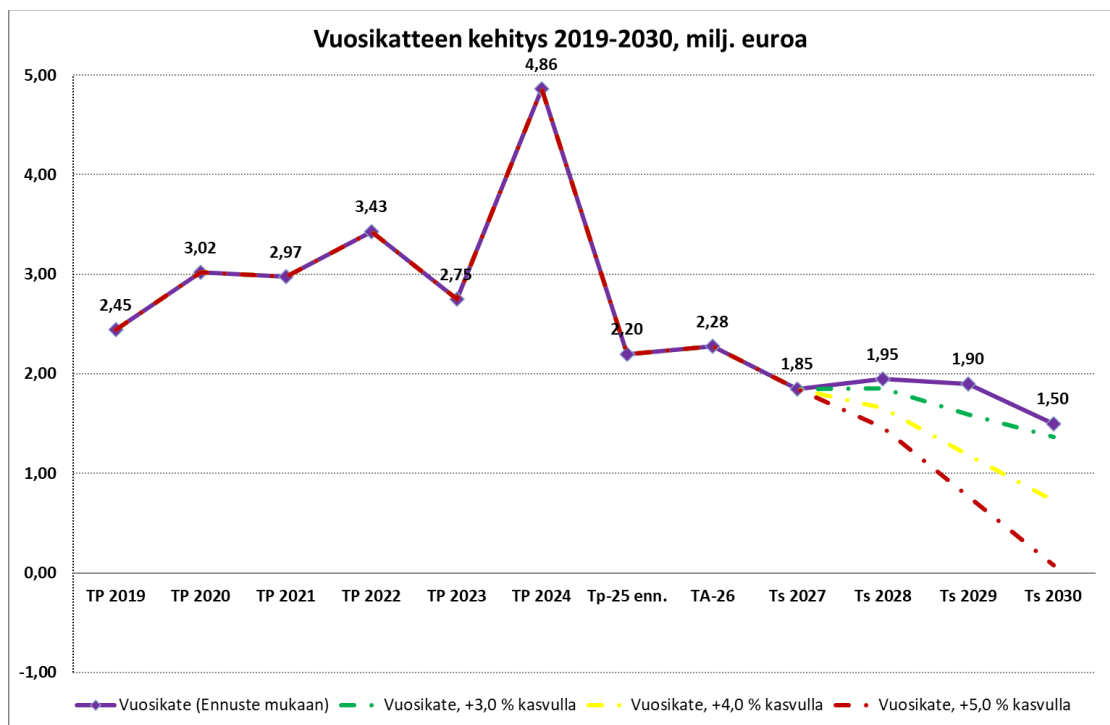
Ylijäämän kumulatiivinen yhteismäärä on noin 11,1 milj. euroon vuoden 2024 lopussa. Suonenjoen kaupungin talous on alijäämien kattamisen osalta tasapainossa. Menojen kasvun hillintää on onnistuttu toteuttamaan erityisesti vuosina 2015-2017 sekä 2024. Tulevaisuuden haaste on yhteen sovittaa toisaalta kasvavaa ikääntyvän väestön palvelutarvetta ja samalla sopeuttaa palveluja vähenevään lasten ja nuorten määrään.

Päivitetyn taloussuunnitelman perusteella ylijäämät riittävät vähintään 2030-luvulle saakka.

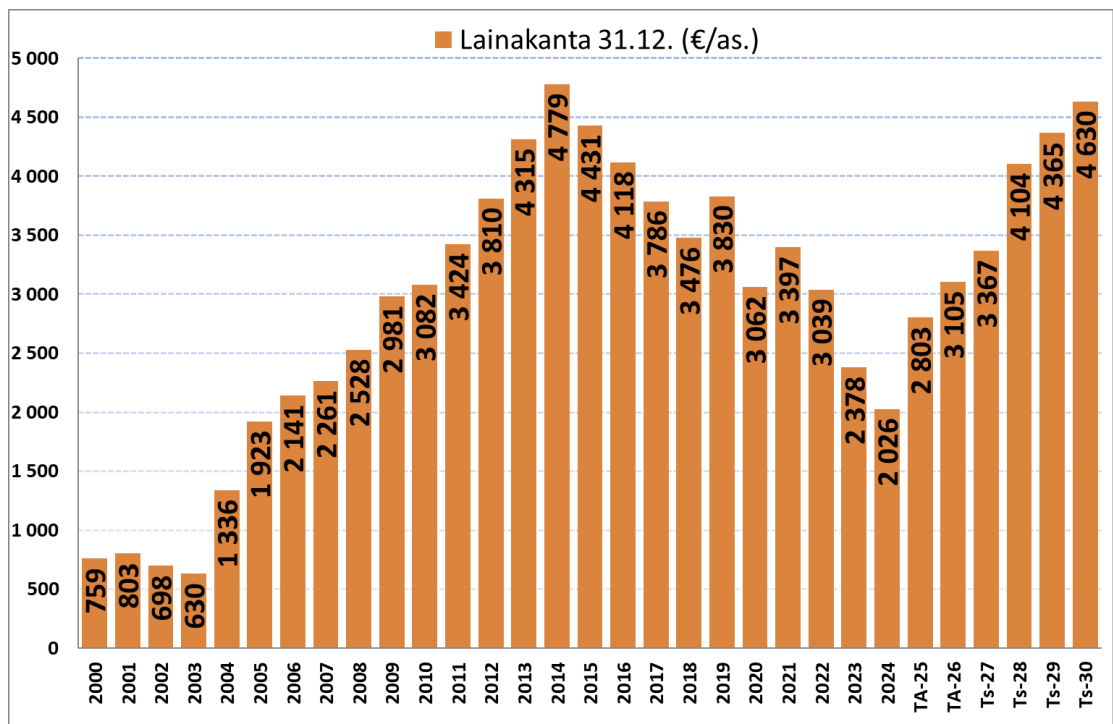
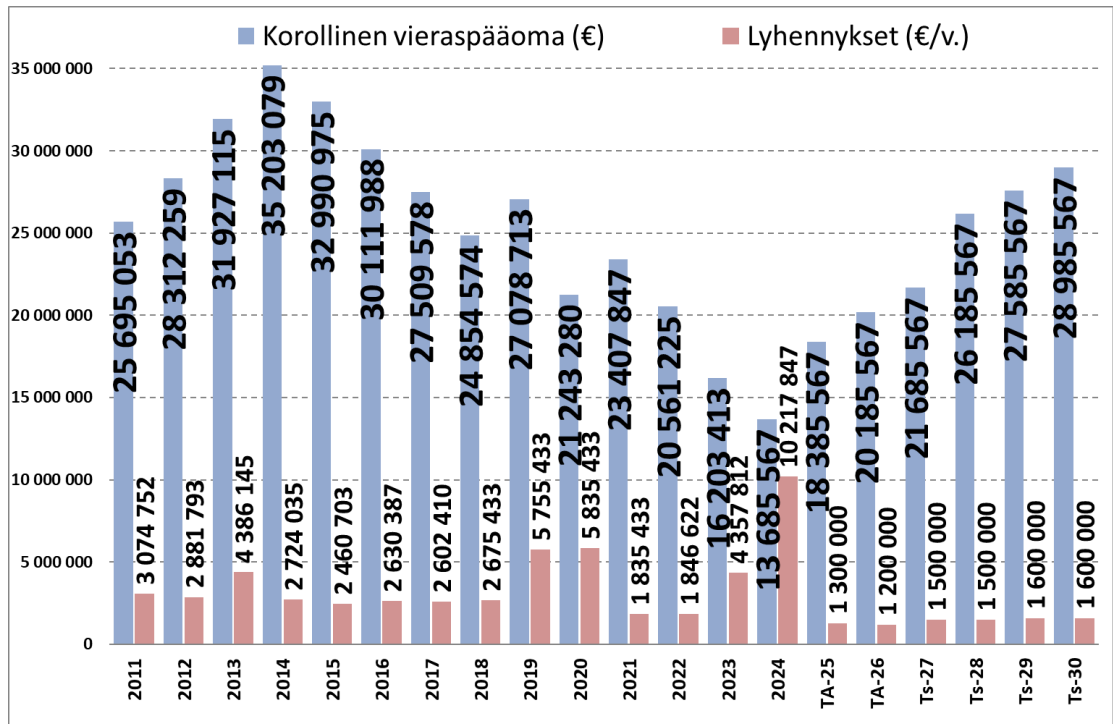

Kaupungin vuosikate on pysynyt vuosien 2014-2024 aikana keskimäärin yli 3,0 milj. euron tasossa tai sen yli. Tämä on mahdollistanut maltillisten investointien toteuttamisen tulorahoituksen turvin sekä ylijäämäpuskurin muodostumisen.

Kaupungin velkaantuminen taittui jo vuoden 2015 aikana ja maltillinen investointitaso ja kulutason hillintä taittoivat kaupungin velkaantumista entisestään. Vuosien 2015-2024 aikana ei nostettu nettomääräisesti juurikaan uutta pitkäaikaista lainaa. Velkoja on pystytty lyhentämään vuodesta 2014 yhteensä liki 22,0 milj. eurolla.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kuntatalous on suurten muutosten edessä lähivuosina. Väestö ikääntyy läpi Suomen ja vähenee erityisesti kasvukeskusten ulkopuolella. Toisaalta monipaikkaisuus, etätyö ja kulutustottumusten muutokset antavat mahdollisuuksia kilvoitella väestön sijoittamisesta myös vetovoimaisille paikkakunnille. Lisäksi vuoden 2025 alusta voimaantullut TE-uudistus siirsi työllisyys ja yrityspalvelujen (TE) vastuun valtiolta kunnille. Tämä vaikuttaa myös merkittävästi kuntien tulopohjaan.

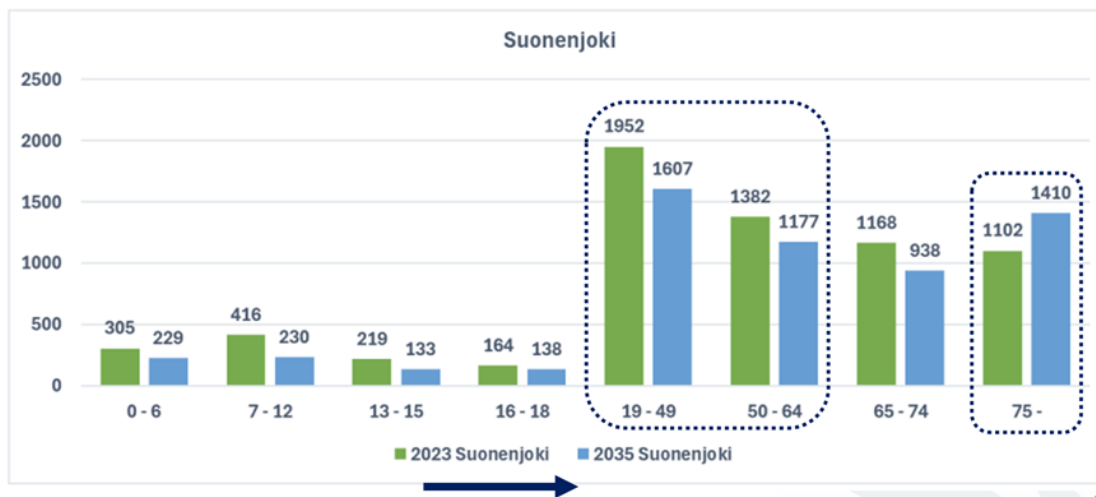
Suonenjoen kaupungin osalta valtionosuudet tulevat merkittävästi pienenemään vuodesta 2025 lukien. Muutos johtuu muun muassa hyvinvointialueiden sekä kuntien keskinäiseen rahoitukseen sovitusta vuoden 2022 verotuksen vaikutuksesta, missä kuntien valtionosuuksia sopeutetaan valtion suuntaan. Leikkaukset ovat kuntien osalta tasasuuruiset (euroa/asukas) ja jaksottuvat vuosille 2025-2027. Lisäksi kaupungin myönteisesti kehittynyt yhteisöveron jako-osuuden kasvu leikkaa valtionosuuksien kautta kaupungille kohdennettavaa verotulotentasausta. Vaikutus ajoittuu vuodesta 2025 eteenpäin ainakin vuoteen 2026 saakka.

Väestöennusteen mukaisesti Suonenjoen kaupungin varhaiskasvatuksen palvelutarve vähenee vuoteen 2035 mennessä noin 60 lapsella ja laskennallisella kolmella ryhmällä. Vuosiluokkien 1-6 palvelutarve vähenee noin 160 lasta ja laskennallisesti kahdeksan opetusryhmää. Luokanopettajajärjestelmässä tämä tarkoittaa lähes vastaavaa määrää opettajia. Vuosiluokilla 7-9 noin 80 oppilaan palvelutarpeen lasku vastaa noin neljän laskennallisen opetusryhmän opettajatyömäärää. Lukioikäisten määrä supistuu vuoteen 2035 mennessä noin 40 nuorella.

Lapsimäärän väheneminen yli 160 lapsella tulee huomioida Suonenjoen kaupungin tulevien vuosien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkon hallinnassa. Tämä mahdollistaa resurssien tarkoituksenmukaisen kohdentamisen, sopeuttaa hallintoa ja ennalta ehkäisee painetta verojen korottamiseen.

Palvelutaso ja määrä on syytä arvioida myös laajemmin kaikkien kunnan tuottaminen palvelukokonaisuuksien osalta. Myös investointien tarkoituksenmukaisuus ja perusteltu kohdentaminen voi hillitä menotaloutta sekä velkaantumista. Lisäksi tarpeettomista kiinteistöistä luopuminen mahdollistaa talouden sopeutumista. Toimenpiteiden edistämistä tulee vauhdittaa ja konkretisoida. Toimielinten on syytä varautua toimenpiteiden tarkentamiseen ja toimenpanon edistämiseen vuoden 2026 aikana.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukainen väestökehitys vuodesta 2024 vuoteen 2035 (Tilastokeskus 2024)

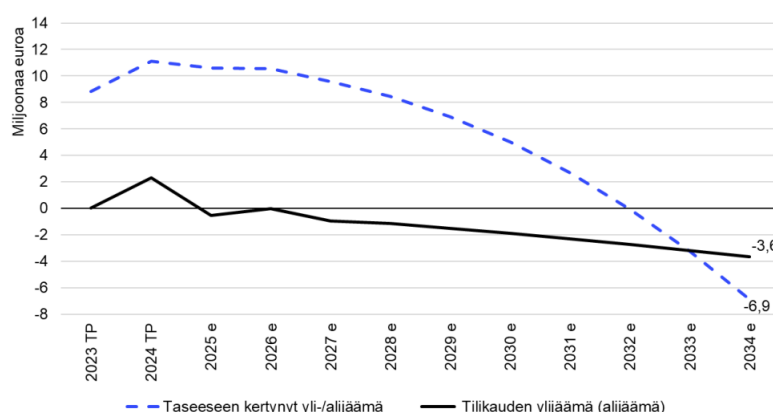
Suonenjoen kaupungin talouden mallinnusta on aloitettu tekemään aina vuoteen 2034 saakka. Kuntien verotulopohja, valtionosuusjärjestelmä, rahoitusriskit sekä kokonaisuuden toimivuus ja hallinta tulevat olemaan lähitulevaisuudessa linjattavia kokonaisuuksia valtakunnan päätöksenteossa. Nykyinen taloussuunnitelma kauden esitys ei riitä pitämään kaupungin taloutta kestäväällä pohjalla. Erityisesti kiinteistöihin liittyvä investointipaine ja emo-kaupungin tulopohjan väheneminen haastavat kaupungin taloutta erityisesti vuodesta 2027 eteenpäin.

Suonenjoen kaupungin talouden kehityksestä on laadittu ulkopuolisen asiantuntijan (Finwise Advisors Oy) laatima talouden kehityskuva vuoden 2025 aikana. Selvityksen tavoitteena on päivittää tilannekuvaa ja keinoja talouden tasapainon ylläpidosta ja pitkän aikavälin kestävyysvarmistamisesta.

Laadin selvityksen perusskenaariossa, kaupungin talous on keskimäärin noin 2,2 miljoonaa euroa alijäämäinen vuosina 2027-2034. Kaupungin tulot kasvavat tarkastelujaksolla, mutta menot kasvavat niitä nopeammin. Nykyinen tulopohja ei riitä ylläpitämään toimintaa ilman tehostamistoimia. Lainamäärä yli kaksinkertaistuu ennustejaksolla. Vuoden 2025 ennusteessa lainamäärä on noin 16 miljoonaa euroa ja vuonna 2034 noin 37 miljoonaa euroa. Selvityksen mukaan kaupungin tulee tehostaa toimintaansa 2026-2034 yhteensä noin 3,5 miljoonalla eurolla. Talouden tasapaino saavutetaan vain hillitsemällä kustannuskehitystä tai vahvistamalla tulo-rahoitusta.

Talous on alijäämäinen ennustekaudella

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Vuonna 2023 kaupungin talous oli noin 25 tuhatta euroa ylijäämäinen, mutta talous kasvoi noin 2,3 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi vuonna 2024.

Perusskenaariossa kaupungin tilikaudet ovat alijäämäisiä koko ennustekauden. Vuosittainen alijäämä on noin 3,6-0,02 miljoonaa euroa vuodessa.

Kaupungilla oli taseessa kertynyttä edellisten kausien ylijäämää noin 11 miljoonaa euroa vuonna 2024. Vuoteen 2034 mennessä edellisten kausien kertymä laskee noin 6,9 miljoonaa euroa alijäämäiseksi.

Laaditun selvityksen suosituksia kaupungille ovat mm. seuraavat.

1. Talouden tasapainottaminen ja kulurakenteen tehostaminen

- Kaupungin taloutta tulee vahvistaa ennen kaikkea kulurakenteen kehitystä tehostamalla ja toimintamenojen kasvua hillitsemällä. Tämä tarkoittaa toiminnan tarkastelua kriittisesti ja resurssien suuntaamista vaikuttavimpiin palveluihin.

2. Investointien vaikuttavuus ja raja

- Investoinneilla on aito merkitys kaupungin pitkän aikavälin talouteen, sillä niiden vaikutukset näkyvät sekä tuloksessa että velkakehityksessä. Siksi investointiohjelmaa tulee toteuttaa vain siltä osin, kuin se tukee elinvoimaa ja taloudellista kestävyttä.

3. Sopeuttaminen ja päätöksentekovalmius

- Jos talouden heikkeneminen jatkuu, kaupungin on oltava valmis sopeuttamistoimiin ajoissa. Tämä edellyttää vaihtoehtoisten säästö- ja tulo-ohjelmien valmiutta eri skenaarioissa.

4. Riskienhallinta ja talouden epävarmuudet

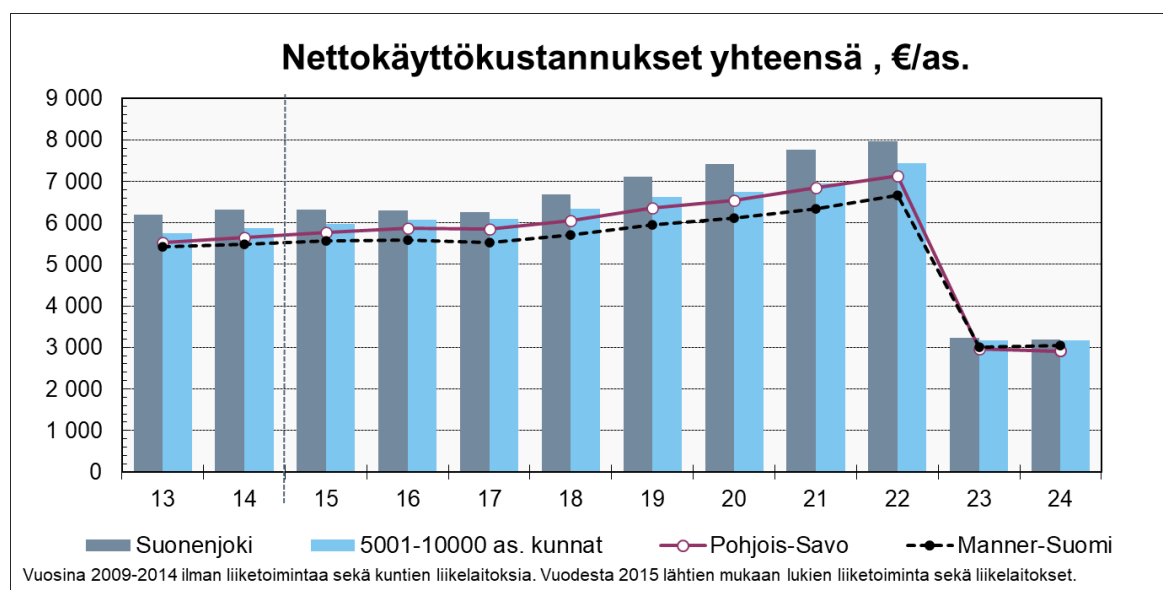
- Keskeisiä riskitekijöitä ovat valtionosuusudistuksen ja TE-rahautuksen vaikutukset, korkotason nousu ja sote kiinteistöjen mahdollinen vuokran aleneminen ja tyhjäksi jäävien kohteiden alaskirjaaminen. Näihin on varauduttava ennakoivalla talousohjauksella ja skenaariotyöllä.

5. Tulopohjan ja elinvoiman yhteys

- Veroprosentilla on suora yhteys asukkaiden ostovoimaan ja elinvoimakehitykseen, joten veroratkaisut tulee mitoittaa huolellisesti. Samalla on tärkeää vahvistaa kaupungin vetovoimaa ja yritystoiminnan kasvuedellytyksiä, jotta veropohja säilyy vahvana.

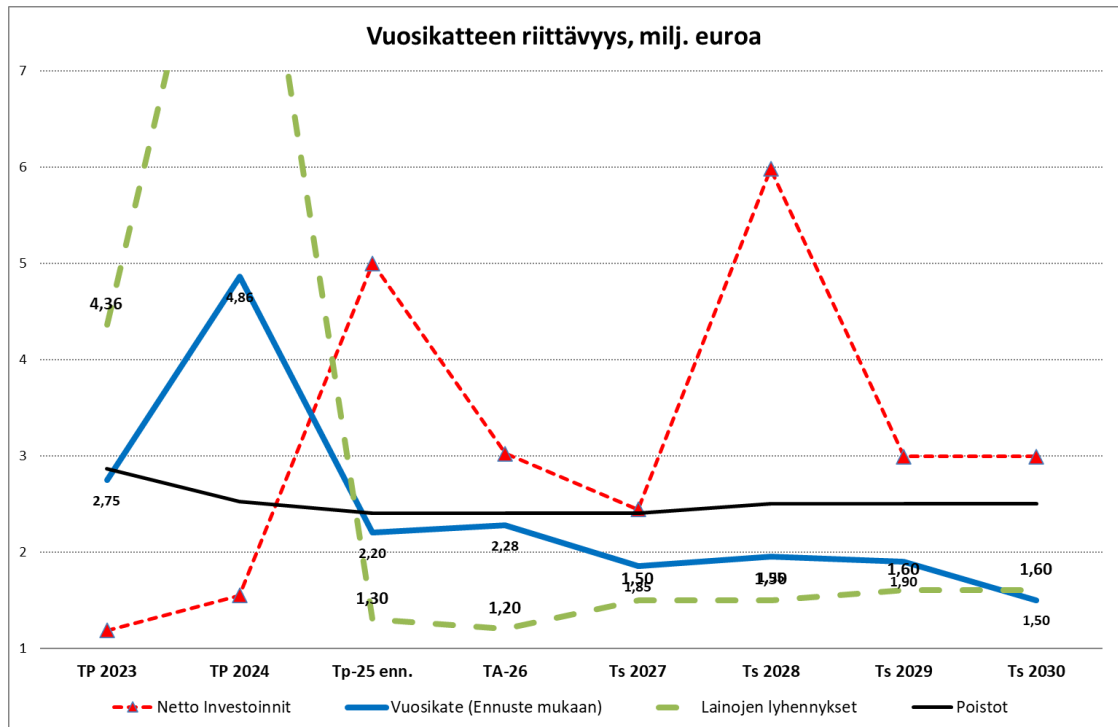
Selvityksen tuloksia hyödynnetään kaupungin omassa talouden mallinnuksessa, mikä ulottuu nykyisellään vuoteen 2030 saakka.

Suonenjoen kaupungin nettokäyttökustannukset (toimintakate) ovat edelleen yli +100 euroa / asukas korkeammalla tasolla kuin kunta-alan keskiarvo. Tämä on tarkoittanut Suonenjoen kaupungille yli +0,7 milj. euroa enemmän kuluja vuodessa kuin kunta-alalla keskimäärin käytetään.

Nettokäyttökustannukset yhteensä, €/as.												
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Suonenjoki	6 186	6 316	6 313	6 288	6 255	6 684	7 110	7 409	7 758	7 958	3 236	3 184
5001-10000 as. kunnat	5 751	5 867	5 972	6 074	6 102	6 330	6 621	6 738	6 954	7 433	3 175	3 169
Pohjois-Savo	5 529	5 642	5 763	5 868	5 851	6 045	6 355	6 551	6 840	7 128	2 967	2 905
Manner-Suomi	5 421	5 482	5 556	5 580	5 530	5 703	5 944	6 109	6 331	6 658	3 010	3 050

Kaupungin toimintoja tulee sopeuttaa tulopohjan kasvuun nähden. Talouden tasapainossa pitämistä tulee kaikkien toimialojen pitää huolta. Kaupungin omat investointitarpeet edellyttävät tulorahoituksen riittävyyttä ja varautumista tulopohjan merkittävään kaventumiseen. Talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää menokehityksen hillintää kaikkien toimialojen osalta. Tasapainottamisen keskiössä ovat rakenteelliset uudistukset ja niihin liittyvät kiinteistöt. Toimenpiteiden kohdentuminen tulee näin ollen kohdentua rakenteiden ja toimintaprosessien uudistamiseen sekä ja palvelujen tason sopeutumiseen niin määrään kuin palvelujen laadun osalta.

Nykyinen taloussuunnitelma kauden esitys ei riitä pitämään kaupungin taloutta kestävällä pohjalla. Erityisesti kiinteistöihin liittyvä investointipaine ja emo-kaupungin tulopohjan väheneminen haastavat kaupungin taloutta erityisesti vuodesta 2027 eteenpäin.

Tasapainottamisohjelma 2021-2025

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 21.12.2020 § 55 Suonenjoen kaupungin kestävä kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelma vuosille 2021-2025.

Suunnitelmaa valmistellut työryhmä arvioi kaupungin talouden pitkántähtäimen vaikuttavuus keinoja seuraavista asiakokonaisuuksista ja priorisoi toimenpiteiden toteuttamisen järjestystä:

1. Toiminnalliset muutokset sekä prosessien tarkastelu ja tehokkuus
2. Kustannustason leikkaaminen ei-lakisääteisten palvelujen / menojen osalta
3. Palveluverkoston ja palvelutason tarkastelu
4. Henkilöstö menoihin kohdentuvat suorat toimenpiteet
5. Veronkorotukset

Kaupunginhallitus on edellyttänyt toimialoilta valtuuston hyväksymien talouden pitkántähtäimen suunnitelman toimenpiteiden viemistä käytäntöön. Mikäli toimenpiteissä ei edetä ja tarvittava päätöksiä ei saada aikaiseksi, niin kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tulee esittää uusien talouden sopeuttamiskeinojen hyväksymistä ja käyttöönottoa.

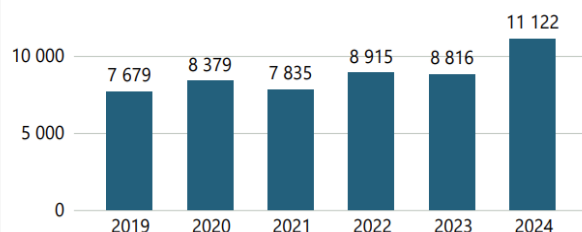
Uusi kestävä kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelma tulee saada laadituksi vuoden 2026 aikana vuosille 2027-2030.

3.1. Suonenjoen kaupungin kriisikuntakriteerien raja-arvot

A

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa (enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien).

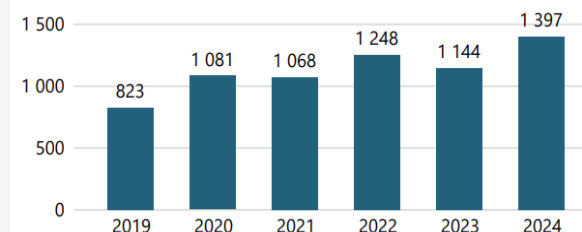
Kunnan kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 euroa

B

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisimmässä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa.

Konsernin kertynyt yli-/alijäämä asukasta kohden

Neljän tunnusluvun kokonaisuus: Kriisikuntaraja toteutuu, kun raja-arvo ylittyy kahtena vuonna peräkkäin kaikkien osalta

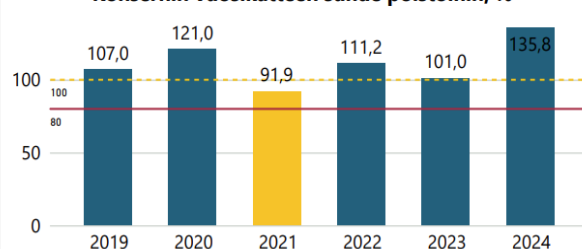
Vuosipalkin väri on keltainen tai punainen aina kun raja-arvo ylittyy. Kriisikuntaraja toteutuu tietyn tunnusluvun osalta, kun väri on punainen kahtena peräkkäisenä vuonna.

● = Kriisikuntaraja lähestyy
● = Kriisikuntaraja ylittyy

1

Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia. (Keltainen valo alle 100 prosenttia)

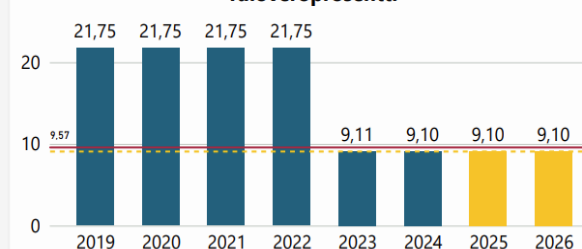
Konsernin vuosikatteen suhde poistoihin, %

2

Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti. (Keltainen valo 1,5 prosenttiyksikköä korkeampi)

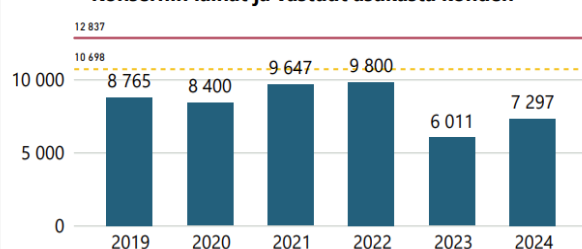
Tuloveroprosentti

3

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas: ylittää vähintään 50 prosentilla kaikkien kuntien keskimääräisen määrän. (Keltainen valo ylitys vähintään 25 prosentilla)

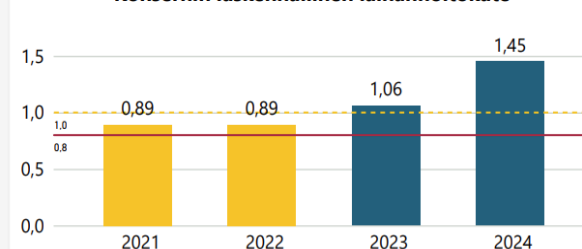
Konsernin lainat ja vastuut asukasta kohden

4

Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8. (Keltainen valo alle 1,0)

Konsernin laskennallinen lainanhoitokate

Toimielin	2022	2023	2024	TA 2025	Kja enn. TP-25	Muutos %	Raami 2026	KH esitys	TS 2027	TS 2028		
<u>Toimintatuotot (ulk.)</u>												
Keskusvaalilautakunta	15 657	13 404	39 499	0	0	-100,0 %	0	0				
Tarkastuslautakunta	0	0	0	0	0		0	0				
Elinvoima- ja hallintopalvelut	1 519 582	1 516 397	1 442 827	1 236 100	1 350 000	-6,4 %	1 250 000	1 259 900	-6,7 %			
Sosiaalipalvelut	2 390 999	0	0	0	0		0	0				
Kasvun ja oppimisen palvelut	973 293	845 156	874 325	856 800	820 000	-6,2 %	820 000	841 800	2,7 %			
Tekniset palvelut	2 493 593	3 632 389	3 830 426	3 658 500	3 820 000	-0,3 %	3 820 000	3 805 700	-0,4 %			
Valmistus omaan käyttöön	107 032	89 604	67 564	57 000	60 000	-11,2 %	60 000	61 000	1,7 %			
Yhteensä:	7 500 155	6 102 844	6 254 642	5 808 400	6 050 000	-3,3 %	5 950 000	5 968 400	5 100 000	5 100 000		
<u>Toimintakulut (ulk.)</u>												
Keskusvaalilautakunta	-18 061	-17 258	-49 378	-35 000	-25 000	-49,4 %	0	0	-100,0 %		0,03 %	0,00 %
Tarkastuslautakunta	-14 191	-30 891	-22 090	-24 000	-25 000	13,2 %	-25 000	-24 000	-4,0 %		0,02 %	0,10 %
Elinvoima- ja hallintopalvelut	-27 216 961	-8 547 500	-8 308 000	-9 446 900	-9 250 000	11,3 %	-9 100 000	-9 128 400	-1,3 %		46,16 %	37,27 %
Sosiaalipalvelut	-17 042 654	0	0	0	0		0	0			28,90 %	0,00 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	-10 551 958	-11 733 920	-11 689 482	-11 494 100	-11 500 000	-1,6 %	-11 100 000	-11 108 700	-3,4 %		17,90 %	45,36 %
Tekniset palvelut	-4 118 188	-4 617 471	-4 598 690	-4 670 900	-4 550 000	-1,1 %	-4 250 000	-4 229 700	-7,0 %		6,98 %	17,27 %
Yhteensä:	-58 962 013	-24 947 039	-24 667 640	-25 670 900	-25 350 000	2,8 %	-24 475 000	-24 490 800	-24 900 000	-25 400 000	100,00 %	100,00 %
	3,0 %	-57,7 %	-1,1 %	4,1 %	2,8 %		-3,5 %	-3,4 %	1,7 %	2,0 %		
Toimintakate	-51 461 924	-18 844 196	-18 412 998	-19 862 500	-19 300 000	4,8 %	-18 525 000	-18 522 400	-19 800 000	-20 300 000		
	3,0 %	-63,4 %	-2,3 %	7,9 %	4,8 %		-4,0 %	-4,0 %	6,9 %	2,5 %		
Verotulot	26 702 373	15 868 940	16 440 408	16 300 000	15 400 000	-6,3 %	15 800 000	15 800 000	16 000 000	16 500 000		
Valtionosuudet	27 447 288	5 171 101	5 993 839	5 400 000	5 300 000	-11,6 %	4 500 000	4 400 000	5 100 000	5 200 000		
<u>Rahoitustuot ja kulut</u>												
Korkotuotot	189 476	216 900	209 348	200 000	200 000	-4,5 %	180 000	200 000	180 000	180 000		
Muut rahoitustuotot	952 440	1 132 694	1 240 724	1 000 000	1 100 000	-11,3 %	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000		
Korkokulut	-399 755	-797 906	-609 722	-590 000	-500 000	-18,0 %	-660 000	-600 000	-630 000	-630 000		
Muut rahoituskulut	-21	-8	-116	0	0	-100,0 %	0	0	0	0		
Vuosikate	3 429 878	2 747 525	4 861 482	2 447 500	2 200 000	-54,7 %	2 295 000	2 277 600	1 850 000	1 950 000		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 358 559	-2 860 497	-2 522 276	-2 400 000	-2 400 000	-4,8 %	-2 400 000	-2 400 000	-2 400 000	-2 500 000		
Arvon alentumiset	0				0				0	0		
Satunnaiset tuotot	3 121	198 238										
Satunnaiset kulut		-60 422	-32 857			-100,0 %						
Tilikauden tulos	1 074 441	24 845	2 306 349	47 500	-200 000	-108,7 %	-105 000	-122 400	-550 000	-550 000		
Tilikauden yli-/alijäämä	1 074 441	24 845	2 306 349	47 500	-200 000	-108,7 %	-105 000	-122 400	-550 000	-550 000		
Kumulatiivinen ylijäämä:	8 790 989	8 815 834	11 122 183	11 169 683	10 922 183		10 817 183	10 799 783	10 249 783	9 699 783		
								Muutos 2024 - 2028:		-1 422 400		
Asukasluku vuoden lopussa:	6 765	6 710	6 633	6 540	6 560		6 500	6 500	6 440	6 380		
Muutos ed. vuodesta:	-126	-55	-77	-93	-73		-60	-60	-60	-60		

TALOUSARVIO VUODELLE 2026

Kaupunginvaltuuston on päättänyt kokouksessaan 17.11.2025 tulevan vuoden veroprosentit.

Vuoden 2026 verotulot on arvioitu siten, että

- tuloveroprosentti on 9,10 %,
- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,05 %,
- yleinen maapohjan kiinteisveroprosentti 1,30 %
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,70 %,
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,25 %,
- yleishyödyllisten yhteisöjen osalta 0,00 % ja
- voimalaitosten veroprosentti 3,00 %.

Vuoden 2026 talousarviossa verotuloja arvioidaan kertyvän 15,8 milj. euroa.

Verotulot	2022	2023	2024	2025	2026
Kunnallisvero	22,06	11,26	11,26	11,20	11,60
Yhteisövero	2,74	2,60	3,11	3,00	2,10
Kiinteistövero	1,91	2,01	2,08	2,10	2,10
Verotulot yhteensä	26,71	15,87	16,45	16,30	15,80

Suonenjoen kaupungin valtionosuuksien arvioidaan vähenevän -0,9 milj. euroa (-17,0 prosenttia) ollen yhteensä 4,4 milj. euroa. Keskeinen syy valtionosuuksien alenemaan on valtionosuuksiin kirjattava kuntien verotulojen tasauksen merkittävä alenemin Suonenjoen kaupungin osalta. Valtionosuuksiin on tullut vuodesta 2025 lukien kasvua noin +0,9 milj. euroa TE-uudistuksen myötä kunnille korvattavasta valtionosuudesta. Siitä huolimatta Suonenjoen kaupungin valtionosuuksien muutos on negatiivinen vuodelle 2025 sekä vuodelle 2026.

Suonenjoen kaupungin henkilöstömenot ovat vuoden 2026 talousarvioesityksessä 13,3 milj. euroa. Vuoden 2025 määrärahamuutetussa talousarviossa henkilöstömenot ovat 13,6 milj. euroa ja vuoden 2024 tilinpäätöksessä ne olivat 13,5 milj. euroa.

Henkilöstösivukulujen osalta budjetoinnissa on käytetty seuraavia lukuja:

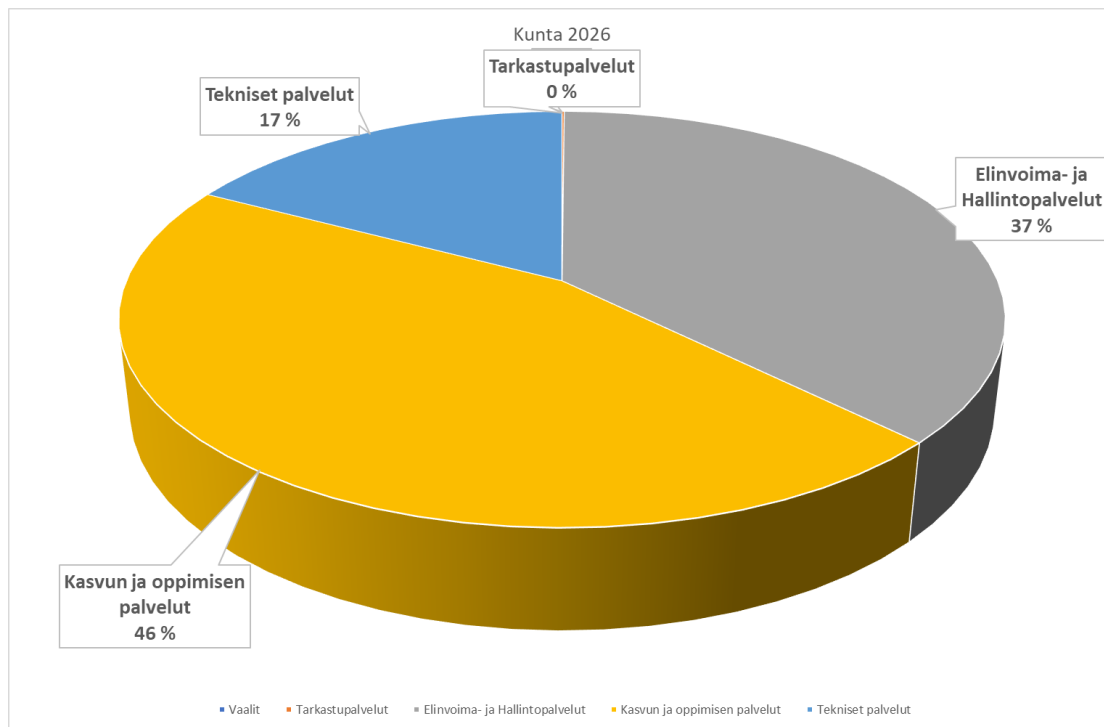
- Tili 4100 (KuEL-maksut / palkkaperusteinen)	17,100 %
- Tili 4150 (Sairasvakuutusmaksu)	1,870 %
- Tili 4160 (Työttömyysvakuutusmaksu)	0,740 %
- Tili 4170 (Tapaturmavakuutus maksu)	0,700 %
- Tili 4180 (Muut sosiaalivakuutus maksut)	0,150 %

Palkkausmäärärahojen budjetoinnissa tehtiin keskitetty +2,0 prosentin korotus vuoden 2026 palkkoihin. Kunta-alalla vuonna 2026 on luvassa kaksi eri korotusta: 1.8.2026 alkaen 2,27 prosentin yleiskorotus palkkoihin sekä 1.10.2026 alkaen 0,2 prosentin paikallinen järjestelyerä ja 0,4 prosentin kehittämisohjelmaerä. Nämä korotukset perustuvat Kunta- ja hyvinvointialan sopimusratkaisuun 2025-2028. Kunta-alan nykyiset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2025–29.2.2028. Palkat nousevat sopimuskaudella 9,17 prosenttia ja kumulatiivisesti 9,49 prosenttia.

Kokonaisuudessaan talousarvion vuosikate on noin 2,3 milj. euroa ja poistot 2,4 milj. euroa. Suunnitelman mukaisten poistojen jälkeen tilikauden tulos muodostuu 0,1 milj. euroa alijäämäiseksi.

Vuosien 2027 ja 2028 toiminnallisista ja määrällisistä tavoitteista on esittää kaupunkitasoiset arviot.

Nykyinen kunnan talous on arvioutu ulkoisten toimintakulujen osalta Suonenjoella seuraavasti.

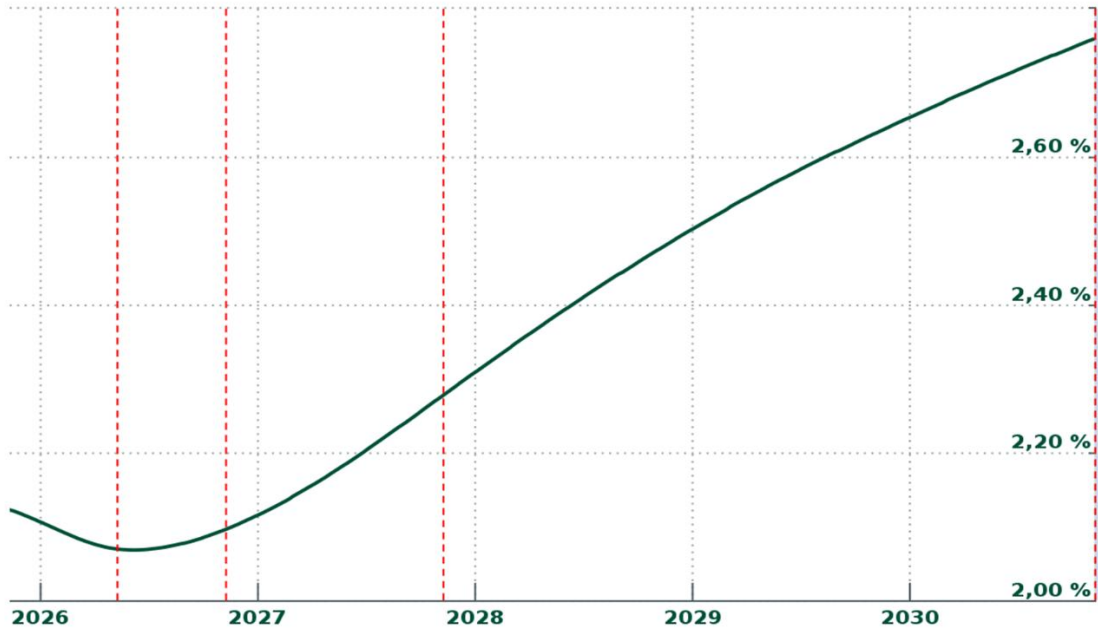
Maksuvalmius

Alkuperäisessä vuoden 2025 talousarviossa on varauduttu siihen, että uutta talousarviolainaa tullaan nostamaan yhteensä +4,0 milj. euroa ja lainoja tulnaisi maksamaan takaisin yhteensä 1,3 milj. euroa. Lyhytaikaisen lainan määrän kasvattamiseen tilinpäätöshetkellä on varauduttu. Lyhytaikaista lainaa tulee arvion mukaan nostetuksi tilinpäätökseen 2025 vähintään + 2,0 milj. euroa.

Kaupungin maksuvalmius on ollut erittäin kireä erityisesti alkuvuodesta 2025. Myös loppuvuoden osalta maksuvalmius on ollut paikoin haastava. Erityisesti veroperusteisen rahoituksen pieneneminen sekä tytäryhtiöiden rahoituksen turvaaminen ovat haastaneet kaupungin maksuvalmiutta. Näin ollen on tarkoituksenmukaista varautua myös mahdolliseen lyhytaikaisen lainan määrään tilinpäätöshetkellä. Tarve lyhytaikaiselle lainalle tulee arvioida rinnan lainojen uudelleen kilpailuttamisen yhteydessä.

Korkotaso on ollut laskussa vuoden 2025 aikana. Kaupungin korkomenot tulevat laskemaan suunnitelmakauden aikana. Nykyinen korkotaso on yli 3 prosenttia. Korkojen ennakoidaan laskevan noin 2,1 prosentin tasolla ensi vuoden aikana.

Forwardit - EURIBOR6M - 2025/11/10

Vuoden 2026 investointimenot tulevat olemaan noin 3,1 milj. euroa. Lainanlyhennykset ovat noin 1,2 milj. euroa. Uutta vierasta pääomaa joudutaan nostamaan vuonna 2026 +3,0 milj. euroa.

4.1. Sisäisen valvonnan riskienhallinnan toimintaperiaatteet ja menettelytavat

Kuntalain mukaan kunnan tehtävänä on pyrkiä edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävää kehitystä alueellaan järjestämällä asukkaalleen erilaisia palveluja. Kuntastrategia on osa kunnan johtamista, ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisenä tavoitteena on varmistua siitä, että kuntastrategian mukaiset tavoitteet saavutetaan.

Sisäisen valvonnan on oltava riittävää ja oikeassa suhteessa toimintaan ja sen sisältämiin riskeihin. Sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan on kiinnitettävä erityistä huomiota toimialan, palvelualueen tai palvelusyksikön toiminnan ja sen toimintaympäristön muuttuessa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudella varmistetaan, että tavoitteet saavutetaan, toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista, voimavarat ovat tuloksellisessa käytössä, omaisuus on turvattu sekä johdon saama informaatio on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista.

Sisäisen valvonta ja riskienhallinnan on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää, päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua ja seuranta, poikkeamiin reagointia ja suoriutumisen arviointia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee olla kokonaisvaltaista ja sen tulee toteutua kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla. Riskienhallinnan tulee ulottua kaikkiin riskiluokkiin, sekä sisäisiin että ulkoisiin. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin.

Kaupungin toiminnassa ja sen johtamisessa tulee noudattaa hyvän hallinnon periaatteita. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sisällyttäminen kaupungin prosesseihin tukee omalta osaltaan julkishallintoon liittyvien ja hallintolaissa säädettyjen hallinnon oikeusperiaatteiden toteuttamista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakoina, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta seurataan talousarviovuoden aikana osavuosisiraporteissa. Ensisijainen vastuu raportoinnista on tilivelvollisilla viranhaltijoilla ja esimiehillä, joiden vastuulla on koota vuosittain yhteenvetoraportti toimielimelle ja kaupunginhallitukselle.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seurantaan elinvoima- hallintopalvelut ohjeistavat erillisen dokumentointia helpottavan muistilistan.

Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja havaittujen puutteiden korjaamiseksi sovitusta toimenpiteistä sekä konsernivalvonnasta. Hallituksen selonteko perustuu sen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen laatimiin selontekoihin. Hallituksen alaisten toimielinten ja tytäryhteisöjen tulee käsitellä oman tehtäväalueen selonteko merkittävimmistä riskeistä ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Selontekojen tulee perustua dokumentoituun aineistoon (arviointilomake ja muistilistat). Mikäli tilikaudella havaitaan merkittäviä riskejä, tulee kaupunginhallituksen alaisten toimielinten ja viranhaltijoiden sekä konserniyhteisöjen raportoida niistä ja niiden hallintakeinoista välittömästi konsernijohtolle. Valvontavastuussa olevien tulee raportoinnin perusteella ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskien hallinta on ohjeistettu hallintosäännössä ja erillisillä talous-, konserni- ja sisäisen valvonnan ohjeella. Näissä on käsitelty muun muassa ratkaisuvaltaan, vastuunjakoon ja raportointiin liittyviä ohjeistuksia.

- Suonenjoen kaupungin Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on hyväksytty valtuustossa 22.2.2021 § 4.
- Suonenjoen kaupungin Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohje on päivitetty hallituksessa 24.5.2021 § 115.

4.2. Konserniyhtiöiden toiminnan ja talouden tavoitteet

Valtuusto asettaa strategiset tavoitteet kuntakonsernissa samoin kuin se määrittelee ne kunnassa. Asetetut strategiset suunnat ja päämäärät samoin kuin kunnan toiminnassa noudatetut arvot välittyvät koko kuntakonsernin toimintaan. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa huomioidaan kuntakonsernin kokonaisuus. Kuntalain 118 §:n mukaan kuntien taloudellista tilannetta tarkastellaan kuntakonsernin talouden tunnuslukujen mukaisesti. Konsernista laaditaan tilinpäätös, mutta ei yhteistä numero-osan talousarviota eliminointeineen.

Kaupungin tytäryhtiöiden keskeiset tavoitteet tulevat olemaan talouden vakauttaminen ja toimintavarmuuden ylläpito.

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 22.9.2025 asettanut omistajan tavoitteet 100%:sti omistamilleen tytäryhtiöilleen seuraavasti.

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot

- Vaade hallitusta ja maltillisesta kulukehityksen kasvusta.
 - o Kustannustason kasvu tulee sopeuttaa tulopohjaan.
- Yhtiön talouden mallinnus ja talouskehityksen kuvaus vuosille 2026-2029
 - o Toimenpide-ehdotukset ja arviot euromääräisistä vaikutuksista yhtiön talouden vahvistamiseksi.
- Yhtiön kohteiden (asuntojen) markkinoinnin tehostaminen
 - o vuokraustoiminnan aktivointi

Suonenjoen Vesi Oy

- Vaade hallitusta ja maltillisesta kulukehityksen kasvusta
 - o Kustannustason kasvu tulee sopeuttaa tulopohjaan.
- Yhtiön talouden mallinnus ja talouskehityksen kuvaus vuosille 2026-2029
 - o Toimenpide-ehdotukset ja arviot euromääräisistä vaikutuksista yhtiön talouden vahvistamiseksi.
- Yhteistyöselvitysten toteuttaminen toimintavarmuuden ja kustannustehokkuuden varmistamiseksi

Sote-kiinteistöjen osalta kaupunki on teettänyt kiinteistöjen yhtiöittämisselvityksen sekä markkinaselvityksen. Yhtiöittämisselvityksen perusteella valtuusto päätti 16.6.2025 § 64 perustaa Suonenjoen kaupungin kokonaan omistaman osakeyhtiön markkinaehtoisen vuokraustoiminnan eriyttämiseksi sekä valtuutti kaupunginjohtajan edistämään yhtiön perustamista.

Syksyllä laadittiin erillinen sote- ja pelastustoimen kiinteistöjen markkinaselvitys. Markkinaselvityksessä arvioitiin Suonenjoen sote- ja pelastustoimen kiinteistöjen tilannetta kiinteistökohtaisesti. Selvityksessä kartoitettiin Suonenjoen toimitilamarkkinat ja arvioitiin sijoittajien kiinnostusta Suonenjoen sote- ja pelastustoimen kiinteistöihin. Hyvinvointialueen tarjoamat vuokrasopimukset ovat lyhytaikaisia ja kyseessä olevien kiinteistöjen käyttötarkoituksen muutokset markkinaehtoisesti arvioitiin kannattamattomiksi.

Markkinaselvityksen mukaan kaupungin sote- ja pelastustilojen vuokrauksella ei ole markkinavaikutusta tai vaikutus on korkeintaan vähäinen. Valtuusto päätti 17.11.2025, että kaupunki jättää sote- ja pelastustoimen kiinteistöt yhtiöittämättä markkinavaikutusten vähäisyyden vuoksi.

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot

Omistus: Suonenjoen kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus

Kiinteistö Oy Suonenjoen vuokratalot on kaupungin kokonaan omistama vuokrataloyhtiö, jolla on keskeinen rooli kaupungin asuntopolitiikan toteuttajana. Yhtiön visio on tarjota hyvän ja onnellisen asumisen perustaksi koteja, joissa asuminen on turvallista ja helppoa. Yhtiön tarkoitus on tarjota tavallisia vuokra-asuntoja kaikille niitä tarvitseville. Etusijalla ovat paikkakunnalle työn vuoksi muuttavat, vanhukset, joiden omassa kodissa asuminen on vaikeutunut, vaikeissa elinoloissa elävät lapsiperheet, sekä muut hankalissa elinoloissa elävät. Yhtiön tavoitteena on ylläpitää riittävää määrällistä ja laadullista kiinteistökantaa kustannustehokkaasti. Toimintaa ohjaavat sosiaalisen asuntotuotannon reunaehdot. Asukasvalinnassa määräävin tekijä on hakijoiden asunnon tarve. Hakijan tulot ja omaisuus huomioidaan myös asukkaita valittaessa yhdenvertaisena tekijänä.

TA-26 toiminnalliset tavoitteet / Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot

Suonenjokelaisten yritysten toimintaedellytysten ja työllisyyden vahvistaminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Tarjotaan asuntoja työikäisille, työssä käyville ja yrityksille	Parannetaan yritysten työntekijöiden saatavuutta	Yritysten vuokraamat huoneistot	Asiakaspalautteet

Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Asukkaiden osallistaminen ja demokratia	Asukkaiden järjestäytyminen ja heidän mielipiteiden kuunteleminen. Mahdollisuus vaikuttaa esim hallituksessa tai asukastoimikunnassa	Asiakaspalautteet	Hallituksessa toimii kaksi Koy:n asukasta
Turvallisuus ja esteettömyys	Valaistus, esteettömyys ja paloturvallisuus lisäävät arjen sujuvuutta	Asiakaspalautteet ja hyvinvointialueelta tulleet pyynnöt/ palautteet	Tapaturmat

Kaupunkikonsernin toimintatapojen ja rakenteiden uudistaminen sekä tehokkuuden lisääminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Viestinnän parantaminen	Jaetaan tietoa yhtiön toiminnasta, asunnoista ja kodin huoltotoimista. Asiakaspalautteen keräys.	Asiakaspalautteet	Koy Hallitus
Sopeutustoimet	Kulujen sopeuttaminen suhteessa tuloihin	Tulos/tappio	Koy Hallitus, Tilinpäätös, raportointi

Toimintaympäristön muutos toimintakaudella

Vuokrataloyhtiön toimintaympäristön ei odoteta muuttuvan toimintakaudella.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos% TP 2024 - TA 2026	Muutos% TA 2025 - TA 2026
Liikevaihto	€ / vuosi	2 572 302	2 850 000	2 945 000	14,5	3,3
Liikevoitto	€ / vuosi	- 226 044	5 000	5 000	-102,2	0,0
Tulos	€ / vuosi	-413167	0	-43000	-89,6	
Käyttöasete	%	86,0 %	90,0 %	90,0 %	4,7	0,0
Tyhjäkäyntitappio	€ / vuosi	148 598	50 000	90 000	-39,4	80,0
Huoneistojen lukumäärä	kpl	400	380	360	-10,0	-5,3
Hakijamäärä (syksy)	taloutta	63	158	100	58,7	-36,7
Keskivuokra	€/m ² /kk	10,86	11,45	11,58	6,6	1,1
Keskivuokra ARA asunnoissa muualla kuin pääkaup.seudulla vuoden 4. neljännes	€/m ² /kk	12,05	13,00	13,10	8,7	0,8
Vieraanpääoman määrä	€	10 545 629	11 000 000	9 500 000	-9,9	-13,6
Takaukset kaupungilta	€	8 183 901	9 800 000	8 000 000	-2,2	-18,4

Suonenjoen Vesi Oy

Omistus:

Suonenjoen kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus

Suonenjoen Vesi Oy huolehtii toiminta-alueellaan käyttöveden hankintaan ja jakeluun, hulevesien johtamiseen ja käsittelyyn sekä jätevesien puhdistamiseen tarvittavien laitosten ja verkostojen rakentamisesta ja kunnossapidosta.

TA-26 toiminnalliset tavoitteet / Suonenjoen Vesi Oy**Suonenjokelaisten yritysten toimintaedellytysten ja työllisyyden vahvistaminen**

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Tehdään Viipperonharjulla pohjavesitutkimukset.	Turvataan raakaveden hankintaa ja vedenjakelun toimintavarmuutta.	Toteutunut / Ei toteutunut	Suonenjoen Vesi hallitus

Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Noudatetaan viranomais määräyksiä ja suoritetaan säännöllistä talousveden laadunvalvontaa	Toimitetaan asiakkaille turvallista ja korkealaatuista talousvettä.	Talousvesiasetuksen raja-arvot	Talousvesitutkimukset 12 krt / v
Noudatetaan voimassa olevaa jätevedenpuhdistamon ympäristölupaa.	Käsitellään jätevedet tehokkaasti ja ympäristöystävällisesti.	Ympäristölupaehdot	Kuormitustarkkailun jaksoraportointi 4 krt / v

Kaupunkikonsernin toimintatapojen ja rakenteiden uudistaminen sekä tehokkuuden lisääminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Tehdään yhteistyöselvitys alueen vesihuoltolaitosten kanssa.	Yhteistyöselvitysten toteuttaminen toimintavarmuuden ja kustannustehokkuuden varmistamiseksi.	Yhteistyöselvitysten loppuraportti	Suonenjoen Vesi hallitus
Kustannustason kasvu tulee sopeuttaa tulopohjaan.	Hallittu ja maltillinen kulukehityksen kasvu.	Tilinpäätöksen tulos	Suonenjoen Vesi hallitus
Yhtiön talouden mallinnus ja talouskehityksen kuvaus vuosille 2026-2029	Toimenpide-ehdotukset ja arviot euromääräisistä vaikutuksista yhtiön talouden vahvistamiseksi	Toteutunut / Ei toteutunut	Suonenjoen Vesi hallitus

Toimintaympäristön muutos toimintakaudella

Vesihuollon toimintaympäristössä ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Toimintaa kehitetään edelleen toimintavarmuuden ja laadun takaamiseksi. Selvitetään toiminnallisia yhteistyömahdollisuuksia.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos% TP 2024 - TA 2026	Muutos% TA 2025 - TA 2026
Liikevaihto	€ / vuosi	2 265 030	2 350 000	2 615 000	15,5	11,3
Liikevoitto	€ / vuosi	111 504	300 000	385 000	245,3	28,3
Tulos	€ / vuosi	-311 556	-28 000	75 000	-124,1	-367,9
Verkostoon pumpatun veden määrä	1 000 m ³	573	610	600	4,7	-1,6
Laskutetun veden määrä	1 000 m ³	525	570	550	4,8	-3,5
Käyttövesimaksu, henkilöasiakkaat	€ / m ³	1,82	2,03	2,11	15,9	3,9
Vastaanotettu jätevesimäärä	1 000 m ³	612	630	615	0,5	-2,4
Jäteveden käyttömaksu, henkilöasiakkaat	€ / m ³	3,50	3,89	4,04	15,4	3,9
Lainat kaupungilta	€ / vuosi	4 707 430	4 707 430	4 707 430	0,0	0,0
Takaukset kaupungilta	€ / vuosi	6 150 000	4 800 000	5 500 000	-10,6	14,6

KÄYTTÖTALOUSOSA

5 KÄYTTÖTALOUSOSA

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan suunnitelmien avulla. Talousarvion käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tulo-arviot toimielimille tehtävän tai tehtävien hoitamiseen. Kunta määrittelee itse tehtäväkokonaisuudet, joille valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet ja hyväksyy määrärahat ja tuloarviot. Valtuusto seuraa toiminnallisten tavoitteiden toteutumista, joista raportoidaan talousohjeen mukaisesti kolme kertaa vuodessa valtuustolle.

Vertailu vuosien 2025 ja 2026 välillä on tehty valtuuston hyväksymään määrärahamuutettuun talousarvioon vuodelta 2025.

Toiminnalliset kehittämishankkeet ja -tavoitteet TA-26 ja Ts 2027-2028

Vastuuhenkilönä kaupunginjohtaja

Vuoden 2026 keskeinen tavoite on kaupungin strategiatyön loppuun saattaminen ja strategian jalkauttaminen. Toimialojen kaupunkitasoiset tavoitteet muodostetaan kolmen keskeisen painopisteen alle. Näiden tavoitteiden konkretisointi ja mittareiden asettaminen palvelualueittain vahvistetaan toimialojen käyttötalousuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Toimialojen tavoitteet ovat sitovia valtuustoon nähden. Palvelualueiden lautakuntaan tai hallitukseen nähden.

Suonenjokelaisten yritysten toimintaedellytysten ja työllisyyden vahvistaminen

Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen

Kaupunkikonsernin toimintatapojen ja rakenteiden uudistaminen sekä tehokkuuden lisääminen

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimielin: Suonenjoen kaupunki yhteensä

Tilitunnus: 002 Suonenjoen kaupunki

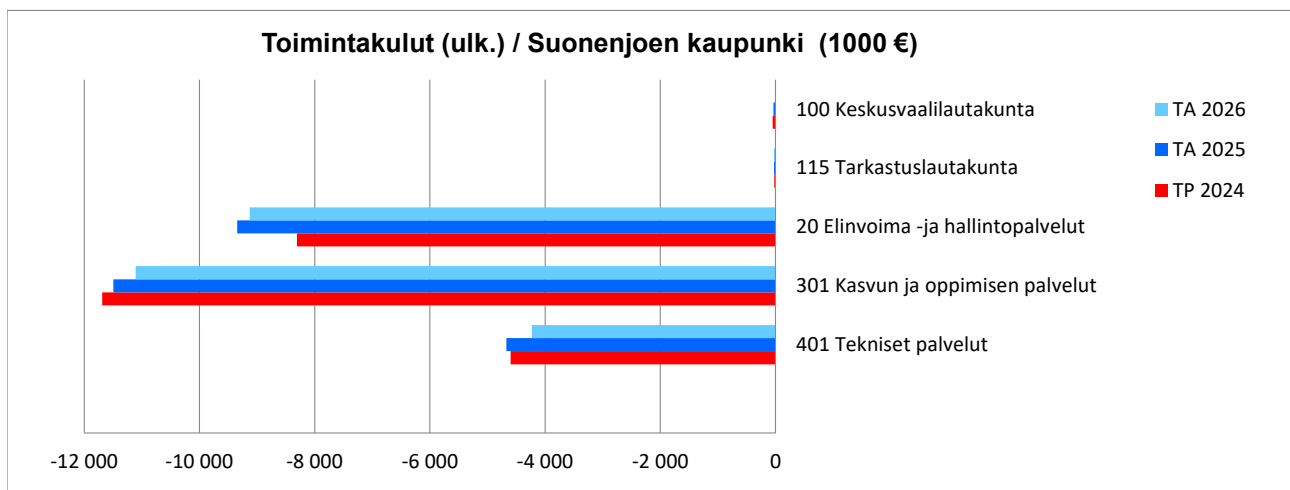
Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	6 187 078	5 751 400	5 907 400	156 000	2,7 %
Valmistus omaan käyttöön	67 564	57 000	61 000	4 000	7,0 %
Toimintamenot	-24 667 640	-25 670 900	-24 490 800	1 180 100	-4,6 %
Toimintakate	-18 412 998	-19 862 500	-18 522 400	1 340 100	-6,7 %
Suunnitelmapoistot	-2 522 276	-2 400 000	-2 400 000	0	0,0 %
Vyörytykset	0	0	0	0	
Netto	-20 935 274	-22 262 500	-20 922 400	1 340 100	-6,0 %

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtävä, vastuuyksikkö tai menolajikohtaisesti myöntämä euro-määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuus varojen käyttämiseen.

Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtävä, vastuuyksikkö tai tulolajikohtaisesti asettama sitova tulotavoite.

Talousarvion määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia bruttomääräisinä. Määrärahat otetaan talousarvioon suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuna.

Talousarvioon varatut määrärahat ja toiminnalliset tavoitteet ovat toimialatasoisesti sitovia valtuustoon.

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

Toimielin: Keskusvaalilautakunta

Vastuuhenkilö: Keskusvaalilautakunnan sihteeri ja puheenjohtaja
Sitovuus: Valtuusto

Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	39 499	0	0	0	
Toimintamenot	-49 378	-35 000	0	35 000	-100,0 %
Toimintakate	-9 879	-35 000	0	35 000	-100,0 %
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	
Vyörytykset	-1 375	0	0	0	
Netto	-11 254	-35 000	0	35 000	-100,0 %

Vaalilain 13 pykälän mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta.

Toiminta-ajatus

Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Kunnallisia vaaliviranomaisia ovat kuntien keskusvaalilautakunnat, vaalipäivän äänestyksestä vaalipaikoilla huolehtivat vaalilautakunnat, ennakkoäänestyksen toimittamisesta laitoksissa huolehtivat vaalitoimikunnat sekä yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat.

Vaalilain 181 pykälän mukaan kunta vastaa

- keskusvaalilautakunnan menoista
- vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä aiheutuvista menoista ja
- ennakkoäänestyksen järjestämisestä aiheutuvista menoista.

Oikeusministeriö suorittaa kunnalle eduskuntavaaleissa, presidentin vaalissa ja europarlamenttivaaleissa kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Vuonna 2026 ei ole säännön mukaisia vaaleja. Seuraavat vaalit ovat eduskuntavaalit 18.4.2027. Keskusvaalilautakunnan sihteerin tehtävien organisoituminen uuden nimetyn sihteerin myötä.

Kysyntä -ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	Viimeksi toimitetut vaalit	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a
Eduskuntavaaleissa 2023	Äänestäneet suonenjokelaiset	3 612			
Europarlamenttivaaleissa 2024		1 746			
Presidentinvaaleissa 2024		3 442			
Kuntavaaleissa 2025		2 648	3480		-2 648 -100,0 %
Aluevaalit 2025		2 527	2900		-2 527 -100,0 %

Kysyntä -ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	Viimeksi toimitetut vaalit	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a
Eduskuntavaaleissa 2023	Äänestysprosentti	62,1			
Europarlamenttivaaleissa 2024		31,9			
Presidentinvaaleissa 2024		62,7			
Kuntavaaleissa 2025		48,1	60,0		-48,1 -100,0 %
Aluevaalit 2025		45,9	50,0		-45,9 -100,0 %

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

Toimielin:

Tarkastuslautakunta

Vastuuhenkilö:

Tarkastuslautakunta / puheenjohtaja / Tilintarkastaja

Sitovuus:

Valtuusto

Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	-22 090	-24 000	-24 000	0	0,0 %
Toimintakate	-22 090	-24 000	-24 000	0	0,0 %
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	
Vyörytykset	-713	-300	-300	0	0,0 %
Netto	-22 803	-24 300	-24 300	0	0,0 %

Vastuutilintarkastusyhteisö

Kaupunginvaltuuston valitsemaan tarkastuslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Kuntalain mukaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Kaupunginvaltuusto on valinnut kaupungin tilintarkastusyhteisöksi Itä-Suomen tilintarkastus Oy:n vuosiksi 2023-2025. Sopimus sisältää optiomahdollisuuden vuosille 2026-2027. Valtuusto on vahvistanut optiovuosien käytön lautakunnan esityksen mukaisesti. Tilintarkastuspalveluja hankitaan vuosittain enintään 15-18 päivää ja lautakunnan kokouksia arvioidaan olevan tarjouksen mukaisesti kuusi (6) vuodessa. Vuodelle 2026 tarkastuspäiviä hankitaan noin 16 ja lautakunta arvioi kokontuvansa kahdeksan (8) kertaa.

Tarkastuspalvelujen hankinta on mitoitettu siten, että tilintarkastaja toimii myös tarkastuslautakunnan asioiden valmistelijana ja pöytäkirjanpitäjänä.

Kaupungin konserniohje edellyttää, että konserniin kuuluvan tytäryhteisön on valittava tilintarkastajaksi kaupungin tilintarkastajaksi valitun JHTT-yhteisön palveluksessa oleva tilintarkastaja tai sellaisen yhteisön tarkastaja, jolla on yhteistyösopimus kaupungin tilintarkastusyhteisön kanssa.

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnalla on neljä päätehtävää. Tarkastuslautakunnalla on vastuu:

- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla,
- valmistella valtuustolle päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat,
- huolehtia kaupungin ja tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuus ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Muut lautakunnan tehtävät on kerrottu kuntalain 121 §:ssä.

Keskeiset tarkastustoiminnan painopisteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko kaupunginvaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta määrittää vuotuisissa arviointisuunnitelmissa kunkin vuoden arvioinnin painopistealueet. Arviointisuunnitelmat laaditaan siten, että valtuustokauden aikana kaikki kaupungin toiminnat tulevat arvioinnin kohteeksi. Taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittäviä kohteita arvioidaan useamminkin. Tarkastuslautakunta seuraa myös tilintarkastuksen asianmukaista suorittamista ja saa raportteja tilintarkastuksen toteutumisesta ja tarkastushavainnoista ennalta laadittuun suunnitelmaan pohjautuen.

Tarkastuslautakunta antaa vuosittain arviointikertomuksen ja tilintarkastaja tilintarkastuskertomuksen valtuustolle toukokuun loppuun mennessä.

Kysyntä -ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a
Kunnan pysyvät toimielimet	lkm	8	8	8	0 0,0 %
Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt	lkm	8	8	8	0 0,0 %
Tytäryhteisöt	lkm	4	4	4	0 0,0 %
Toiminnan laillisuuden turvaaminen ja julkinen luotettavuus. Kirjanpidon oikeellisuuden varmistaminen.	Tarkastuspäivät / vuosi		17	16	-1 -5,9 %
Lautakunnan kokoukset	Kokoontumiskerrat	9	9	8	-1 -11,1 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: 20 Elinvoima- ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö(t): Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja
Sitovuus: Valtuusto

Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	1 442 827	1 236 100	1 259 900	23 800	1,9 %
Toimintamenot	-8 308 000	-9 346 900	-9 128 400	218 500	-2,3 %
Toimintakate	-6 865 173	-8 110 800	-7 868 500	242 300	-3,0 %
Suunnitelmapoistot	-179 871	-163 600	-163 600	0	0,0 %
Vyörytykset	679 600	679 000	679 000	0	0,0 %
Netto	-6 365 444	-7 595 400	-7 353 100	242 300	-3,2 %

Toiminta-ajatus

Aktivoimme suonenjokelaisia oman elinympäristönsä ja kaupungin kehittämiseen sekä omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen. Parannamme yritysten toimintaedellytyksiä Suonenjoella. Luomme käytännön edellytykset hyvän hallinnon toteuttamiselle. Viestimme Suonenjoen vahvuuksista.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Tähän kuvataan tiivistä toimialaan kohdentuvat mahdolliset muutokset suunnitelmakauden (-1v. / +1-3v.) aikana. Kuten lainsäädännön mahdolliset muutokset, tulevat uudet tai poistuvat velvoitteet. Kaupungin omat mahdolliset rakenteelliset tai toiminnalliset muutokset:

* Työllisyys- ja kotouttamisen palvelut osana kaupungin palveluita v. 2025 lukien.

* Väestömuutos sekä kuntatalous haastavat palvelurakenteen ja toimipisteiden kriittiseen tarkasteluun. Ollaan avoimia kuntien välisen yhteistyön tiivistämisessä.

* Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, vuorovaikutteisuus ja osallistaminen sekä digitaalisuus vauhdittavat kuntien palvelutuotannon muutosta lähivuosina. Älykkään sopeutumisen hyväksyminen osaksi palvelutasopäätöksiä korostuu

* Lainsäädännön tuomat vaateet sähköisten palveluiden kehittämiseen sekä tietosuojan / -turvaan.

* Hankintalain uudistus (IN-House), VOS-uudistus, SoTe-kiinteistöjen vuokrat

* Kuntastrategian uudistaminen, sitouttaminen ja jalkauttaminen v. 2026

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Suonenjokelaisten yritysten toimintaedellytysten ja työllisyyden vahvistaminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Vaikuttavuuden-Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Uusien yritysten houkuttelu; yrityslukumäärän ja yritysportfolioon kehittäminen	Työllisyyden ja verotulojen kehitys	Uusien yritysten määrän kasvu > v. 2025. Kuntabarometrissa sijoituksen parantaminen omassa sarjassa.	Vuosittain / Kuntabarometri 2 vuoden välein
Yritysten liikevaihdon ja osaamisen kehittämistoimet	Yritysten liikevaihdon kehitys	Suonenjoen yritysten liikevaihto (km.) kasvaa positiivisesti 2026	Vuosittain
Yrityksiin ja työllistämiseen liittyvän viestinnän ja yhteistyön kehittäminen	Työvoiman parempi saatavuus, työllisyysasteen kehitys	Työllistämistuki-viestintää tehdään säännöllisesti. Työllisyysryhmän säännölliset kokoontumiset.	Vuosittain

Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Vaikuttavuuden-Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden parantaminen uusilla vuorovaikutuskeinoilla	Luottamus päättäjiin ja tunne vaikuttamismahdollisuuksista paranee	Luottamus päätöksentekijöihin sekä koettu vaikutusmahdollisuus -arvosanat paranevat HVA:n hyvinvointitutkimuksessa edellisestä tutkimuksesta (2 v. välein). Osallisuuden toimenpiteitä toteutettu.	2 vuoden välein tutkimus / vuosittain toimenpiteet
Uusia tapahtumia ja uusia yhteisöllisiä toimintamalleja käyttöön	Mielenhyvinvointi paranee	Toteutuu / ei	Vuosittain
Kaupungin nettisivu-uudistus ja palveluviestinnän kehittäminen	Tieto-osallisuus paranee, palveluiden käytettävyyks nousee	Toteutuu / ei	Vuoden 2026 lopussa

Kaupunkikonsernin toimintatapojen ja rakenteiden uudistaminen sekä tehokkuuden lisääminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Vaikuttavuuden-Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Kaupunkikonsernin rakenteiden ja johtamisen periaatteiden määrittäminen strategialähtöisesti	Elinvoiman vahvistuminen ja asukkaiden hyvinvoinnin parantuminen	Toteutuu / ei	Vuoden 2026 lopussa
Palveluiden ja työmenetelmien digitalisointi ja automatisointi mahdollisuuksien mukaan	Asiakslähtöisyys, tehokkuus	Toteutuu / ei	Vuosittain
Tehtävienkuvien ja yhteistyötarpeiden määrittely koko organisaation näkökulmasta	Asiakslähtöisyys, tehokkuus	Toteutuu / ei	Vuosittain
Vahvempi omistajaohjaus ja taloussuunnittelu konsernitasolla	Talouden kestävyys konsernitasolla	Toteutuu / ei	Vuosittain

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: 20 Elinvoima- ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö(t): Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan päällikkö
 Palvelualue: 30 Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan palvelut
 Sitovuus: Kaupunginhallitus

Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	1 322 418	1 146 500	1 194 300	47 800	4,2 %
Toimintamenot	-4 642 287	-5 444 000	-5 301 900	142 100	-2,6 %
Toimintakate	-3 319 869	-4 297 500	-4 107 600	189 900	-4,4 %
Suunnitelmapoistot	-124 863	-68 100	-68 100	0	0,0 %
Vyörytykset	-173 502	-174 000	-174 000	0	0,0 %
Netto	-3 618 233	-4 539 600	-4 349 700	189 900	-4,2 %

Toiminta-ajatus

Hyvinvointipalveluihin kuuluvat työllisyyden, kotoutumisen edistämisen, asumisen, ennaltaehkäisevä päihde- ja mielenterveystyön, sekä hyvinvoinnin ja osallisuuden koordinoimien palvelut. Palveluihin kuuluvat myös vaikuttajatoimielimet vammais- ja vanhusneuvosto, sekä nuorisovaltuusto. Hyvinvointipalveluissa tarjotaan kuntalaisille hyvinvointia tukevia neuvonta-, ohjaus- ja ennaltaehkäiseviä palveluita. Palvelut vastaavat kaupunkitasoisen hyvinvointia ja osallisuutta tukevan toiminnan suunnittelemisesta ja kehittämisestä, yhteistyöstä hyvinvoinnin toimijoiden kanssa sekä hyvinvoinnin tilan seuraamisesta ja raportoinnista kaupunginvaltuustolle.

Vapaa-ajan palvelualueeseen kuuluvat vapaa-aikapalveluista kansalaisopisto, kirjasto, - kulttuuri, - nuoriso- ja liikuntapalvelut. Palvelualue on merkittävä osa kaupungin vetovoimaisuutta ja imagon rakentamista sekä suonenjokelaisten arjen hyvinvointia. Hyvinvoinnin- ja vapaa-ajan palvelualue edistää hyvinvointia, osallisuutta ja aktiivisen kansalaisuuden toteutumista yhdessä eri toimijoiden kanssa, aktivoi suonenjokelaisia oman elinympäristönsä ja kaupungin kehittämiseen sekä omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen.

Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto, toimialueensa Suonenjoen, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon asukkaille. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutusta ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta, työvoimapolitiittista koulutusta, asukkaita aktivoivaa muuta toimintaa sekä maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

Lintharjun Liikuntakeskus edistää osallisuutta ja aktiivisen kansalaisuuden toteutumista yhdessä eri toimijoiden kanssa, aktivoi suonenjokelaisia omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen. Liikuntakeskus on merkittävä osa kaupungin vetovoimaisuutta ja imagon rakentamista sekä suonenjokelaisten arjen hyvinvointia.

Toimielimeen nähdn sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Vahvistetaan käytötaloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Palvelusuunnitelma

Hyvinvoinnin tiimi tuottaa työllisyyden, kotouttamisen, asumisen, ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön, osallisuuden sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut. Hyvinvointitiimissä panostetaan hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden mukaisesti varhaisen tuen palveluihin. Kotouttamisessa henkilökohtainen ohjaus ja neuvonta kiinnittää maahanmuuttajat kaupunkiin ja nopeuttaa heidän työllistymistään. Asumisneuvonnalla ehkäistään häättöjä ja vaikutetaan asuinympäristön rauhallisuuteen. Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen koordinoivat kaupungin toimialoilla toteutettavaa ehkäisevää ja terveyttä edistävää työtä. Osallisuutta edistetään järjestöjen kanssa tehtävällä säännöllisellä yhteistyöllä. Vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston toimintaa kehitetään osallistamalla heitä vahvemmin kaupungin päätöksentekoon. Palveluita tuodaan lähelle kuntalaisia yhteisöllisillä tapahtumilla.

Työllisyyden viranomaispalvelut järjestetään yhtetoimintasopimuksen mukaisesti Kuopion kaupungin kanssa. Viranomaispalveluja täydennetään omilla työllisyyspalveluilla, jotka nivoutuvat sujuvaksi osaksi vaikuttavaa yhteistä asiakkaan palveluprosessia. Työllisyyspalvelu tekee laaja-alaista yhteistyötä esim. yritysten, oppilaitosten, viranomaisten, kolmannen sektorin ja erilaisten työllisyys Hankkeiden kanssa. Annamme henkilökohtaista ohjausta mm. työnhakuun, ammatinvalintaan, koulutukseen sekä työ- ja toimintakyvyn arviointiin liittyen. Pitkäaikaistyöttömien ohjauksessa on keskeistä asiakkaan aktivoiminen ja työllistämistä tukeviin palveluihin ohjaaminen. Hyvinvointisuunnitelman mukaisena toimintana vahvistamme työkyvyn arviointiin liittyviä palveluita ja nuorten työllistymisen edellytyksiä.

Nuoriso-, kulttuuri-, kirjastopalveluissa ja Sisä-Savon kansalaisopistossa tuotetaan kuntalaisille omaehtoisen toiminnan ja harrastamisen sekä oppimisen ja kehittymisen mahdollisuuksia. Palvelut tarjoavat lisäksi sosiaalisen toiminnan tilaa kuntalaisille. Hyvinvointisuunnitelman mukaista omaehtoista toimintaa tuetaan järjestöjen- ja seurojen vapaa-aika -avustuksilla. Kaupunki tarjoaa kaikille kuntalaisille mahdollisuuksia taiteen ja kulttuurin elämyksiin ja harrastamiseen sekä tukee omaehtoisen kulttuuritoiminnan järjestämistä. Kulttuuritoiminnassa kehitetään esteettömyyttä ja kulttuurin saavutettavuutta mm. Kaiku-kortin kautta. Harrastamisen virtaa Suonenjoella -hankkeessa mahdollistetaan lapsille ja nuorille taiteen harrastaminen. Taiteen perusopetusta tarjotaan konservatorion ja Sisä-Savon kansalaisopiston kautta. □

Nuorisotyössä kehitetään hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin vastaavia palveluita nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja työllistymisen edistämiseksi. Yhteistyössä verkoston kanssa luodaan Ohjaamo-palvelua, jossa alle 30v. asiakas saa tarvitsemansa tuen yhdestä paikasta. Erityisnuorisotyö ja etsivä nuorisotyö järjestävät tukea tarvitseville nuorille ryhmä- ja yksilöohjausta. □

Lintharjun Liikuntakeskus tuottaa sekä omatoimisen liikkumisen mahdollisuuksia että ohjattua ryhmäliikuntaa liikuntapalveluiden ja muiden palveluiden tuottajien tuottamana.

Liikuntapalvelut järjestävät hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin vastaavaa ryhmäliikuntaa, hyvinvointivalmennusta, soveltavaa liikuntaa, liikuntaneuvontaa sekä lasten ja nuorten liikuntaa tukevia perheliikuntaa ja Harrastamisen virtaa Suonenjoella -hankkeen liikuntakerhoja. Seniorikortti vakiinnutetaan tukemaan ikäihmisten liikuntaa.

Liikuntapalveluissa toteutettavassa liikuntaneuvonnassa ja hyvinvointivalmennuksessa motivoidaan liikkumaan itselleen mieluisalla tavalla, omaa terveyttään ja hyvinvointiaan edistäen sekä kannustetaan tekemään oman hyvinvoinnin kannalta viisaita ratkaisuja.

Näihin palveluihin ohjataan asiakkaita aktiivisesti hyvinvoinnin muista palveluista kuten kotoutumis- ja työllisyyspalveluista.

Liikuntakeskuksen markkinointia ja matkailuinfon viestintää kehitetään.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavarakset:

Erasmus+ -akkreditointi yhteistyössä lähialueen opistojen kanssa. Määräraha liikkuvuuksiin Euroopassa sisältyy Sisä-Savon kansalaisopiston talousarvioon.

Suomen harrastamisen mallin toteuttaminen 40.500 € lukuvuodelle 2025-2026. Kulttuuriavustukset 5.000 €, nuorisovastukset 1.000 €, liikunta-avustukset 20.000 €. Etsivä nuorisotyö 25.000 €. Lasten ja nuorten kesäharrastamiseen 2.500 €. Määrärahavarakset kuntalain 410/2015 mukaisten Nuorisovaltuuston, Vanhusneuvoston ja Vammaisneuvoston toimintaan yhteensä 10.500 €.

Työllistämishankkeiden kuntaosuuksiin varataan 8.000 €, kotoutumisen lisätukeen ja maahanmuuttaneiden työllistymiseen varataan 30 000€. Nuorten kesätyöasetelisiin ja yrityksille suunnattuun työllisyysseteliin yhteensä 10 000€. □

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a	
Terveystiedon edistämisen aktiivisuus (TEAviisarin yhteispisteet).	pistettä	65	70	70	-	0,0 %
Työllisyys 31.12.	Työttömyysprosentti	9,90 %	< 8,00 %	< 8,00 %		
Työllisyyspalveluiden asiakasmäärä	asiakkaiden lkm	65	80	80		0,0 %
Työmarkkinatuen kuntaosuus	€	254 888	600 000	500 000	-100 000	-16,7 %
Yhteisöllisten tapahtumien kävijämäärä	kävijöiden lkm		500	800		60,0 %
Kotoutumisen palveluiden asiakasmäärä	asiakkaiden lkm	886	80	30		-62,5 %
Kirjaston kävijämäärä	kävijöiden lkm	52 615	70 000	70 000	-	0,0 %
Kulttuuripalveluiden kävijämäärä	kävijöiden lkm	7 931	5 500	7 000	1 500	27,3 %
Nuorisopalveluiden kävijämäärä	kävijöiden lkm	2 331	3 500	3 500	-	0,0 %
Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä	asiakkaiden lkm	27	35	35	-	0,0 %
Uimahallin kävijämäärä	kävijöiden lkm	58 864	75 000	75 000	-	0,0 %
Kuntosalin kävijämäärä	kävijöiden lkm	46 268	40 000	50 000	10 000	25,0 %
Liikuntasaliin myytyjen ulkopuolisten tapahtumien määrä	tapahtumaa kpl	35	40	40	0	0,0 %
Liikuntakeskuksen tilojen käyttöaste	prosenttia %	69 %	75 %	75 %		0,0 %
Seniorikortin käyttäjät	käyttäjien lkm	26	50	50		0,0 %
Liikuntaneuvontaan osallistuvat	asiakkaiden lkm	31	60	60		0,0 %
Hyvinvointineuvontaan osallistuvat	asiakkaiden lkm	4	30	-		
Kansalaisopiston opetustunnit yhteensä	tuntia/vuosi	14604	13 200	13200		0,0 %
Kansalaisopiston opetustunnin hinta (koskee valtionosuustunteja)	euroa/tunti	54 €	55 €	55		0,0 %
Kansalaisopiston käytetyt opiskelijapaikat	Opiskelijoiden määrä	6 291	5 800	5800		0,0 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: 20 Elinvoima- ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö(t): Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja
 Palvelualue: 40 Konserni- ja tukipalvelut
 Sitovuus: Kaupunginhallitus

Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	120 409	89 600	65 600	-24 000	-26,8 %
Toimintamenot	-3 665 713	-3 902 900	-3 826 500	76 400	-2,0 %
Toimintakate	-3 545 304	-3 813 300	-3 760 900	52 400	-1,4 %
Suunnitelmapoistot	-55 009	-95 500	-95 500	0	0,0 %
Vyörytykset	853 102	853 000	853 000	0	0,0 %
Netto	-2 747 211	-3 055 800	-3 003 400	52 400	-1,7 %

Toiminta-ajatus

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin taloudesta ja toiminnasta sekä käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Se päättää, mitä toimielimiä kaupungissa on ja miten toimivalta ja tehtävät jaetaan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kesken.

Valtuustolla on yleinen toimivalta päättää asukkaiden yhteisistä asioista. Päätösvalta kuuluu valtuustolle, jollei erikseen ole toisin säädetty tai jollei valtuusto ole itse siirtänyt toimivaltaansa muille viranomaisille vahvistamallaan hallintosäännöllä. Valtuuston tehtäviin kuuluu päättää mm. kuntastrategiasta, hallintosäännöstä sekä talousarviosta ja taloussuunnitelmasta.

Valtuuston tehtävät on määritelty kuntalain 14 §:ssä. Näitä tehtäviä se ei voi siirtää muiden päätettäväksi.

Kaupunginhallitus johtaa kaupungin toimintaa ja vastaa seuraavista kuntalaissa säädetyistä tehtävistä:

1. vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta
 2. vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta
 3. valvoo kaupungin etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa
 4. edustaa kuntaa työnantajana ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta
 5. vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta
 6. vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta
 7. huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä
- Tämän lisäksi kaupunginhallitus vastaa sille hallintosäännöllä määrätyistä tehtävistä.

Elinvoimapalveluiden tehtävänä on parantaa yritysten toimintaedellytyksiä kaupungissa. Elinkeinoelämän edistämistoimenpiteinä tarjotaan aloittaville yrityksille perustamisneuvontaa sekä kehitetään toimivien yritysten kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä sekä edistetään uusien yritysten syntymistä ja muuttamista alueelle. Suonenjoen kaupungin elinkeinotoimen palvelut tuottaa vuonna 2026 Kehitysyhtiö SavoGrow Oy, joka perustettiin vuoden 2015 alusta yhdessä Keitelelen, Pielaveden, Rautalammin, Tervon ja Vesannon kuntien kanssa jatkamaan Sisä-Savon seutuyhtymän toimintaa. Suonenjoen kaupungilla on elinkeinoasiamies, jonka palvelut ostetaan Kehitysyhtiö SavoGrowlta. Palveluun kuuluu mm. toimialavapaata ja maksutonta neuvontaa yritystoimintaa suunnitteleville ja aloittaville henkilöille sekä yritystoimintaansa kehittäville toimiville yrityksille. Elinkeinoasiamies on usein kunnan yrityspalveluiden ensimmäinen yhteydenottopiste. Palveluun kuuluu myös TE-toimistojen starttilausuntojen kirjoittamiset aloittaville yrityksille. Futurian tilojen varaus- ja markkinointipalvelu ostetaan myös kehitysyhtiö SavoGrowlta.

SavoGrown alueella on solmittu sopimukset Yritys-Suomi sekä Uusyrityskeskus palvelukokonaisuudesta. Sopimusten tarkoituksena on parantaa ja tehostaa keskeisten alueen yritys- ja elinkeinotoiminnan palveluorganisaatioiden yhteistyötä yritysten perustamisessa, kehittämisessä ja sijoittumisessa seudulle sekä näihin liittyvää osaamisen kehittämistä, viestintää ja markkinointia. Suonenjoen elinkeinoasiamies vastaa Uusyrityskeskuksen aloittavien yritysten neuvontaprosessista yhtiön alueella. Itse neuvontatyön tekee kunkin kunnan nimetty elinkeinoasiamies. Maakunnallisiin ja alueellisiin elinkeinojen kehittämishankkeisiin osallistutaan kehittämisyrityksen kautta. EU-rakennerahastojen nykyinen ohjelmakausi on päättymässä. Ohjelmakauden hanketoimintaa ohjaa kuntien ja elinkeinoyhtiön strategiat. Uuden ohjelmakauden valmistelut ovat käynnissä.

SavoGrow tuottaa omistajakuntiensa kunnalliset elinkeino- ja kehittämispalvelut. Alueen kärkitoimialoina ovat elintarvike- ja marjaosaaminen, palvelut sisältäen matkailun sekä puu- ja metalliteollisuus. Elintarvikekehityksessä ja marjaosaamisessa palvelut ovat valtakunnallisia. Nousevina aloina ovat mm. biotalous ja eri sisällöntuotantoalat. Kehittämishankkeissa tehdään tiivistä yhteistyötä muiden elinkeinotoimijoiden kanssa. Työhön osallistuvat kehitysyhtiön vakinaisten toimihenkilöiden lisäksi kehittämisohjelmien henkilöt. SavoGrown kuntaosuus vuodelle 2026 on 269.000 euroa (vuonna 2025: 269.000 euroa).

Hallinto- ja tukipalvelut huolehtii kaupunginhallituksen alaisena kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, talous- ja henkilöstöhallinnosta, tiedonhallinnan ohjaamisesta ja prosesseista, tietosuojasta ja tietoturvasta sekä kaupungin ICT-palveluista. Hallinto- ja talouspalveluiden tehtäväkenttään kuuluvat lisäksi kaupungin keskusarkiston hoito, viestintä ja markkinointi. Hallinto- ja talouspalvelut palvelee kuntalaisia, luottamushenkilöitä ja kaupungin omaa henkilöstöä. Kaupungin henkilöstöasioita hoidetaan kaupungin strategian tavoitteiden suuntaisesti avoimuutta lisäten. Keskitetty henkilöstöhallinto hoitaa kaupungin työsuojelun, työhyvinvoinnin ja henkilöstön kehittämisen koordinoinnin sekä pääluottamusmiesten korvaukset. Kaupunginhallituksen alaisena toimii henkilöstöjojaos 1.6.2017 alkaen. Palkka- ja taloushallinnon palvelut tuottaa Monetra Oy.

Puhtaanapitopalveluiden tehtävänä on huolehtia erilaisten tilojen puhtaudesta ja viihtyvyydestä yhteistyössä eri kiinteistön käyttäjien kanssa. Toiminnassa huomioidaan ympäristöystävällisyys ja alan työturvallisuus ja työergonomia-asiat, joilla tuetaan työntekijöiden ja työympäristön hyvinvointia. **Ruokapalveluiden** tuottaminen on siirretty 1.1.2023 alkaen Servica Oy:lle.

Kuopion ympäristö- ja rakennuslautakunta hoitaa Suonenjoen rakentamisen ja ympäristönsuojelun lupa-, valvonta ja neuvontatehtävät, ympäristön tilan seurannan sekä maa-aineslain mukaiset lupa- ja valvontatehtävät.

Sydän-Savon maaseutupalvelut, jonka isäntäkuntana toimii Siilinjärvi, kehittää alueen maaseudun palveluja, yritteliäisyyttä ja elinvoimaa. Yhteistoimintasopimuksella kunnat ovat sopineet maaseutuelinkeinojen hallinnosta kunnissa annetun lain (210/2010) mukaisten tehtävien, maaseutuelinkeinojen ja maaseudun toimintaympäristön kehittämistehtävien sekä kuntien muiden maaseututoimen hallinto- ja kehittämistehtävien hoidosta. Suonenjoen kaupunki ostaa yhteistoiminta-alueelta työpanosta 1,1 henkilötyövuoden verran. Viranomaistehtävien hoitoon arvioitu työpanos on 0,5 htv., maaseudun kehittämiseen 0,3 htv. ja yritysneuvontaan 0,3 htv. Maatalouslomittajien eläkemenoperusteiset maksut kohdennetaan bruttokirjauksella maaseututoimen kustannuspaikalle. Kaupunki laskuttaa maksamansa osuuden lomituspalvelujentuottajalta.

Ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon palvelujen isäntäkuntana toimii Tervon kunta. Sopimuskunnat ovat antaneet isäntäkunnalle hoidettavaksi terveydenhuoltolain (1326/2010) 21 §:ssä määritellyt, lääkelain 54a ja 52 c §:ssä sekä eläinsuojelulain (247/1996) 15 §:ssä kunnalle määrätyt tehtävät. Kustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen suhteessa.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Vahvistetaan käyttötalousuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Palvelusuunnitelma

Kehitetään kaupungin tuki- ja konsernipalveluiden toimintaa kaupungin strategia, hyvinvointisuunnitelman ja osallisuussuunnitelman sekä viestinnän linjausten pohjalta. Varmistetaan varautumisen ja turvallisuuden prosessien resurssit ja toimintaprosessit. Varmistetaan kaupungin vetovoimaisuutta työnantajana. Tukipalveluissa kehitetään palveluiden tehokkuutta ja jatketaan sähköisten palveluiden, tiedonhallinnan sekä tietoturvan parantamista. Toteutetaan kuntayhteistyön kriittinen tarkastelu ja päätös jakamisesta.

SavoGrow alueen kuntien kesken tehdään yhteistyötä kunnallisten palveluiden yhteiskehittämisessä, aluemarkkinoinnissa, edunvalvonnassa ja ennakointityössä. Aluekehitystyön tavoitteena on alueen markkinointi, kuntien auttaminen tiiviimpään yhteistyöhön sekä rahoituksen kanavointi aluekehittämiseen ja kokeiluihin.

Maaseudun kehittämisyhdistys Mansikka ry toteuttaa Leader-ohjelmaa 2023-2027. Ohjelman toiminta-alueena on Suonenjoen kaupunki, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon kunnat sekä kaava-alueen ulkopuolinen osa Varkauden kaupungista. Ohjelman kuntaosuus on jaettu toiminta-alueen kuntien kesken asukaslukujen suhteessa. Suonenjoen kaupungin osuus vuoma 2026 on 35.000 euroa (vuonna 2025: 25.000 euroa). Uuden ohjelmakauden valmistelu ja Mansikka ry:n strategia työ on valmistunut.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Kaupunginhallituksen määrärahoihin sisältyy kaupunginjohtajan palkkaus sekä muut kaupunginhallituksen toiminta suhdetoiminta ja edustaminen. Kaupungin suhdetoimintaan ja edustukseen varatun määrärahan käytöstä päättää kaupunginjohtaja. Toimialat eivät saa käyttää edustusmenoihin omia määrärahojaan.

Konsultoivat asiantuntijapalvelut 30.000 euroa v. 2026.

Elinkeinoja tukevat avustukset 20.000 euroa v. 2026.

Kiinteistöveroselvityksen jatkamiseen varataan 55.000 euroa vuodelle 2026.

Hyvällä-mielellä Pohjois-Savo hanke 6.300 euroa vuodelle 2026

Kuopion kaupunkiseudun (MAL) yhteistoimintaosuus vuodelle 2026 on 6.800 euroa.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a	
Kaupunginvaltuusto	Kokoontumiskerrat	6	6	6	0,0	0,0 %
	Pöytäkirjapykälät	71	90	80	-10,0	-11,1 %
Kaupunginhallitus	Kokoontumiskerrat	18	18	18	0,0	0,0 %
	Pöytäkirjapykälät	301	300	300	0	0,0 %
Elinkeinotoiminnan kehittyminen ja työllisyyden parantaminen	Perustetut uudet yritykset	10	10	10	0	0,0
	joista useamman kuin yhden henkilön työllistävät yritykset	1	2	2	0	0,0
	Kontaktoidut yritykset / kpl	127	400	400	0	0,0
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	Vakituinen henkilöstö	212	250	245	-5	-2,0 %
	Määräaikainen henkilöstö	57	70	65	-5	-7,1 %
Hallinto- ja talouspalvelujen määrärahoihin sisältyvät yhteistoimintaosuudet *	Yhteistoimintaosuudet €	192 638 €	159 000 €	172 000 €	13 000 €	8,2 %
Kaupunginhallituksen avustukset yhteisöille **	Avustukset €	52 032 €	73 000 €	59 000 €	- 14 000 €	-100,0 %
Kysyntä- ja laajuustiedot:	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a	
Rakennusvalvonta						
Rakennusluvut	kpl		5	5	0	0,0 %
Ympäristönsuojelu						
Ympäristöluvut	kpl		2	2	0	0,0 %
Katselmukset ja tarkastukset	kpl		30	20	-10	-33,3 %
Maa-ainesluvut	kpl		1	1	0	0,0 %
					0	
Maaseututoimi						
Peltoala tukihakemuksissa	Ha	4 254	4 300	4 210	-90	-2,1 %
Tilaluku tukihakemuksissa	Kpl	107	105	100	-5	-4,8 %
Maataloustuki	€	2 769 783	2 800 000	2 860 000	60000	2,1 %

* Yhteistoimintaosuudet, erittely	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a	
Pohjois-Savon liiton jäsenmaksu	58 390	59 000	57 700	-1 300	-2,2
Pohjois-Savon kehittämisrahaston maksuosuus	6 371	6 500	6 300	-200	-3,1
Suomen Kuntaliiton jäsenmaksu	14 759	16 000	15 000	-1 000	-6,3
Kunnan osuus verotuskustannuksista valtiolle	74 484	75 000	75 000	0	0,0
Muut yhteistoimintaosuudet	38 634	2 500	18 000	15 500	-66,7
Yhteensä	192 638	159 000	172 000	13 000	8,2

** Avustusten erittely	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a	
Avustukset yhteisöille:	52 032	73 000	59 000	-14 000	-19,2
erillisellä päätöksellä.	27 032			0	#ARVO!
Suonenjoen Mansikkakarnevaalit ry:n toiminta-avustus	24 000			0	#ARVO!
Hakemuksen perusteella jaettavat avustukset	1 000			0	#ARVO!
Muut avustukset:					
Urheilijoiden palkitseminen	1 500	3 000	3 000	0	0,0
Yhteensä	53 532	76 000	62 000	-14 000	-18,4

Alueellisen yhteistoiminnan palvelut, toimintakate	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a	
1611 Pelastustoimi	0	0	0	0	#JAKO/0!
1613 Rakennustarkastus	-78 770	-62 000	-76 000	-14 000	22,6 %
1614 Ympäristönsuojelu	-38 339	-51 000	-55 000	-4 000	7,8 %
1615 Maaseututoimi	-52 129	-60 000	-54 000	6 000	-10,0 %
1616 Hankintatoimi	0	0	0	0	#JAKO/0!
1616+ Yhdyspintojen tehtävät	0	0	0	0	#JAKO/0!
1617 Ympäristöterveydenhuolto	-128 159	-165 000	-145 000	20 000	-12,1 %
1618 Eläinlääkintähuolto	-422 929	-400 000	-422 000	-22 000	5,5 %
Yhteensä	-720 326	-738 000	-752 000	-14 000	1,9 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Kasvun ja oppimisen palvelut

Vastuuhenkilö(t): Kasvun ja oppimisen johtaja

Sitovuus: Valtuusto

Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	874 325	856 800	841 800	-15 000	-1,8 %
Toimintamenot	-11 689 482	-11 494 100	-11 108 700	385 400	-3,4 %
Toimintakate	-10 815 157	-10 637 300	-10 266 900	370 400	-3,5 %
Suunnitelmapoistot	-589 848	-630 200	-630 200	0	0,0 %
Vyörytykset	-539 005	-540 000	-540 000	0	0,0 %
Netto	-11 944 010	-11 807 500	-11 437 100	370 400	-3,1 %

Toiminta-ajatus

Koulutuspalveluiden tehtävänä on tuottaa laadukkaita varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, iltapäivätoiminnan, TUVA-koulutuksen ja lukion palveluita elinikäisen oppimisen ja kehittymisen tukemiseksi. Keskeisenä tavoitteena on edistää lasten ja nuorten aktiivisuutta, hyvinvointia ja osallisuutta.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Varhaiskasvatuksen tilaratkaisujen edistäminen. Oppimisen tuen rakenteiden ja jatkumon yhtenäistäminen varhaiskasvatuksesta lukiokoulutukseen asti. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppimisen tuen uudistuksen ja lakimuutoksen mukaisten toimenpiteiden ja toimintakulttuurin kehittäminen. Tutkintoon valmentavan koulutuksen kuntayhteistyön vahvistaminen. Kansainvälisten opiskelijoiden opintojen ja kotoutumisen tukeminen.

Yhteistyörakenteiden vahvistaminen hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Digitaalisten oppimisympäristöjen jatkuva kehittäminen ja hyödyntäminen opetuksessa. Monipaikkaisen, etäyhteyksiä hyödyntävän yhteisopettajuuden kehittäminen paikallisesti ja yhteistyössä verkostokuntien kanssa. Henkilöstön koulutusmahdollisuuksien lisääminen ja osaamisen tukeminen OKKU-hankkeen ja kehittäjäopettajien avulla.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Suonenjokelaisten yritysten toimintaedellytysten ja työllisyyden vahvistaminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Vaikuttavuuden-Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Yrittäjyyskasvatus osana kasvatus- ja opetustyötä. Yhteistyön edellytysten kehittäminen paikallisten yritysten kanssa.	Työelämätaitojen ja yrittäjyysvalmiuksien kehittyminen	Toimenpiteiden toteutumisen lukumäärä	Lautakuntatasolla 3krt/v ja tilinpäätöksen yhteydessä
Oppilas- ja opiskelijakuntatoimintaa aktivoivat toimenpiteet	Yhteisötaitojen ja vaikuttamisen vahvistaminen	Osallistavan toiminnan ja tapahtumien lukumäärä ja vaikuttavuus	Lautakuntatasolla 3krt/v ja tilinpäätöksen yhteydessä

Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Vaikuttavuuden-Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Liikuntamyönteisyyden ja ravintotietouden lisääminen kasvatus- ja opetustyössä	Fyysisen hyvinvoinnin lisääntyminen	Kouluterveyskyselyn ja MOVE!-mittauksen tulokset, hyvinvointiprofiili, varhaiskasvatuksen asiakastytytyväisyyskysely	Lautakuntatasolla 1krt/v tai joka toinen vuosi
Kaveri- ja tunnetaitojen kehittämistoimet	Mielen hyvinvoinnin lisääntyminen, yksinäisyyden ja kiusaamisen vähentyminen	Kouluterveyskyselyn sekä hyvinvointi- ja kiusaamiskyselyiden tulokset, Wilma-tietojen raportointi	Lautakuntatasolla 1krt/v tai joka toinen vuosi

Kaupunkikonsernin toimintatapojen ja rakenteiden uudistaminen sekä tehokkuuden lisääminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Vaikuttavuuden-Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Määritetään yhteiset tavoitteet ja toimintatavat	Yksiköiden ja toimialojen välinen sujuva yhteistyö	Henkilöstökyselyjen tulokset, henkilöstöpalaverien palaute, tilojen käyttöaste	Lautakuntatasolla vuosittain
Kuntien välisten hankkeiden ja yhteistyöryhmien toiminta	Kuntien välisen yhteistyön edistyminen ja toiminnan taloudellisuus	Toteutuneet tapahtumat, hankkeet, opintojaksot ja muu yhteistyö	Lautakuntatasolla vuosittain

KÄYTTÖTALouden SUUNNITELMA

Toimiala: Kasvun ja oppimisen palvelut

Vastuuhenkilö(t): Varhaiskasvatusjohtaja

Palvelualue: 319 Varhaiskasvatuksen palvelualue

Sitovuus: Kasvun ja oppimisen lautakunta

Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	152 528	182 600	168 200	14 400	7,9 %
Toimintamenot	-3 787 055	-3 828 400	-3 607 500	-220 900	5,8 %
Toimintakate	-3 634 527	-3 645 800	-3 439 300	-206 500	5,7 %
Suunnitelmapoistot	-55 342	-77 000	-77 000	0	0,0 %
Vyörytykset	-169 850	-170 000	-170 000	0	0,0 %
Netto	-3 859 719	-3 892 800	-3 686 300	-206 500	5,3 %

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus ja sen osaava henkilöstö sitoutuvat toiminnallaan edistämään lasten hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä toteuttamaan varhaiskasvatus- ja perusopetuslain mukaista tavoitteellista toimintaa valtakunnallisen ohjauksen ja lainsäädännön sekä paikallisesti hyväksyttyjen suunnitelmien mukaisesti.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Vahvistetaan käyttötalousuudennitelman hyväksymisen yhteydessä.

Palvelusuunnitelma

Palvelua toteutetaan Suonenjoen kaupungin omana toimintana kahdessa päiväkodissa ja kahdessa perhepäivähoitokodissa. Perheellä on mahdollisuus valita myös palvelusetelillä toteutettu varhaiskasvatuspalvelu. Mikäli lapsi sijoittuu yksityiseen palveluun, jonka toteuttamiseksi ei käytetä palveluseteliä, voi perhe hakea yksityisen hoidon tukea ja sitä täydentävää kuntalisää KELAn kautta. Palveluverkkoselvityksen mukaista palvelutarjonnan suunnittelua jatketaan vuoden 2026 aikana ja edistetään keskustan alueen korvaavia päiväkotitiloja koskevaa ratkaisua.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a	
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lapsimäärä	lasten lukumäärä laskentapäivinä 20.9. ja 20.1. (oma toiminta ja palvelusetelillä toteutettu)	218	218	211	-7,0	-3,2 %
	esiopetustuntien lukumäärä	4500	3500	2800	-700	-20,0 %
Nettomenot/lapsi	€/lapsi	16 605 €	16 568 €	16 186 €	-382 €	-2,3 %

KÄYTTÖTALouden SUUNNITELMA

Toimiala: Kasvun ja oppimisen palvelut

Vastuuhenkilö(t): Kasvun ja oppimisen johtaja, rehtorit ja koulunjohtajat

Palvelualue: 329 Perusopetuksen palvelualue

Sitovuus: Kasvun ja oppimisen lautakunta

Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	587 984	578 700	609 600	-30 900	-5,3 %
Toimintamenot	-6 698 283	-6 445 900	-6 186 600	-259 300	4,0 %
Toimintakate	-6 110 299	-5 867 200	-5 577 000	-290 200	4,9 %
Suunnitelmapoistot	-507 946	-516 200	-516 200	0	0,0 %
Vyörytykset	-312 402	-313 000	-313 000	0	0,0 %
Netto	-6 930 647	-6 696 400	-6 406 200	-290 200	4,3 %

Toiminta-ajatus

Perusopetuksen henkilöstö edistää yhteistyössä muiden toimijoiden (mm. terveydenhuolto, sosiaalityö, nuorisotoimi) kanssa nuorten aktiivisuutta, hyvinvointia ja oppimista ja noudattaa paikallisesti hyväksyttyjä opetussuunnitelmia (OPS 2016).

Toimielimeen nähteen sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Vahvistetaan käyttötalousuudistuksen hyväksymisen yhteydessä.

Palvelusuunnitelma

Perusopetusta järjestetään lisveden koulussa (luokat 1-4) ja Yhtenäiskoulussa (Luokat 1-9). Kehitetään yhteistyörakenteita lähialueen kuntien kanssa HUPA-hankkeen myötä. Opetussuunnitelma, vuosisuunnitelma sekä koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollonsuunnitelma ohjaavat asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Tiivistetään moniammatillisen yhteistyön toimintaa.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Vuodelle 2026 myönnetty hankepää tökset: Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttuminen 101.270€ (omavastuu 5%), jakautuu vuosille 2025-2027. HUPA-hanke 246.000€ (omavastuu 10%), yhteishanke SavoGrow -kuntien kanssa, jakautuu vuosille 2024-2026. OKKU-hanke vuosille 2024-2027, yhteishanke Pohjois-Savon kuntien kanssa (omavastuu n. 2.500€/vuosi), Tuen uudistuksen edellyttämän tiedonhallinnan kehittäminen 55.000€ (omavastuu 20%), yhteishanke SavoGrow -kuntien kanssa, jakautuu vuosille 2025-2026, Koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen, 50.000€/vuosi (omavastuu 20%), jakautuu vuosille 2024-2027.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a	
Oppilasmäärät 20.1. ja 20.9.	lisveden koulu	51	51	51	0,0	0,0 %
	Yhtenäiskoulu 1-6	260	260	339	79,0	30,4 %
	Lempyyn koulu ja esiopetus (3)	15	15	0	-15,0	-100,0 %
	Sammalselän koulu	79	79	0	-79,0	-100,0 %
	Yhtenäiskoulu 7-9	224	224	222	-2,0	-0,9 %
	Yhteensä	629	629	612	-17,0	-2,7 %
Nettomenot	€/oppilas	10 649	10 248	10 109	-139	-1,4 %
Lasten lukumäärä iltapäivätoiminnassa	lisveden koulu	41	14	16	2,0	14,3 %
	Yhtenäiskoulu	36	36	38	2,0	5,6 %
	Lempyyn koulu	8	8	0	-8,0	-100,0 %
	Sammalselän koulu	17	17	0	-17,0	-100,0 %
	Yhteensä	75	75	54	-21,0	-28,0 %
Nettomenot	€/lapsi	1782	2351	1552	-799	-34,0 %

KÄYTTÖTALouden SUUNNITELMA

Toimiala: Kasvun ja oppimisen palvelut

Vastuhenkilö(t): Lukion rehtori

Palvelualue: 349 Lukiokoulutuksen palvelualue

Sitovuus: Kasvun ja oppimisen lautakunta

Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	133 814	95 500	64 000	31 500	33,0 %
Toimintamenot	-1 204 144	-1 219 800	-1 314 600	94 800	-7,8 %
Toimintakate	-1 070 330	-1 124 300	-1 250 600	126 300	-11,2 %
Suunnitelmapoistot	-26 560	-37 000	-37 000	0	0,0 %
Vyörytykset	-56 753	-57 000	-57 000	0	0,0 %
Netto	-1 153 644	-1 218 300	-1 344 600	126 300	-10,4 %

Toiminta-ajatus

Lukion henkilöstö edistää yhteistyössä muiden toimijoiden (mm. perusopetus, muut lukiot, nuorisotoimi) kanssa nuorten aktiivisuutta, hyvinvointia ja oppimista ja noudattaa paikallisesti hyväksyttyjä opetussuunnitelmia (LOPS 2016 ja LOPS 2021). SG-alueen TUVA-koulutus on hallinnollisesti Suonenjoen lukion alaisuudessa.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Vahvistetaan käyttötalousuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Palvelusuunnitelma

Lukion houkuttelevuutta jatko-opintopaikkana lisätään uudistamalla ja tehostamalla markkinointia. Lukion opiskelijaksi voidaan valita myös Finest Futuren välittämiä ulkomaalaisia opiskelijoita, joilla on suomen kielen perustaito.

Tehostetaan opiskelijakunnan ja tutoreiden toimintaa hyvinvoinnin ja osallisuuden lisäämisessä. Osallistutaan Kuopion hallinnoimaan ESR-hankkeeseen "Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi Itä-Suomessa". Edelleen kehitetään lukio-opiskelijoiden opintojen tukemista osana lukion tuen kehittämisen hanketta, niin että opintojaksot eivät jää opiskelijoilla kesken.

TUVA-koulutuksessa annetaan opiskelijoille valmiuksia ja ohjauksellista tukea siirtymävaiheessa lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraudet:

Toisen asteen maksuttomuus ja oppivelvollisuusikärajan nostaminen 18 vuoteen lisää toimintakuluja lukion talousarvioon.

TUVA-opiskelijoiden perusopetuksen arvosanojen korottamisesta ja 2.asteen opinnoista syntyvät kustannukset, työpaikka- ja koulutuskokeilujaksojen matkakulut sekä materiaalikulut.

Erasmus- ja Nordplus -hankkeet. ESR-hankkeen omarahoitusosuus n. 2500 €/vuosi. Tuen kehittämisen hankkeen omarahoitusosuus 3000€.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a	
Lukio-opiskelijat	lukumäärä laskentapäivinä 20.9. ja 20.1.	107	108	126	18,0	16,7 %
	ylioppilaiden lukumäärä	17	27	30	3	11,1 %
	opetustuntien lukumäärä	6920	6960	7300	340	4,9 %
Keskeyttämisprosentti	%	6,5 %	4,0 %	3,0 %	-1 %	-25,0 %
Nettomenot/opiskelija	€/opiskelija	10 492 €	10 500 €	9 500 €	-1 000 €	-9,5 %
Valtionosuus / nuoret opisk.	€/opiskelija	10 891 €	10 900	10 500	-400	-3,7 %
TUVA-opiskelijat	Lukumäärä laskentapäivinä 20.9. ja 20.1.					
	Suonenjoki	8	9	6	-3	-33,3 %
	Rautalampi	1	1	5	4	400,0 %
	Vesanto	4	3	0	-3	
	Tervo	0	0	0	0	#JAKO/0!
	Pielavesi	1	1	0	-1	-100,0 %
	Keitele	2	2	0	-2	-100,0 %
	Yhteensä	16	16	11	-5	-31,3 %

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö(t): Tekninen johtaja

Sitovuus: Valtuusto

Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	3 897 990	3 715 500	3 866 700	151 200	4,1 %
Toimintamenot	-4 598 690	-4 670 900	-4 229 700	441 200	-9,4 %
Toimintakate	-700 700	-955 400	-363 000	592 400	-62,0 %
Suunnitelmapoistot	-1 752 556	-1 606 200	-1 606 200	0	0,0 %
Vyörytykset	-137 507	-139 000	-139 000	0	0,0 %
Netto	-2 590 762	-2 700 600	-2 108 200	592 400	-21,9 %

Toiminta-ajatus

Tekniset palvelut kehittää asukkaille ja elinkeinoelämälle toimivan, turvallisen, viihtyisän ja ekologisesti kestävä ympäristön ja yhdyskuntarakenteen

- järjestämällä tarvittavat tontit ja muut alueet
- rakentamalla ja ylläpitämällä katuja, puistoja, ulkoliikuntapaikkoja ja muita yleisiä alueita
- huolehtimalla jätehuollosta jätelaatukunnan kautta
- järjestämällä tarvittavat toimitilat

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Sote-kiinteistöjen vuokraamista jatketaan kaupungin taseessa päivitettyillä vuokrasopimuksilla. Kaupungilla on kuitenkin valmius yhtiöittää Sote- ja teollisuuskiinteistöt v. 2026 alusta alkaen. Tavoitteena on mahdollisimman kevyet hallintorakenteet ja joustavan palvelutuotannon mahdollistuminen koko kaupunkikonsernille. Kaupungin tavoitteena on, että hyvinvointialue saa käyttöönsä palvelutarpeita vastaavat kiinteistöt ja kaupunki on valmis myös myymään kiinteistöt HVA:lle. Teknisten palvelujen palvelulaajuutta ja -tasoa tarkistelu jatkuu. Tavoitteisiin pääsyä tullaan mittaamaan.

Toimielimeen nähteen sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Toiminnallisten tavoitteiden tulee tukea strategiatyötä ja sen jalkauttamista vuoden 2026 osalta. Ilmastosuunnitelmassa olevien toimenpiteiden huomioiminen toimialan toimenpideohjelmissa ja talousarviossa.

Suonenjokelaisten yritysten toimintaedellytysten ja työllisyyden vahvistaminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Vaikuttavuuden-Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Aktiivinen vuoropuhelu, resursointi tarpeiden mukaan	Edistetään vetovoimaa yrittäjien suuntaan.	Yritystoimintaa turvaavan investoinnin toteutuminen, toteutuneet kaupat ja vuokrasopimukset	Palautteet
Reagointi tarpeisiin ja ennakointi mahdollisiin tarpeisiin esim. tonttitarjonnalla	Yritysten laajentumismahdollisuuksien ja laajentumisten turvaaminen	Yrityslaajenemisen toteutuminen kaupungin myötävaikutuksella	Laajentumisten kirjaaminen
Toimitilojen ja tonttien markkinointi	Tyhjien tonttien ja tilojen vuokratyön ja myynnin tehostaminen	Toteutunut/ ei	

Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Vaikuttavuuden-Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Esteettömyyden ja saavutettavuuden huomiointi ja niiden edistäminen. Kirjataan toimenpiteet, jotka edistävät em. toimintaa.	Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö. Palveluihin omatoimisen pääsyn turvaaminen.	Panostettu investoimalla, korjaamalla tms.	Toteutuneet tapaturmat
Ilmastoposiitiiviset hankinnat. Hankinnan valmistelussa valitaan kokonaisedullisin vaihtoehto, johon vaikuttaa ilmastoposiitiivisuus. Näkyväksi	Ilmastopäästöjen väheneminen	Toteutettu / ei - määrä (kpl)	
Viestinnän lisääminen, palautekanavat helpommaksi (Enersin tueksi helppo palautekanava)	Tietoisuuden parantaminen, kehittämisideoita kuntalaisilta toiminnan tueksi	Palautteiden määrä, viestinnän määrä	Positiivisten palautteiden saanti, rakentavia aloitteita käyttöön

Kaupunkikonsernin toimintatapojen ja rakenteiden uudistaminen sekä tehokkuuden lisääminen

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi	Vaikutus, mitä toimenpiteellä tavoitellaan	Vaikuttavuuden-Seurannan mittari / raja-arvo	Toteutumisen arviointi / seuranta
Kartoitetaan palvelualueittain palveluita	Vahvistetaan vaikuttavuudeltaan tärkeitä palveluita ja luovutaan vähemmän tarpeellisista palveluista	Tehty kartoituksia / ei	
Tehdään tarveselvittelyjä, kaikki hallintokunnat mukaan, osallistaminen	Tehostetetaan tilojenkäyttö ja suunnitellaan käyttö pitkäjänteisesti	Tehty/ ei	Arviot etenemisestä kuukausipalavereissa ja johtoryhmässä 3 kk välein
Ilmastoposiitiivisten valintojen/ hankintojen ym. Kirjaaminen (päästö portaalissa). Ympäristövahdin käyttöönotto, Ilmastosuunnitelman toteuttaminen	Energiatehokkuus ja vähähiilisyys	Päästöjen väheneminen edellisvuoteen nähden	Päästölaskelmat, ympäristövahti
Arvioidaan työprosessien sujuvuutta. Työrajausten kriittinen tarkastelu, palaverikäytännöt	Tehokkaat toimintavat. Mielekäs toiminta.	toiminta kehittynyt / ei	Kuukausipalavereissa seuranta henkilöstökeskustelut

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö(t): Kaavoittaja
 Palvelualue: 419 Maankäytön ja suunnittelun palvelualue
 Sitovuus: Tekninen lautakunta

Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	467 895	491 000	474 000	-17 000	-3,5 %
Toimintamenot	-415 159	-459 600	-465 700	-6 100	1,3 %
Toimintakate	52 735	31 400	8 300	-23 100	-73,6 %
Suunnitelmapoistot	-2 467	-21 500	-21 500	0	0,0 %
Vyörytykset	-15 735	-16 000	-16 000	0	0,0 %
Netto	34 533	-6 100	-29 200	-23 100	378,7 %

Toiminta-ajatus

Maankäytön ja suunnittelun palvelualue vastaa maankäytön suunnittelusta ja kaavoituksesta, paikkatiedon hallinnasta, asemakaava-alueen kiinteistönmuodostuksesta ja mittaustyöstä, hallinnoi kaupungin maaomaisuutta sekä tukee yksityisteitä ja turvaa julkisen liikenteen saatavuutta. Palvelualue vastaa kaupungin tonttituotannosta.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Toiminnallisten tavoitteiden tulee tukea strategiaa ja sen jalkauttamista vuoden 2026 osalta. Ilmastosuunnitelmassa olevien toimenpiteiden huomioiminen toimilain toimenpideohjelmissa ja talousarviossa.

Palvelusuunnitelma

Jatketaan taajaman asemakaavan päivityksen valmistelua. Aloitetaan Koskeloveden rantaosayleiskaavan laatiminen konsulttityönä. Tehdään asemakaavan mukaisten yleisten alueiden ja tonttien lohkonomia kaupungin omistamilla alueilla kiinteistöjärjestelmän selkeyttämiseksi. Varaudutaan toimimaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa vanhojen asuinalueiden kehittämiseksi.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a	
Maa- ja metsätilat						
Peltopinta-ala 31.12.	ha	6	6	6	0	0,0 %
Metsäpinta-ala 31.12.	ha	381	381	381	0	0,0 %
Vuokralle annettujen alueiden pinta-ala 31.12.	ha	147	147	148	1	0,7 %
Valmistuneet yleiskaavat	kpl	0	1	1	0	
Valmistuneet asemakaavat	kpl	2	2	2	0	0,0 %
Hyväksytyt asemakaavat	ha	1	1	13	12	1200,0 %
Kiinteistönmuodostuksia	kpl	25	20	20	0	0,0 %
Avustettuja tiekuntia	kpl/km	108/245	100/244	100	3/7	
Kutsutaksireittejä	kpl	5	5	5	0	0,0 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala:	Tekniset palvelut
Vastuuhenkilö(t):	Kuntatekniikan päällikkö
Palvelualue:	437 Kunnallistekniikan palvelualue
Sitovuus:	Tekninen lautakunta

Talous, €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos € TA 2025 - TA 2026	Muutos % TA 2025 - TA 2026
Toimintatulot	252 018	237 400	248 700	11 300	4,8 %
Toimintamenot	-1 210 165	-1 236 000	-1 143 000	93 000	-7,5 %
Toimintakate	-958 147	-998 600	-894 300	104 300	-10,4 %
Suunnitelmapoistot	-882 452	-737 400	-737 400	0	0,0 %
Vyörytykset	-45 621	-46 000	-46 000	0	0,0 %
Netto	-1 886 220	-1 782 000	-1 677 700	104 300	-5,9 %

Toiminta-ajatus

Kunnallistekniikan palvelualue huolehtii kaupungin liikenneväylästä, viheralueista ja ulkoliikuntapaikoista. Luomme sujuvan ja aktiivisen arjen edellytyksiä ja viihtyisää elinympäristöä. Tavoitteena on toimia asiakaslähtöisesti ja taata turvalliset, hyvin saavutettavat harrastuspaikat ja liikenneväylät.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Toiminnallisten tavoitteiden tulee tukea strategiatyötä ja sen jalkauttamista vuoden 2026 osalta. Ilmastosuunnitelmassa olevien toimenpiteiden huomioiminen toimilan toimenpideohjelmassa ja talousarviossa.

Palvelusuunnitelma

Kuntatekniikan pääresurssi on yhdeksän ammattitaitoista vakituista työntekijää. Palvelualueen tavoitteisiin pääsy perustuu henkilöstön ammattitaitoon ja ajanmukaiseen kalustoon. Kunnossapito on sesonkiluonteista ja työntekijämäärä kasvaa etenkin kesällä määräaikaisilla työntekijöillä. Jatkossa ei saada palkkatukea määräaikasten palkkaamiseen. Työvoimakustannusten kohdentumismuutos on huomioitu budjetoinnissa.

Liikenneturvallisuuteen ja liikenneympäristöön tehdään investointeja: jatketaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteuttamista (ns KäPy-suunnitelma) toteutusta kaupungin pääväylällä.

Liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden kehittäminen perustuu ajantasaiseen liikenneturvallisuussuunnitelmaan ja liikenneturvallisuustyöryhmän asiantuntemukseen. V. 2024 toteutettu esteettömyyskartoitusta antaa lisätietoa myös pienistä liikkumisen esteistä. Kuntalaisten ja järjestöjen palautteiden lisäksi toteutetaan palvelutuotantoon liittyvä tyytyväisyyskysely.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaroaukset:

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos yks. / %:a	
Katujen kokonaispituus	km	65,8	65,8	65,8	0,0	0,0 %
Jalankulku- ja pyöräilyväylät	km	17,3	17,5	17,5	0,0	0,0 %
Päällystettyjä katuja	km	35,55	35,55	35,85	0,3	0,8 %
Puistot ja muut yleiset alueet	ha	14,1	14,1	14,1	0,0	0,0 %
Kuorma-autojen käyttöaste	Käyttötunnit/työtunnit vuodessa %	53,0 %	58,0 %	-	#ARVO!	#ARVO!

INVESTOINTIOSA

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Hankkeet ryhmitellään toimielimittäin.

Investointiosassa esitetään investointihankkeen kokonaiskustannusarvio, jonka valtuusto on hyväksynyt taloussuunnitelmassa tai erillisellä päätöksellä. Investointiosa sisältää hanke- tai hankeryhmäkohtaiset poistoajat sekä tiedon hankkeen luonteesta perusteluineen.

Investointiosaan arvioidaan talousarviovuonna tarvittava määräraha. Lisäksi esitetään edellisenä tai edellisinä vuosina hankkeeseen käytetty määräraha ja suunnitelmavuosille arvioitu käyttötarve. Investointiosassa käsitellään aktivoitavat hankintamenot.

Jos hankkeen tai hankkeen osan toteuttaminen viivästyy talousarvioon arvioidusta aikataulusta, jaksotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen suunnitteluvuosille.

Investointitoiminnan tuloarvioina talousarviossa esitetään arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet investointeihin.

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot ovat bruttomääriltään sitovia.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt, että käyttöomaisuushankintojen aktivointiraja on 10.000 euroa 1.1.2007 alkaen. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan suoraan vuosikuluiksi ja yli 10.000 euron hankinnat aktivoidaan. Aikaisempaa tärkeämpää on määritellä, onko kyse aidosti perusparannusmenosta vai korjausmenosta, joka vähennetään vuosikuluna.

INVESTOINNIT - SUONENJOEN KAUPUNKI
Investointiohjelma 2026 - 2028

HANKERYHMÄ		Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Maa-alueet	Hankinnat	150 000	50 000	50 000	50 000
	Omaisuuksien myynti	30 000	10 000	10 000	10 000
Yhteensä		120 000	40 000	40 000	40 000
Osakkeet ja osuudet	Hankinnat	0	0	0	0
Yhteensä		0	0	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	Hankinnat	0	0	0	0
Yhteensä		0	0	0	0
Talonrakennus	Hankinnat	7 940 000	1 780 000	1 780 000	4 380 000
	Rahoitusosuus	0	0	0	0
Yhteensä		7 940 000	1 780 000	1 780 000	4 380 000
Ulkomaat	Hankinnat	2 850 000	990 000	470 000	1 390 000
	Rahoitusosuus	70 000	70 000	0	0
Yhteensä		2 780 000	920 000	470 000	1 390 000
Irtain omaisuus	Hankinnat	600 000	280 000	150 000	170 000
	Rahoitusosuus	0	0	0	0
Yhteensä		600 000	280 000	150 000	170 000
Investoinnit yhteensä	Hankinnat	11 540 000	3 100 000	2 450 000	5 990 000
	Myynnit ja rahoitusosuudet	100 000	80 000	10 000	10 000
Investoinnit yhteensä, netto		11 440 000	3 020 000	2 440 000	5 980 000

INVESTOINNIT - SUONENJOEN KAUPUNKI
Investointiohjelma 2026 - 2028

Tekniset palvelut
 Kaupunginhallitus
 Kaupunginvaltuusto

tekn. palvelut 1.10.2025
 10.11.-25 § 255, 25.11.-25 § 284 ja 8.12.-25 § 295
 15.12.2025 §

Työkohte / Toimiala	Tase-tili tarkistettava	Poistoaika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

KAUPUNGINHALLITUS

091101 Maa-alueet							
menot	1100	ei	90 000	30 000	30 000	30 000	Teollisuus- ja asuntorakentamisen maa- alueiden hankintaan.
tulot		poistoa	30 000	10 000	10 000	10 000	
netto			60 000	20 000	20 000	20 000	
091101 Maa-alueet			0				
menot	1100	ei	60 000	20 000	20 000	20 000	Yleisten alueiden hankintaan.
tulot		poistoa	0	0	0	0	
netto			60 000	20 000	20 000	20 000	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili tarkistet- tava	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

Irtain omaisuus

091105 Tietotekniikka investoinnit	1005/ 1170	40 %	110 000	50 000	30 000	30 000	Kaupungin www-sivujen uudistaminen sekä Palvelinhuoneen (UPS) ja ohjelmistokannan uudistaminen. Kohdentaminen erillisellä hankintapäätöksellä.
091106 Ruoka -ja puhtaanapitopalvelut/ irtain omaisuus	1170	40 %	70 000	30 000	20 000	20 000	Siivousrobotti koulukeskuskelle. Siivouspalvelujen koneiden ja kaluston uudistaminen. Kohdentaminen erillisellä hankintapäätöksellä.
0911xx Lintharjun Liikuntakeskuksen suojamatto	1005/ 1170	40 %	20 000	20 000	0	0	Suojamatto salin pinnan suojaamiseen. Tapahtumatoiminnan tukeminen hankinnalla.

Irtain omaisuus yhteensä

menot			200 000	100 000	50 000	50 000	
tulot			0	0	0	0	
netto			200 000	100 000	50 000	50 000	

KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ

menot			350 000	150 000	100 000	100 000	
tulot			30 000	10 000	10 000	10 000	
netto			320 000	140 000	90 000	90 000	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili tarkistettava	Poisto-aika	Suunnitelma-kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA

Irtain omaisuus

091105 Chrome Book-hankinta	1170	40 %	90 000	30 000	30 000	30 000	Määräraha on kohdennettu oppilaiden henkilökohtaisten laitteiden hankintaan. Lukuvuoden 2025-26 alkaessa jokaisella Suonenjoen 4.-9.-luokkalaisella on käytössään opiskeluvälineenä henkilökohtainen chrome book.
0911xx Yhtenäiskoulun ja koulukeskuksen kalustuksen uudistaminen	1005/ 1170	40 %	60 000	20 000	20 000	20 000	Yhtenäiskoulun sekä lukion oppilas- ja aulakalusteiden uudistaminen. Uudistamista on tarkoitus toteuttaa jaksottain määrärahan puitteissa.
0911xx Perusopetuksen ja Lukion esiintymistekniikan uudistaminen (TVT)	1005/ 1170	40 %	160 000	80 000	50 000	30 000	Vanhentunutta ja tullut osittain jo käyttöikänsä päähän. Esitystekniikan uudistamista on tarkoitus toteuttaa jaksottain määrärahan puitteissa.

Irtain omaisuus yhteensä

menot	310 000	130 000	100 000	80 000	
tulot	0				
netto	310 000	130 000	100 000	80 000	

KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

menot			310 000	130 000	100 000	80 000	
tulot			0	0	0	0	
netto			310 000	130 000	100 000	80 000	

Työkohde / Toimiala	Tase- tili tarkistet- tava	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Talonrakennus

924 Hallinto- ja laitosrakennukset

092534 Sisäilma/ käyttäjätarvemuutokset	1115	30 v	90 000	30 000	30 000	30 000	Kohdentamaton määräraha mahdollisten käyttäjätarpeitten muutoksiin ja pieniin sisäilmakorjauksiin.
Pienet peruskorjaukset ja laitteistoinvestoinnit	1117	10 v	110 000	40 000	40 000	30 000	Kohdentamattomat laitteist saneeraukset ja tilojen korjausinvestoinnit sekä ilkkivalta korjaukset.
092541 Energiaa säästävät investoinnit	1115	30 v	60 000	20 000	20 000	20 000	Kohdentamaton määräraha energiaa säästävien investointien tekemiseen (mm. säästötekn. kehittäminen, aurinkopaneelien hankinnat, sähköautojen latauspiste)
Korvaavan päiväkotihankkeen jatkovalmistelu ja piha-alueen käyttöönotto	1115	30 v	4 200 000	50 000	250 000	3 900 000	Korvaava päiväkoti. Rahoitusvaihtoehtona oma tase, leasing tai vuokra. Oman rakentamisen yhteydessä huomioita tyhjenevät muut kohteet ja yksityisen päiväkodin tilanne lapsimäärän suhteen.
Terveyskeskus ja Sairaalapolku 5 kiinteistöt	1115	30 v	120 000	40 000	40 000	40 000	Huomioiden hyvinvointialueen muutostarpeet Sote-keskusten osalta ja pienet ylläpitoremontit. Toteutus edellyttää HVA:n sitotumuista remontin maksuun.
Väinölä korjaukset	1115	20 v	140 000	80 000	60 000	0	Toteutus edellyttää HVA:n sitotumuista remontin maksuun.

Työkohte / Toimiala	Tase- tili tarkistet- tava	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	
Yhtenäiskoulun muutostyöt ja korjaukset	1115	30 v	600 000	340 000	200 000	60 000	Liikuntasalin lattiapinnan ja alapohjarakenteen eristeiden uusiminen ja valaistuksien päivitys. 290 t€ Siirty vuodelta 25, paloilmointin- ja äänentoistojärjestelmän päivitys 50 t€
Yhtenäiskoulun keskuskeittiön laitteistot ja kylmiöt	1115	10 v	50 000	50 000	0	0	Keskuskeittiön laitteiston, kylmiön ja tilaratkaisun peruskorjaus ja päivittäminen. Eteneminen ja investoinnin toteutus yhteistyössä Servica Oy:n sitoumuksen mukaisesti. Vuokralaisen sitoumus remontin maksamiseen.
Yhtenäiskoulun pihan ja lähiliikuntapaikan kehittäminen	1115	20 v	90 000	60 000	30 000	0	Osallistetaan kouluja, yläkoulun ja lukion pihaan kehittämiseen.
RAU-automaatio päivitykset	1115	10 v	220 000	120 000	100 000	0	Rakennusautomaatiojärjestelmät vanhentuvat. Ilmastosuunnitelman toimenpiteisiin reagoiminen. Energian säästöä tarkemmilla säätömahdollisuuksilla.
lisveden koulun lämmityspattereiden uusinta	1115	10 v	20 000	20 000	0	0	lisveden koululla on ollut useita lämmityspatteri vuotoja. Vanhat patterit on uusittava (n. 60 kpl)
92511 Kirjasto	1115	10 v	550 000	50 000	300 000	200 000	Paloilmoittimen uusinta, LVI peruskorjaussuunnittelu ja rakentaminen, parkkipaikan kunnostus. Aikataulutus tarkentuu kustannusarvion ja peruskorjaussuunnitelman valmistuttua. Pääurakka v. 2029-2030 (0,8 milj. e). Aikaistaminen mikäli päiväkotihanke viivästyy.

Työkohte / Toimiala	Tase- tili tarkistet- tava	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

Hallinto -ja laitosrakennukset yhteensä							
menot			6 250 000	900 000	1 070 000	4 280 000	
tulot			0	0	0	0	
netto			6 250 000	900 000	1 070 000	4 280 000	

926 Tehdas- ja tuotantorakennukset

Käyttäjätarvemuutokset ja pienet korjaukset	1120	30 v	90 000	30 000	30 000	30 000	Kohdentamaton määräraha mahdollisten käyttäjätarpeitten muutoksiin ja pieniin korjauksiin.
--	------	------	--------	--------	--------	--------	--

Rinkelihalli	1120	30 v	500 000	500 000	0	0	IV saneeraus, toteutus edellyttää vuokralaisen sitoutumisen takaisinmaksuun
---------------------	------	------	---------	---------	----------	----------	--

093008 Biotermiinaali-hanke							
Menot	1120	30 v	20 000	20 000	0	0	Alueen viimeistely. Karhukiven teollisuusalueen biotermiinaalihanke. Saatu JTF-rahoitus 70 %:a hyväksyttävistä kustannuksista.
Tulot			0	0	0	0	
Netto			20 000	20 000	0	0	

Tehdas- ja tuotantorakennukset TA2025 ja TS 2025-27							
menot			580 000	550 000	30 000	30 000	
tulot			0	0	0	0	
netto			580 000	550 000	30 000	30 000	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili tarkistet- tava	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

927 Muut rakennukset

093501 Futuria	1123	30 v	500 000	250 000	250 000	0	TARVESELVITYS 2026. Päärakennuksen PTS-mukaiset korjaukset 195 k€. Kiinteistön käyttötarkoitus ja tarveselvitys. Auditoriokorjaukset, kirjaston neuvotteluhuoneen karvamatto ja sisäilmareagoinnit 50k€. Pääurakka tarveselvityksen ja kustannusarvion valmistuttua. Pääurakka v. 2029-30 (2 milj, e)
0935XX Futurian A-B, C-D talo	1123	30 v	450 000	50 000	400 000	0	TARVESELVITYS. A-B ja C-D peruskorj. suunn.-26, toteutus 27 ja -29. Asukkaden varastotilat ratkaistaan tyhjenevistä tiloista.
93500 Futurian tuotekehitys	1123	10 v	90 000	30 000	30 000	30 000	Hankinnat ja muutostarpeet tuotekehitystiloissa
92503 Urheilukentän huoltorakennus	1123	10 v	40 000	0	0	40 000	Urheilukentän huoltorakennuksen peruskorjauksen suunnittelu siirretty vuoteen 2028. Toteutus suunnitelmakauden jälkeen. Rakennuksen ja urheilualueen EVA ja tarveselvitys tehtävä ensin.
Muut rakennukset yhteensä							
menot			1 080 000	330 000	680 000	70 000	
tulot			0	0	0	0	
netto			1 080 000	330 000	680 000	70 000	

Talonrakennus yhteensä

menot		7 940 000	1 780 000	1 780 000	4 380 000	
tulot		0	0	0	0	
netto		7 940 000	1 780 000	1 780 000	4 380 000	

Työkohde / Toimiala	Tase- tili tarkistet- tava	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

Ulkoalueet

940 Liikenneväylät

094029 Katujen ja alueiden suunnittelu	1130	30 v	60 000	20 000	20 000	20 000	Katujen peruskorjauksien ja uusien katujen suunnittelu.
094001 Katujen kestopäällystys	1130	30 v	210 000	70 000	70 000	70 000	Kohteet määritellään päällystysohjelmassa.
094052 Katujen peruskorjaus ja päällystäminen	1130	30 v	260 000	80 000	100 000	80 000	Peruskorjataan sorapintaisia ja huonokuntoisia katuja.
Rautalammintien liikenneturvallisuuden parantaminen	1130	30 v	420 000	300 000	60 000	60 000	Rautalammintie välillä Keskuskatu - Herralantie. V. 2027-28 puiden ruukkuja, saarekkeita, reunakiviä
094004 Katuvalaistuksen täydentäminen	1130	30 v	60 000	20 000	20 000	20 000	Heikkokuntoisen valaistuksen uusimista sekä valaistusverkon täydennyksiä. Energiaa säästävät investoinnit.
Viihtyisyyttä parantavat investoinnit	1130	30 v	90 000	30 000	30 000	30 000	Lammikotietä vastapäätä penkkaan somiste, penkkejä ja istutuksia, puisto torin läheisyyteen, Kuvausseinämä, Siioninsillan hiekkaparkki (4-kautissuunnitelma). Huomioiden tori ja esiintymislava 2029/2030.
Metsolantien peruskorjaus	1130	30 v	150 000	0	0	150 000	Laajuus ja kustannusarvio tarkentuu. Yhteiskohde Snj Vesi Oy:n kanssa.

Työkohte / Toimiala	Tase- tili tarkistet- tava	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	
094xxx Urheilutien risteys ja liikenneturvallisuus	1130	30 v					Urheilutien risteysalue. Hankerahoitus 70%:n tuki.
Menot			80 000	80 000	0	0	
Tulot			60 000	60 000	0	0	
Netto			20 000	20 000	0	0	
094059 Karhukiven kadut bioterminaalialueelle	1130	30 v					
Menot			20 000	20 000	0	0	
Tulot			10 000	10 000	0	0	
Netto			10 000	10 000	0	0	
Suonenjoen eritasoliittymän rampit	1130	30 v	900 000	50 000	60 000	790 000	Suonenjoen kaupungin rahoitusosuudesta 20 % kustannuksista. ELY suunnittelee ja toteuttaa.
Yhteislaitumen kadut; Laiduntie + Pajupurontien asfaltointi	1130	30 v	220 000	180 000	40 000	0	Tarve on isompi, jos Veräjäpolku ja Niittypolku tehdään jatkona
Pihlajakatu	1130	30 v	150 000	0	50 000	100 000	Yhteiskohde Suonenjoen Veden kanssa. Laajuus ja kustannusarvio tarkentuu.

Liikenneväylät yhteensä

menot		2 620 000	850 000	450 000	1 320 000	
tulot		70 000	70 000	0	0	
netto		2 550 000	780 000	450 000	1 320 000	

Työkohde / Toimiala	Tase- tili tarkistet- tava	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

945 Puistot ja muut yleiset alueet

094523 Leikkikentät	1130	20 v	40 000	20 000	20 000	0	Leikkikenttien perusparannuksia.
094515 Torialueen kunnostus	1130	30 v	20 000	0	0	20 000	Suunnittelu v. 2028, toteutus suunnitelmakauden jälkeen.
094545 Ulkoilureittien kehittäminen							Ulkoilureittien kehittäminen, missä
menot			30 000	30 000	0	0	Haetaan mahdollista avustusta rakenteiden /
tulot	1130	20 v	0				reitistön kunnostamiseen / puitteiden
							luomiseen.
netto			30 000	30 000	0	0	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili tarkistet- tava	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	
Yleisurheilukentän peruskunnostus							Kokonaisuuden suunnittelu yhdessä urheilu- ja pallokentän sekä huoltorakennuksen suunnittelun kanssa v. 2028. Haetaan liikuntapaikkarakentamisavustusta (20 %). Avustuksen kannalta toteutus olisi syytä olla samana tai peräkkäisinä vuosina kaikki urheilualuerakentaminen. Mahdollinen toteutus palvelutarpeiden selvityksen ja myönteisten rahoituspäätösten jälkeen.
menot			50 000			50 000	
tulot	1130	20 v	0			0	
netto			50 000			50 000	
Pesäpallo- ja tenniskentän pinnan uudistaminen.							Tenniskentän pinnan saneeraus, pesäpallokentän hiekkapinnan uusiminen ja urheilukentän katsomo v. 2026. Muut myöhemmin.
menot	1130	20 v	90 000	90 000			
tulot			0				
netto			0			0	
Puistot ja muut yleiset alueet yhteensä							
menot			230 000	140 000	20 000	70 000	
tulot			0	0	0	0	
netto			230 000	140 000	20 000	70 000	
Uikoalueet yhteensä							
menot			2 850 000	990 000	470 000	1 390 000	
tulot			70 000	70 000	0	0	
netto			2 780 000	920 000	470 000	1 390 000	

Työkohte / Toimiala	Tase- tili tarkistet- tava	Poisto- aika	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	

Irtain omaisuus

Mittapakun vaihto ja kaluston muu uusiminen	1170	10 %	70 000	30 000	0	40 000	Mittapaku v. 2026, muuta kalustousimista v. 2028

Väestönsuojavarusteiden päivitys	1170	10 %	20 000	20 000	0	0	Väestönsuojavarusteissa on puutteita ja tiloissa on korjaustarpeita.
----------------------------------	------	------	--------	--------	---	---	--

Irtain omaisuus yhteensä

menot			90 000	50 000	0	40 000	
tulot			0	0	0	0	
netto			90 000	50 000	0	40 000	

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

menot		10 880 000	2 820 000	2 250 000	5 810 000	
tulot		70 000	70 000	0	0	
Netto		10 810 000	2 750 000	2 250 000	5 810 000	

1 040 000 Ei kiinteistöt / tekninen

SUONENJOEN KAUPUNKI YHTEENSÄ

1 320 000 Investoinnit; KH, Koulutu Itk, tekniset ilman kiinteistöjä

menot		11 540 000	3 100 000	2 450 000	5 990 000	
tulot		100 000	80 000	10 000	10 000	
netto		11 440 000	3 020 000	2 440 000	5 980 000	

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulo-rahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tuloslaskelma palvelee kunnan oman johtamisen lisäksi eri sidosryhmiä, jotka varojen käyttöä valvoessaan ja tulonsiirtoihin perustuvan rahoituksen tarvetta arvioidessaan joutuvat muodostamaan käsityksen kunnan taloudesta.

Toiminnan tuotot ja kulut ryhmitellään tuloslaskelmakaavassa tuotto- ja kululajeittain. Tuloslaskelma laaditaan annetun tuloslaskelmakaavan mukaisena riippumatta siitä, miten kunta on toimintansa organisoinut. Toiminnan tuottojen ja kulujen jaottelu tehtävitäin ja hankkeittain voidaan esittää talousarvion toteutumisvertailussa, joka kuntalain 113 pykälän mukaan kuuluu laatia tilinpäätökseen.

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate on kunnan kokonaistulo-rahoitusta kuvaava välitulos, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Tuloslaskelmassa vuosikatteen on katettava poistot eli pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden käytöstä aiheutuneet kustannukset. Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyyttä arvioidaan ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennysten suhteen.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksetettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoero, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Uudistukset

Vuoden 2023 alusta vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisestä siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Ensimmäinen sote-uudistuksen jälkeinen vuosi 2023 oli kunnille monella tapaa poikkeuksellinen. Uudistus vaikutti merkittävästi sekä kuntien toimintaan että talouteen. Kertaluonteisilla sote-uudistukseen liittyvillä tekijöillä oli olennainen vaikutus kuntien positiiviseen tulokseen.

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025 alkaen. Samassa yhteydessä kuntien vastuu työttömyysetuuskien rahoituksesta laajenee. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin myönnetään täysimääräinen valtionosuusrahoitus. Työllisyysalueita on yhteensä 45, joista 39 järjestää työvoimapalvelut vastuukuntamallilla ja kaksi kuntayhtymämallilla. Uudistuksen yhteydessä kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan koskemaan työmarkkinatuen lisäksi myös perus- ja ansiopäivärahaa. Työttömän osallistuminen työllistymistä edistävään palveluun ei jatkossa enää katkaise kunnan vastuuta työttömyysetuuden rahoituksesta.

Kuntien roolia kotoutumisen edistämisestä vahvistettiin 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain mukaisesti. Kunnille myönnetään rahoitusta muun muassa matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluihin, monialaiseen osaamiskeskustyyppiseen toimintaan, monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämiseen sekä työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen.

Muutokset ovat kuntakentän kannalta historiallisen suuria, ja niiden vaikutukset kuntiin ja kuntatalouteen alkavat näkyä nyt noin vuoden viiveellä. Roolien muuttumisesta huolimatta kuntalaiset kuitenkin pysyvät, ja kunta on yhä kuntalaisiaan varten.

Suonenjoen kaupungin osalta valtionosuudet ovat merkittävästi alhaisemmat vuodesta 2025 lukien. Muutos johtuu muun muassa hyvinvointialueiden sekä kuntien keskinäiseen rahoitukseen sovitusta vuoden 2022 verotuksen vaikutuksesta, missä kuntien valtionosuuksia sopeutetaan valtion suuntaan. Leikkaukset ovat kuntien osalta tasasuuruiset (euroa/asukas) ja jaksottuvat vuosille 2025-2027. Lisäksi kaupungin myönteisesti kehittynyt yhteisöveron jako-osuuden kasvu leikkaa valtionosuuksien kautta kaupungille kohdennettavaa verotulotentasausta. Vaikutus ajoittuu vuodesta 2025 eteenpäin jatkuen ainakin vuoteen 2026.

On huomioitava, että vuoden 2025 osalta TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle kustannuksineen ja niiden rahoittamiseen tuleva valtionosuus vahvistetaan ennen palvelujen tuottamisen aloittamista, millä tulisi kattaa syntyvät kustannukset. Vastaavien uudistusten osalta 100 prosenttien kustannusten kattaminen ei ole pääsääntöisesti toteutunut. Lisäksi tuleva palvelun tarve voi merkittävästi vaikuttaa syntyviin kustannuksiin. Suonenjoen kaupungin osalta TE-uudistuksen lakisääteisten palvelujen tuottamisen kustannukseksi on arvioitu 650.000 euroa ja työmarkkinatuen kustannusten osuudeksi 500.000 euroa. Tämä on otettu huomioon vuoden 2026 talousarvioesityksessä elinvoima- ja hallintopalvelujen osalta.

Vuoden 2026 alusta kaupungin SoTe-kiinteistöjen vuokraus päättyy ja palvelujen tarvitsemat SoTe-kiinteistöt tullaan jatkossakin vuokraamaan kaupungin kautta. Kaupunki on päättänyt luopua kiinteistöjen yhtiöittämisestä ainakin tässä vaiheessa laaditun markkinaselvityksen mukaisesti. Valtuusto totesi, että kaupungin vuokraustoiminta sote- ja pelastustoimen kiinteistöjen osalta on kuntalain tarkoittamaa vähäistä toimintaa. Tässä tilanteessa kaupunki jättää sote- ja pelastustoimen kiinteistöt yhtiöittämättä markkinavaihtusten vähäisyyden vuoksi.

Toimintatuotot ja -kulut

Kaupunginhallitus on 08.09.2025 § 219 hyväksynyt toimialoille talousarvioraamit vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026 - 2028 taloussuunnitelman laadintaa varten. Raami esitettiin edellisvuoden tapaan ulkoisten tulo- ja kuluerien muodossa, mikä sitoo myös toimialojen budjetointia. Sisäisten- ja laskennallisten erien arviointi muutoksen yhteydessä oli erityisen hankalaa ja näiden erien muutokset ovat merkittäviä tapahtuvan rakenteellisen uudistuksen myötä. Sisäiset ja laskennalliset erät on budjetoitu ja toimialojen tulee käyttää niitä muun muassa yksikkökustannusten ja sisäisen laskennan osalta.

Kaupunginhallituksen asettamien raamien lähtökohtana oli, että ulkoiset toimintakulut ovat -24,5 milj. euroa. Lautakuntavaiheen jälkeen vertailukelpoinen ulkoisten toimintakulujen taso oli -24,5 milj. euroa.

Toimintakate talousarviossa vuodelle 2026 on -18,5 milj. euroa, -4,0 %:a ja -0,8 milj. euroa pienempi kuin vuoden 2025 tilinpäätösennusta, missä on huomioitu toimialajoen arvioitu määräraha ja valtuuston vahvistamat lisämäärärahat.

Toimintatuottojen ja kulujen muutokset käyvät ilmi laskelmista sekä käyttötalouden lautakunta-kohtaisista taulukoista.

Verotulot

Talousarvion verotulot perustuvat Kuntaliiton kuntakohtaisen veroennustekehikon tietoihin, jossa kunnallisveroprosentti vuodelle 2026 on 9,10 %. Yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,05 %. Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti on 0,70 %. Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti on 1,25 %.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2026 verotulot ovat arviolta 15,8 milj. euroa. Verotulojen arvioidaan nousevan noin 0,4 milj. euroa (+2,6 %) vuodesta 2025.

Valtionosuudet

Kuntien valtionapuihin osoitetaan noin 5,9 mrd. euroa vuonna 2026. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,8 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset 0,6 mrd. euroa ja muut valtionavut 0,5 mrd. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2026 noin 3,5 mrd. euroa, mikä on noin 320 milj. euroa enemmän kuin kevään 2024 valtiontalouden kehyspäätöksessä. Muutokset johtuvat muun muassa oppimisen tuen uudistamisesta ja yksityisen opetuksen järjestäjien kotikuntakorvausten nostamisesta, valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen muuttumisesta, asukasluvun ja laskentatekijöiden muutoksesta sekä indeksikorotuksesta. Kevään 2025 kehysriihen päätöksellä peruspalvelujen valtionosuutta vähennetään osana sopeutustoimia 75 milj. eurolla vuodesta 2026 alkaen.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2026 valtionosuudet ovat arviolta 4,4 milj. euroa. Laskua kuluvasta vuodesta on noin 0,9 milj. euroa (-17,0 %). Lasku selittyy merkittäväällä verotulojen tasauksen romahtamisella Suonenjoen kaupungin osalta.

Rahoitustuotot ja kulut

Rahoitustuotoissa ilmoitetaan erikseen korkotuotot ja muut rahoitustuotot. Korkotuotoissa ilmoitetaan antolainoista, muista sijoituksista ja talletuksista sekä maksuliikenneteileiltä saadut korkotuotot suoriteperusteiden mukaisesti jaksotettuna. Muihin rahoitustuotoihin sisällytetään lisäksi verotilityskorot, osingot ja osuuspääomien korot, viivästyskorot sekä kurssivoitot rahoituslainoista ja arvopapereiden myyntivoitot.

Rahoituskuluissa ilmoitetaan erikseen korkokulut ja muut rahoituskulut. Korkokuluihin kuuluvat pitkäaikaisista ja lyhytaikaista lainoista maksetut korot. Muita rahoituskuluja ovat mm. verotilityskorot, viivästyskorot, takaus- ja luottotappioprosivit samoin kuin muut koron lisäksi rahoituslainasta johtuvat kulut, kuten esim. kurssitappiot sekä lainasaamisiin ja rahoitusomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden muiden sellaisten rahoitusvarojen arvonalentumiset. Lainasaamisista aiheutuneet luottotappiot ovat myös muihin rahoituskuluihin sisältyviä arvonalentumisia.

VUOSIKATE, POISTOT JA TILIKAUDEN TULOS

Vuosikate ilmoittaa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannon tekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Vuosikate on talousarviossa noin 2,3 milj. euroa vuonna 2026. Vuosikate ei riitä poistojen kattamiseen. Käyttöomaisuuden hankintahinnoista lasketut poistot on arvioitu 2,4 milj. euroon. Vuosikate ei riitä kattamaan vuoden 2026 arvioitua investointitasoa.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista, joita on tullut noudattaa tilivuodesta 2013 alkaen. Ohjeessa suositellaan otettavaksi käyttöön poistoaikojen alarajat, ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole erityistä hyödykekohtaista perustetta. Suonenjoen kaupungin hyödykekohtainen poistosuunnitelma vahvistetaan vuosittain talousarvion investointiohjelman yhteydessä.

Tilikauden tulos muodostuu vuosikatteen sekä poistojen ja satunnaisten tuottojen/kulujen yhteissummasta. Tilikausi 2026 näyttää talousarvion perusteella osoittavan -0,1 milj. euroa alijäämää.

Suonenjoen kaupunki
Tuloslaskelma, ulkoinen

Tuloslaskelma	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos % TA25-TA26
Toimintatuotot						
Myyntituotot	1 380 481	1 240 100	1 216 600			-1,9 %
Maksutuotot	587 480	524 200	544 700			3,9 %
Tuet ja avustukset	768 807	653 100	630 700			-3,4 %
Muut toimintatuotot	3 450 309	3 334 000	3 515 400			5,4 %
Toimintatuotot yhteensä	6 187 078	5 751 400	5 907 400	5 050 000	5 050 000	2,7 %
Valmistus omaan käyttöön	67 564	57 000	61 000	50 000	50 000	7,0 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-13 473 758	-13 555 400	-13 288 600			-2,0 %
Palkat ja palkkiot	-10 906 906	-10 830 900	-10 713 400			-1,1 %
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-2 291 469	-2 375 000	-2 205 900			-7,1 %
Muut henkilöstösivukulut	-275 382	-349 500	-369 300			5,7 %
Palvelujen ostot	-6 258 278	-7 017 900	-6 631 200			-5,5 %
Aineet , tarvikkeet ja tavarat	-2 540 634	-2 583 000	-2 360 100			-8,6 %
Avustukset	-567 208	-1 037 600	-800 000			-22,9 %
Muut toimintakulut	-1 827 763	-1 477 000	-1 410 900			-4,5 %
Toimintakulut yhteensä	-24 667 640	-25 670 900	-24 490 800	-24 900 000	-25 400 000	-4,6 %
Toimintakate	-18 412 998	-19 862 500	-18 522 400	-19 800 000	-20 300 000	-6,7 %
Verotulot	16 440 408	16 300 000	15 800 000	16 000 000	16 500 000	-3,1 %
Valtionosuudet	5 993 839	5 400 000	4 400 000	5 100 000	5 200 000	-18,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	209 348	200 000	200 000	180 000	180 000	0,0 %
Muut rahoitustuotot	1 240 724	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	0,0 %
Korkokulut	-609 722	-590 000	-600 000	-630 000	-630 000	1,7 %
Muut rahoituskulut	-116	0	0	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	840 234	610 000	600 000	550 000	550 000	-1,6 %
Vuosikate	4 861 482	2 447 500	2 277 600	1 850 000	1 950 000	-6,9 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 522 276	-2 400 000	-2 400 000	-2 400 000	-2 500 000	0,0 %
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut	-32 857					
Tilikauden tulos	2 306 349	47 500	-122 400	-550 000	-550 000	-357,7 %
Poistoeron lisäys/ vähennys						
Varausten lisäys/ vähennys						
Rahastojen lisäys/ vähennys						
Tilikauden yli- / alijäämä	2 306 349	47 500	-122 400	-550 000	-550 000	-357,7 %
Tavoitteet ja tunnusluvut						
Toimintatuotot / Toimintamenot, %	25,1	22,4	24,1	20,3	19,9	
Vuosikate / Poistot, %	192,7	102,0	94,9	77,1	78,0	
Vuosikate, euro / asukas	732,92	374,24	350,40	287,27	305,64	
Kertynyt yli / alijäämä Meur	11,12	11,17	11,05	10,50	9,95	
Asukasmäärä vuoden lopussa	6633	6540	6500	6440	6380	

RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMAN TARKOITUS JA SÄÄNNÖSTAUSTA

Rahoituslaskelma on keskeinen osa kunnan talousarviota ja tilinpäätöstä. Talousarvioon on kuntalain 110 pykälän 4 momentin mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava, miten määrärahojen rahoitustarve katetaan. Toiminnan rahoitus esitetään talousarvion rahoitusosassa, joka kunnan talousarviossa tulee olla tuloslaskelmaosan sekä käyttötalousosan ja investointiosien lisäksi.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien rahavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla tarkoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Rahoituslaskelma samoin kuin tuloslaskelma on kunnan kokonaistaloutta kuvaava laskelma.

RAHOITUSLASKELMAN RAKENNE JA KIRJAUSPERUSTE

Kunnan rahoituslaskelmassa on erikseen nähtävissä toiminnan ja investointien rahavirrat, jotka käsittävät tulo-rahoituksen ja investointierät.

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Investointien rahavirrat osoittavat sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytyksien järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset.

Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset. Rahoituslaskelman selkeyden säilyttämiseksi esitetään siinä eriteltynä vain kokonaistalouden kannalta olennaiset erät.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua rahavarojen muutosta.

Kunnan rahoituslaskelma laaditaan suoriteperusteisesti. Tämä tarkoittaa, että mm. myyntituloja ja ostomenoja ei vuosikatteessa oikaista myyntisaamisilla tai ostovelvoilla, vaan oikaisu tapahtuu vasta muiden maksuvalmiuteen vaikuttavien erien muutoksissa rahoitustoiminnan nettokassavirtalaskelmassa. Samoin rahoituslaskelmassa esitettävät lisäykset ja vähennykset tase-erissä perustuvat suoriteperusteisesti kirjattuihin tuloihin ja menoihin.

RAHOITUSLASKELMAN SISÄLTÖ

Toiminnan rahavirta

Rahoituslaskelmaan otetaan toiminnan tulorahoitusjäämän osoittava vuosikate sekä satunnaiset erät, jotka tuloslaskelmassa esitetään vuosikatteen jälkeen. Tulorahoituksen osatekijät on eritelty yksityiskohtaisesti aiemmin tuloslaskelmassa.

Investointien rahavirta

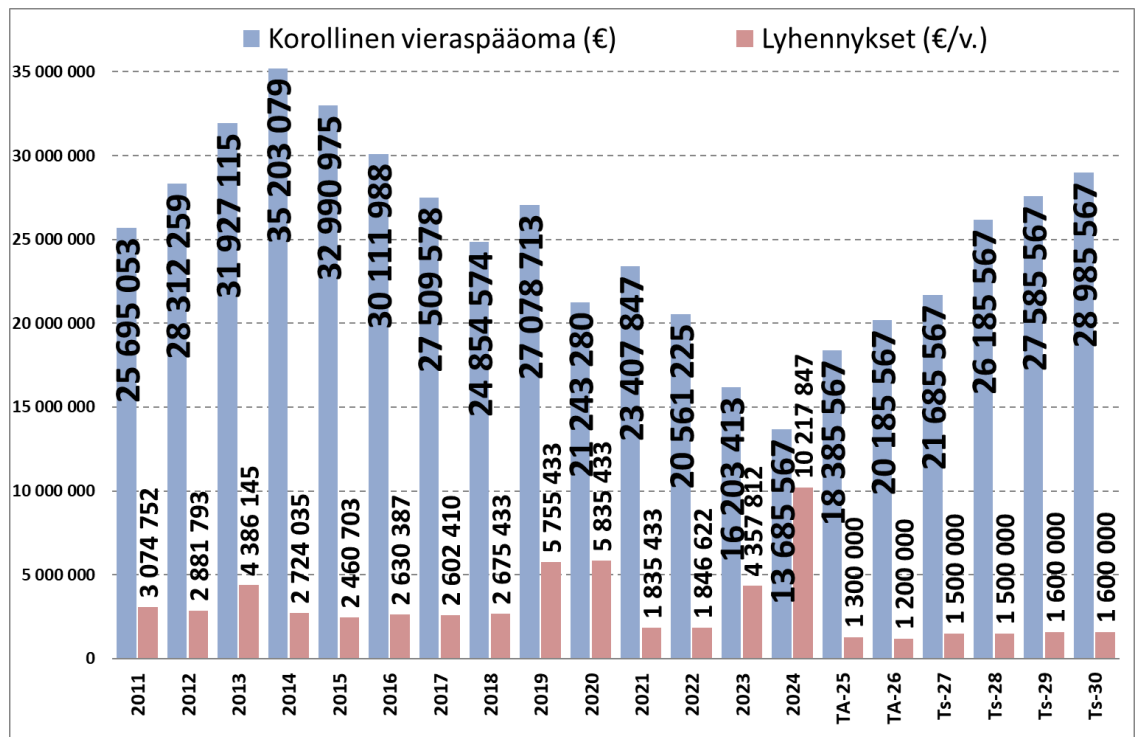
Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuskisien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2026 investointimenot ovat noin 3,1 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 3,1 milj. euroa.

Rahoituksen rahavirta

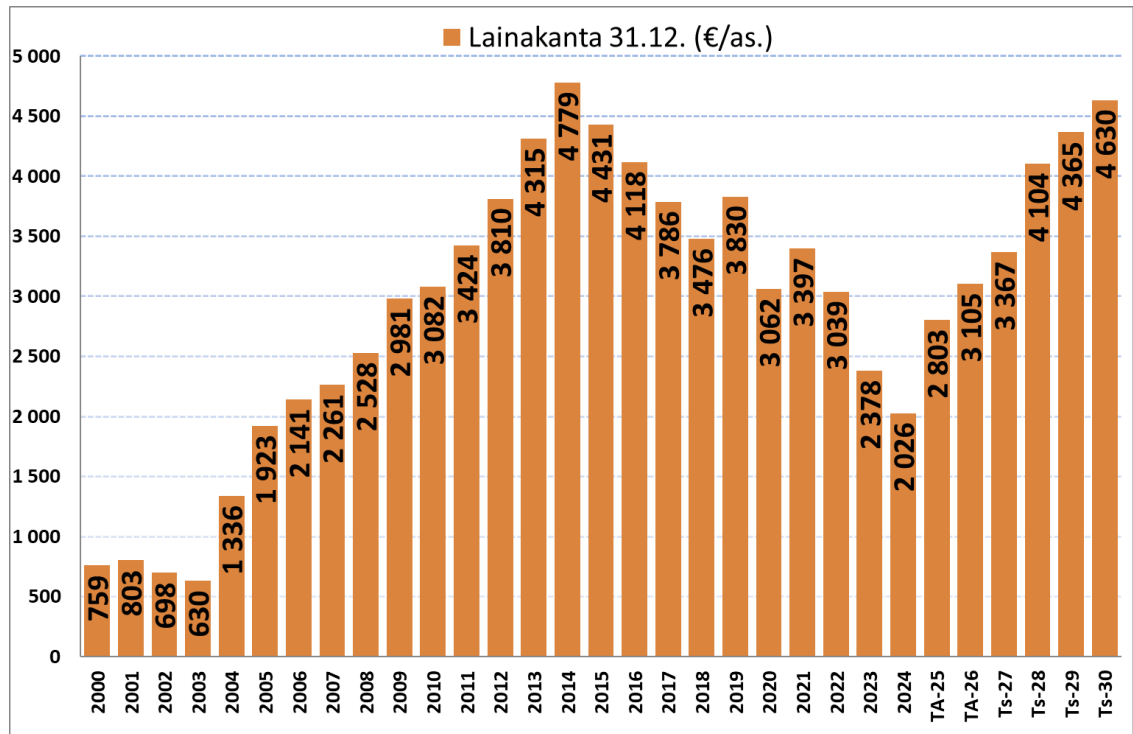
Rahoituslaskelma osoittaa miten kunnan rahoitusrakenne on tilivuoden aikana muuttunut. Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinnut sitä. Pitkäaikaisten lainojen vähennys osoittaa, kuinka paljon lainoja lyhennetään vuoden aikana. Toteutumisissa erät esitetään bruttomääräisinä.

Lainakanta oli vuoden 2024 lopussa noin 13,7 milj. euroa eli noin 2.000 euroa / asukas. Vuoden 2025 osalta on nostettu 4 milj. euroa uutta pitkäaikaista talousarviolainaa sekä 2 milj. euroa huhtikuussa 2026 erääntyvää lyhytaikaista lainaa. Rahoituksen vajetta paikataan aktiivisella lyhytaikaisen lainan nostolla. Vuoden 2025 lainakannan arvioidaan kohoavan vuoden 2024 tasoisena ollen noin 18,4 milj. euroa.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2026 talousarvio perustuu olettamukselle, että uutta lainaa otetaan vuoden aikana 3,0 milj. euroa. Lainoja maksetaan takaisin vuonna 2026 noin 1,2 milj. euroa. Vuosikate on 2,3 milj. euroa, joka riittää lainanlyhennyksiin (n. 1,2 milj. euroa), mutta ei investointimenojen kattamiseen.

Suunnitelmavuosina 2026-2028 kaupungin lainakanta kääntyy ripeään nousuun. Ollen vuoden 2028 lopussa noin 26 milj. euroa (4.100 euroa / asukas). Keskeinen korollisen vieraan pääoman määrään vaikuttava tekijä on vuosikatteen aleneminen vuosille 2027 ja 2028 sekä investointimenojen painottuminen vuoteen 2028. Konsernitason lainakanta kasvaa merkittävästi. Ja sen myötä kaupunkikonsernin korko- ja kiinteistöriskit.

Maksuvalmiuden muutos

Toiminnan ja investointien rahavirran ja rahoituksen rahavirran yhteen laskeminen osoittaa vaikutuksen kaupungin maksuvalmiuteen.

Vuoden 2026 talousarvioesitys pitää sisällään 50.000 euron varauksen yhdistyksille myönnettävään väliaikaisrahoitukseen (siltarahoitus).

RAHOITUSLASKELMA	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA							
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	3 429 878	2 747 525	4 861 482	2 532 500	2 277 600	1 850 000	1 950 000
Satunnaiset erät	3 121	137 816	-32 857				
Tulorahoituksen korjauserät	-131 703	768 323	-257 981				
Tulorahoitus yhteensä	3 301 296	3 653 664	4 570 644	2 532 500	2 277 600	1 850 000	1 950 000
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-1 232 292	-2 043 053	-1 641 022	-7 225 000	-3 100 000	-2 450 000	-5 990 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	25 079	0	0	1 925 000	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	259 583	858 593	94 788	20 000	80 000	10 000	10 000
Investoinnit yhteensä	-947 631	-1 184 460	-1 546 234	-5 280 000	-3 020 000	-2 440 000	-5 980 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 353 666	2 469 205	3 024 410	-2 747 500	-742 400	-590 000	-4 030 000
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	-800 000	0	0	0
Antolainasaamisten vähenn.	0	0	0	0	0	0	0
Antolainauksen muutokset yht.	0	0	0	-800 000	0	0	0
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	4 000 000	4 000 000	2 000 000	3 000 000	6 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 846 622	-1 857 812	-10 217 847	-1 300 000	-1 200 000	-1 500 000	-1 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000 000	-2 500 000	3 700 000	2 000 000	1 000 000	0	0
Lainakannan muutokset yht.	-2 846 622	-4 357 812	-2 517 847	4 700 000	1 800 000	1 500 000	4 500 000
Oman pääoman muutokset		-124 481	0				
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-605	-4 073	-112	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Vaihto-omaisuuden muutos							
Saamisten muutos	561 995	1 724 820	352 739				
Korottomien velkojen muutos	239 845	-2 749 459	-208 635				
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	801 235	-1 028 712	143 992	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Rahoituksen rahavirta	-2 045 387	-5 511 005	-2 373 854	3 850 000	1 750 000	1 450 000	4 450 000
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	308 279	-3 041 800	650 555	1 102 500	1 007 600	860 000	420 000
Rahavarat 31.12.	3 968 882	927 082	1 577 637	2 680 137	3 687 737	4 547 737	4 967 737
Rahavarat 1.1.	3 660 603	3 968 882	927 082	1 577 637	2 680 137	3 687 737	4 547 737

LIITTEET

SUONENJOEN KAUPUNKI ON JÄSENEÄ SEURAAVISSA JÄRJESTÖISSÄ JA YHTEISÖISSÄ JA MAKSAA NIILLE JÄSENMAKSUA:

Maaseudun kehittämissyhistys Mansikka ry

Nopeat Itäradat neuvottelukunta (Kouvola kaupunki)

Pohjois-Savon pelastusalan liitto

Pro Ystie ry

Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry

Suomen Kuntaliitto ry

Suomen Tieyhdistys ry